

# БРАНИЧ

ОРГАН АДВОКАТСКИХ КОМОРА  
у  
БЕОГРАДУ И СКОПЉУ

Власник и издавач Бранича је Адвокатска комора у Београду коју претставља претседник Владимир Св. Симић, адвокат. БРАНИЧ уређују чланови редакционог одбора: Милан Ж. Живадиновић, Др. Видан О. Благојевић и Др. Радоје Ј. Вукчевић, адвокати.

## САДРЖАЈ:

ЧЛАНЦИ		Љубомира С. Вагнера, адв. приправника — Београд . . . . .	292
Две значајне уредбе од Милана Ж. Живадиновића, адвоката — Београд . . . . .	267	СУДСКА ПРАКСА	
Тумачење § 419 српског грађ. зак. од стране опште седнице касационог суда у Београду (Рос. 1/40. 17. II. 1940 г.) од Др. Бор. Д. Пешировића . . . . .	273	Оставински суд није једино надлежан да утврђује смрт неког лица и његове наследнике, већ се сродство наследника може утврђивати и општинским уверењем од Јована Д. Смиљанића . . . . .	296
Рђав закон треба мењати од Саве Н. Пошковића, старешине суда у Алексинцу . . . . .	279	Првостепени суд применом § 71 бр. 4. к. з. мора изрећи блажу врсту казне предвиђене тим законским прописом од Бранка Јевремовића . . . . .	297
О односу кућевласника и настојника зграде (кућепавитеља) од Леона Бор. Карића, адвоката — Београд . . . . .	281	1. Малолетнику се не може признати олакшавна околност некажњен предживот. II. Примена § 30 бр. 2 и 3 к. з. од Бранка Јевремовића . . . . .	298
Правда у суду, задовољство у народу од Милорада В. Кукољица, судије среског суда у Алексинцу . . . . .	285	О разумевању ст. 2 § 259 Закона о чиновницима у вези ранијег чл. 102 тач. 7 Закона о унутрашњој управи . . . . .	300
Да ли је осам месеци строгог затвора тежа казна од три године затвора. (§ 62. к. з.)? од Вој. Љ. Пивловина, судског поручника . . . . .	288	Да ли се због повреде формално-правних прописа може тужбом управно-судском нападати одлука дисциплинског суда од Др. Бор. Д. Пешировића . . . . .	302
Адвокат-извршилац крив. дела злоупотребе поверења од Др.			

Уредништво Бранича налази се у Дечанској 13/II. Рукописи се не враћају. Прештампавање градива из часописа допуштено само са тачним означањем извора

Бранич доноси: расправе и чланке којима је смер заштите интереса адвокатског реда и ширење професионалне свести, службена саопштења Адвокатских комора којима служи као званичан орган, и расправе, чланке и саопштења из судске праксе из свих области права и прати развој правног живота у земљи и иностранству.

Бранич излази крајем сваког месеца. — Годишња претплата за Бранич износи 80.— дин. За адвокате изван територије Београдске и Скопске адвокатске коморе, адвокатске приправнике, судије и судиске приправнике годишња претплата износи 60.— дин. Поједини број 10.— дин.





www.unis.rs

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

I О разумевању § 10 ст. 2 у вези §§ 117 и 118 Закона о општем управном поступку . . . . . 304

II О разумевању § 125 Грађевинског закона у вези са односним одредбама градских статута . . . . . 306

III О разумевању напомене 7 уз Тар. бр. 12 у вези чл. 20 Закона о таксама . . . . . 308

Да ли апелациони као дисциплински суд приликом доношења одлуке о удаљењу судије од службе привремено може изрећи обуставу половине итд. . . . . 309

СТАЛЕШКО ПРАВОСУЂЕ

Адвокат одговара и дисциплински за правилно руковање повереним му стварима. — Адвокат чини дисциплинску кривицу, ако не испуни обећање, које је итд. 312

Адвокат, одрекавши се, током дисциплинског поступка а пре брисања, права на поновни упис, не може никад више стећи адвокатуру . . . . . 314

ИЗ АДВОКАТСКЕ КОМОРЕ — БЕОГРАД

Седница од 29. маја 1940 год. . . . . 315

Седница од 12. јуна 1940 год. . . . . 315

Седница од 26. јуна 1940 год. . . . . 316

ИЗ АДВОКАТСКЕ КОМОРЕ — СКОПЈЕ

прикази . . . . . 318

НЕКРОЛОГ

† Павле М. Тодоровић . . . . . 320

БЕЛЕШКЕ . . . . . 321

ПРЕГЛЕД ЗАКОНОДАВСТВА . . . . . 325



Милан Ж. Живадиновић, адвокат, Београд

### Две значајне уредбе

За време судских ферија добили смо две Уредбе значајне за адвокатски ред и за адвокатске приправнике. Једна је Уредба о изједначењу прописа о полагању судијског испита као и прописа о полагању адвокатских испита од 7 јула 1940 године, а друга је — Уредба о буџетским дванаестинама од 29 јула 1940 године која у своме § 20 садржи одредбу о награди адвокатским приправницима који се налазе на вежби код суда.<sup>1)</sup>

Првом Уредбом правно подручје Касационог суда у Београду изједначено је са свима осталим правним подручјима у нашој земљи у погледу начина полагања адвокатског и судијског испита. Убудуће адвокатски и судијски приправници на подручју Апелационих судова у Београду и Скопљу неће полагати адвокатски и судијски испит у Касационом суду у Београду, пред комисијом састављеном од судија Касационог суда и професора Универзитета, већ ће бити испитивани, сваки пред својим надлежним Апелационим судом, од стране комисије коју ће сачињавати судије Апелационог суда и адвокати. На овај начин укинута је једна аномалија, која је, по једној чудној логици, задржала ранији систем полагања адвокатског и судијског испита искључиво и само за територију Касационог суда у Београду.

Питање полагања адвокатског испита пред комисијом у којој су чланови и адвокати, пролазило је, на правном подручју Касационог суда у Београду, кроз разне фазе, али се у главном може констатовати да је у прошлом веку вођено више рачуна да и адвокати буду заступљени у комисији, него што је то случај првих деценија овога века. Или боље речено, адвокати су бивали у комисијама за полагање адвокатског испита све док није установљен испит и за судије. Тада је нормирано да се судијски испит и адвокатски испит изједначују, те је истовремено избачен и адвокат из испитног одбора. Ово стање је трајало све док није дошао нови Закон о адвокатима, али и тада се, на разне начине и са немогућих разлога, одлагало ступање на снагу одредбе, која је наређивала да у испитном одбору морају бити бар два адвоката.

Закон о јавним правозаступницима од 12 марта 1862 год. наређивао је испит за адвокате (јавне правозаступнике), али адвокати нису чинили саставни део те комисије. Већ закон о јавним

1) Текст ових Уредаба, као и имена чланова испитних одбора, доносимо у истом броју у рубрици „Белешке“.



правозаступницима од 15 јула 1865 год. у своме § 10 упућује Министра правде да приликом одређивања чланова испитног одбора може именовати и адвоката. Овај пропис гласи: „Испитујући одбор има бити састављен од пет испитујућих чланова и деловодитеља. — Чланове одбора одређује Министар правде од судија Касационог и Апелационог суда, а може у тај одредити и кога од јавних правозаступника, а за деловодитеља одређује једног од писмоводних лица из суда или Министарства правде.“<sup>2)</sup> И ако је ова одредба била факултативна, Министар правде је скоро без изузетака увек именовао и по једног адвоката за члана испитног одбора. Године 1896 извршене су измене и допуне Закона о јавним правозаступницима и том приликом је измењен и пропис § 10, тако да је именовање адвоката за члана испитне комисије постало обавезно. Пропис § 10, у овоме делу, гласи: „Одбор који испитује састоји се из пет чланова и то: председник Касационог суда или његов заступник, који је у исто време и председник испитног одбора, један касациони судија, два професора права у Великој школи и један јавни правозаступник.“<sup>3)</sup> Дошли су, затим, разни пројекти Закона о адвокатима, који су, без изузетка, сви предвиђали обавезно именовање двојице адвоката у комисијама за полагање адвокатског испита.<sup>4)</sup> Ни један од ових пројеката, међутим, није озаконен, али је место тога донет Закон о судијама од 4 марта 1911 год. који је изједначио судијски испит са адвокатским, (чл. 11), а у исто време нормирао састав испитног одбора без и једног адвоката (чл. 8)<sup>5)</sup> Тако је у другој деценији овога века, измењена одредба § 10 Закона о јавним правозаступницима од 1865 и 1869 год., по којој је у комисији за полагање адвокатског испита морао бити и један адвокат. Пројект Закона о адвокатима који је израдила комисија образована решењем Министра правде од 16 децембра 1920 године, садржавао је у своме § 15, исто као и пројекат од 1901 одредбу по којој су у састав комисије за полагање адвокатског испита улазила и два адвоката<sup>6)</sup> Најзад, Закон о адвокатима од 29 новембра 1928 године дефинитивно је утврдио да од 4 члана испитног одбора двојица морају бити адвокати (§ 13), а ова одредба је ушла и у Закон о адвокатима

2) В. Зборник Закона и Уредаба књ. XVIII стр. 55.

3) В. Зборник Закона и Уредаба књ. LI стр. 364.

4) В. „Бранич“ год. 1901 стр. 483.

5) Чл. 8 Закона о судијама од 4 марта 1911 год. гласи: „Министар правде поставља одбор за испитивање судијских кандидата на три године. Одбор се састоји из пет чланова и то: председника Касационог суда, или његовог заменика који је председник одбора, једног судије Касационог суда, два професора права на Универзитету (редовна или ванредна) и једног судије Апелационог суда. Ако је који члан одбора спречен заступаће га његов заменик. Заменике сваком члану одбора поставља Министар правде у исто време кад и саме чланове одбора, између чланова Касационог и Апелационог суда и професора права на Универзитету — Деловођа је секретар Министарства правде.“

6) В. „Архив“ књ. стр. 145 (број од 25 септембра 1921 г.)



Од 17 марта 1929 године (§ 13), који је заменио Закон о адвокатима од 1928 године. Разлика између једног и другог закона је, међутим, знагна у вези са поновним увођењем адвоката у испитни одбор. Док је Закон од 29 новембра 1928 године у прелазним наређењима (§ 125 последња алинеја) одложио ступање на снагу одредбе о полагању испита до ступања на снагу самог Закона о адвокатима, дакле до 19 марта 1929 године (§ 127), дотле је Закон од 17 марта 1929 год. одложио ступање на снагу ове одредбе на потпуно неодређено време (сада видимо да је требало више од 11 година), тј. до ступања на снагу Закона о уређењу редовних судова (§ 125 ст. 1). Овај Закон међутим није могао да ступи на снагу (§ 117) све док у целој држави нису ступили на снагу Закон о Кривичном поступку и Грађанско парничном поступку. Али свему има краја, па је најзад, после Кривичног поступка ступио на снагу и Грађански парнични поступак. Остало је било још само да се реши када ће Зак. о грађ. парн. пост. ступити на снагу и на правном подручју великог суда у Подгорици. На основу Уредбе министра правде бр. 51578 од 1 јуна 1937 год., Грађ. парн. пост. почео се примењивати од 1 новембра 1937 год. и на овом правном подручју, тако да су сви постављени услови били у потпуности задовољени. С тога се с правом могло очекивати да ће тада § 13 Закона о адвокатима о полагању адвокатског испита ступити на снагу. У ствари, тако је и било на свима правним подручјима, па чак и на територији Врховног суда у Подгорици, где је Грађ. парн. пост. последњи ступио на снагу, само је на правном подручју Касационог суда у Београду учињен изузетак, јер је одређено Финансијским законом за 1938/39 год. (тач. 4 § 33), да се на овој територији адвокатски и судијски испит полаже „по досадашњим прописима“ све док се не изједначи Грађански законик за целу државу.<sup>7)</sup> Да је се рекло да ће на правном подручју Касационог суда одредба § 13 Закона о адвокатима ступити на снагу када се наврши 20 година од дана ступања на снагу Закона о адвокатима изгледало би мало чудно, али то би свакако претстављало неки рок, међутим, везивање са ступањем на снагу јединственог Грађ. законика за целу државу, када се зна у каквом се стадијуму налази ово питање, претстављало би у приватном саобраћају неозбиљну погодбу, пошто је највероватније да ни један од контрахената, ма како млади они били, неће доживети испуњење овога услова, а када је реч о законодавцу, онда је јасно да се овим путем на сваки начин желело да се одредба о полагању адвокатског испита, у смислу Закона о адвокатима, уопште не стави на снагу на територији Касационог суда у Београду. Јер, када се пронашло, противно

7) В. Реферат *Влад. Св. Симића* за IX редовну скупштину Савеза Адвокатских комора: „О полагању судијског и адвокатског испита на подручју Касационог суда у Београду с обзиром на тац. 4 § 33 Финансијског закона за 1938/39 год — „Бранич“ 1939 стр. 201.



тексту Закона о адвокатима од 28 новембра 1928 године, да је за ступање на снагу одредбе § 13 Закона о адвокатима од 17 марта 1929 године нужно да ступи на снагу један низ других закона, који никакве везе са овом одредбом немају, онда је очигледно да би се у даном моменту, ако и када грађански законик буде изједначен за целу државу, нашао неки други пројекат закона од чијег би ступања на снагу зависила и примена одредбе § 13 Закона о адвокатима о полагању адвокатског испита.

Уредба од 7 јула 1940 године о изједначењу прописа о полагању судиског испита, као и прописа о полагању адвокатског испита, дошла је да прекине ово бескрајно одлагање, које се никаквим озбиљним разлозима није могло оправдати. Зато ову Уредбу сматрамо као значајну исто толико за адвокатски ред и адвокатске приправнике, колико, ако не и више, за ауторитет наше законодавне политике.

Уредба од 7 јула 1940 године исто је тако значајна за судове и судијске приправнике. Али, ради потпуне примене Правилника о вршењу судијске приправне службе и о полагању судијског испита од 15 априла 1938 године, очекивати је да ће се ускоро укинути, односно изменити Правилник од 24 јуна 1938 године (Службене Новине бр. 143 од 29 јуна 1938 год. стр. 819), по коме се „судијска приправна вежба, на правном подручју Касационог суда у Београду, има вршити по досадашњим прописима, све до изједначења Грађанског законика за целу државу“. О овоме Правилнику се не говори ништа у Уредби од 7 јула 1940 год. и зато се не може сматрати да је први део Правилника од 15 априла 1938 године, који се односи на вршење судијске приправне вежбе, ступио на снагу.

\* \* \*

Друга Уредба тиче се адвокатских приправника. У вези са захтевима и резолуцијама адвокатских приправника, односно њихових удружења, да се укине бесплатан стаж у суду (т. зв. гладна година), Министар правде је, у жељи да изиђе у сусрет адвокатским приправницима издејствовао да се, путем последње Уредбе о буџетским дванаестинама, ово питање донекле реши и да се олакша положај адвокатским приправницима. У § 20 ове Уредбе стоји „да адвокатским приправницима припада за време вежбе код редовног суда, ако су претходно провели на вежби код адвоката најмање две године, месечна награда у износу од 1.000.— динара“, а за ову сврху је резервисано Дин. 920.000.— за 115 приправника. (А Државни расходи IV раздео, глава XVI Парт. 99 а — нова).

Као што се види, постоје извесни услови и извесна ограничења. Да би адвокатски приправник могао да стекне право на награду потребно је да докаже да је провео да је провео на стажу код адвоката најмање две године. Законодавац се задржао на две године и ако Закон о адвокатима тражи три године обавезног стажа код адвоката, јер је, несумњиво сматрао да је приправник који је



провео код адвоката две године већ показао решеност да постане адвокат и да се, према томе, може примити у суд на стаж са наградом. Ово решење има свога основа и у ст. 2 § 12 закона о адвокатима. Међутим, адвокатски приправник, све и ако буде испунио горњи услов, може бити одбијен од исплате награде за вежбу у суду, ако одређена свота у буџету не буде довољна, односно ако је у целости ангажована у моменту када се он пријави суду за стаж са наградом. Ми не располажемо са потпуно тачним податцима о данашњем бројном стању адвокатских приправника у нашој држави, а још мање о приправницима који су провели већ две године на стажу код адвоката, јер се ова последња статистика до сада није ни водила. Али ако узмемо бројно стање адвокатских приправника на крају прошле године, односно на дан скупштине Савеза Адвокатских комора у 1939 години, констатоваћемо да у целој држави има око 1.500 адвокатских приправника. Ако од овога броја одузмемо приправнике са територије Бановине хрватске остаће око 1200 приправника.<sup>8)</sup> Под претпоставком да од овога броја свега 1/3 тј. 400 адвокатских приправника задовољава услов из Уредбе требало би годишње Дин. 4,800.000.—, односно за 8 месеци Дин. 3,200.000.—. Из буџета се види да је резервисано свега Дин. 920.000.—, али ова партија се налази у разделу буџета који говори само о Апелационим судовима у Београду и Скопљу. Остало је необјашњено како ће се исплаћивати награда адвокатским приправницима на територији осталих Апелационих судова, изузев Хрватске бановине, јер у разделима државног буџета који се односи на ове судове нисмо могли наћи партију за награде адвокатским приправницима. У § 20 Уредбе није учињено никакво ограничење, нити би се могло претпоставити да се одредба о наградама адвокатским приправницима може односити искључиво на адвокатске приправнике са правног подручја Апелационих судова у Београду и Скопљу. Чак шта више сматрамо да би требало дејствовати да и адвокатски приправници на територији Хрватске бановине, под истим условима, имају иста права на награду, јер свима нам је познато колико је времена требало и колико је тешкоћа преброђено док се дошло до изједначеног законодавства, те би било врло штетно посебним нормама и без међусобног контакта на овај начин полако разграђивати оно, што се са великим трудом и напором стекло.

У вези са награђивањем адвокатских приправника, очекивати је да ће се изградити рационални распоред за вежбу адвокатских приправника по судовима, како би од тога имали користи и судови, што ће добити потребно особље и адвокатски приправници, што ће имати прилике да буду на стварној вежби. Ово наглашавамо нарочито са разлога, што је до сада, по правилу, већина адвокатских приправника била на

8) В „Одзевјетник“ бр. 5 и 6 за мај и јуни 1939 г. стр. 101 и *Имџник Адв. комора у Београду и Скопљу* од 31 децембра 1939 г.



www.lib.rs

У  
Н  
И  
В  
Е  
Р  
З  
И  
Т  
Е  
Т  
С  
К  
А  
  
Б  
И  
Б  
Л  
И  
О  
Т  
Е  
К  
А



бесплатној вежби по београдским судовима, где понекад нису бивали довољно запослени за све време стажа, јер често судови за њих нису имали места, а понекад ови приправници нису имали ни стола, ни столице у суду.

Као што се види, Уредбом од 7 јула 1940 године питање адвокатских приправника је само делимично решено, што је сасвим природно, јер ово питање није ни лако потпуно решити. Већ подуже време, оно се повлачи и чују се гласови да се адвокатским приправницима чини велика неправда тиме што су дужни да годину дана раде бесплатно у суду. Ми се потпуно слажемо да је, и под другим околностима, тешко радити без награде, а нарочито да је то тешко у данашње време, али сматрамо да не треба увек и у свима приликама критиковати и кривити закон и државу. У овом случају, на против, законодавац је баш изашао у сусрет адвокатским приправницима, јер је судовима ставио у дужност да морају примати на бесплатну вежбу приправника који је већ уписан у именик адвокатских приправника. Законодавац је, с правом, претпоставио да, с обзиром на велики прилив дипломираних правника, неће увек у даном моменту бити празног места у суду, за судског приправника и зато је наредио да суд мора адвокатског приправника примити на бесплатну вежбу, како би овај, не чекајући на плаћено место у суду, без икаквог задоцњења испунио стаж прописан законом. Друго је сасвим питање, да ли адвокатски приправник треба да прође кроз суд, или је то без значаја. Ми стојимо на гледишту да је за потпунију спрему адвокатског кандидата то нужно и врло корисно, те да и у случају скраћења стажа не би требало укидати ову годину дана као минимум који приправници треба да проведу у суду. Присталице супротнога гледишта не би требало да критикују бесплатну вежбу код суда, већ саму установу обавезног једногодишњег стажа у суду. Закон о адвокатима од 29 новембра 1928 год., који је предвиђао стаж од 4 године такође је наређивао да приправник мора једну годину провести у суду било као чиновник са платом, или на бесплатној вежби. По нашем мишљењу питање адвокатских приправника уопште доста је сложено и далеко је од тога да је у њему главни и једини проблем обавезна вежба у суду. Нагли пораст адвокатских приправника, ускоро ће показати да се решењу овога питања мора најрадикалније приступити.<sup>9)</sup> А да је прилив приправника огроман, показује њихов број на територији Адвокатске коморе у Београду где је крајем 1929 године било 83 приправника, а крајем 1939, 493 приправника. Када упоредимо ове цифре са бројем адвоката у Београду у 1929 и 1939 години, јер адвокатских приправника такође има највише у Београду, налазимо да је у 1929 год. на сваког петог адвоката долазио по један приправник, а да је у 1939 години било више приправника него што је у Београду

9) В. Др. *Ђорђе Ташић*: „Питање адвокатских приправника“ „Архив“ књ. 57, 1940 стр. 465.



икад било адвоката.<sup>10)</sup> — Изложили смо ове чињенице узгред и зато сумарно, остављајући да се на питање адвокатских приправника осврнемо у једном засебном напису. Овом приликом истичемо да је Уредба од 29 јула 1940 год. ипак привремено и донекле олакшала стање адвокатских приправника и да је зато, под резервама које смо учинили, треба поздравити.

*Др. Бор. Д. Петровић*

### **Тумачење § 419 српског грађ. зак. од стране опште седнице касационог суда у Београду (Рос. 1/40. 17. II. 1940 г.).**

Пропис § 419. срп. грађ. зак. гласи: „Убица вољни убијенога добро да не наследи. И ако је са знањем само жене муж убијен, жена да нема ужитка нити дела за ужитак из добра мужевљих; она губи у том случају и писани дар. И ако муж убије жењу или је свирепо избије, па она од боја умре, муж нема наследства у њеном миразу; а и оно, што би деца младолетника у том случају од матере наследила, неће држати отац такав, но најближи способни сродници. Нити ће овакво наследство после дечије смрти, ако законога потомства имала неби, на оца или очин рад, но ће само на материн род прећи“.

Горњи пропис грађанског законика поједина одељења су тумачила двојако у Касационом суду у Београду, па чак и сама Општа седница Касационог суда. На овом месту ми ћемо изложити поједине одлуке, како одељења тако исте и одлуке Опште седнице, као и њихову аргументацију за гледиште које заступају.

#### **I. Гледиште по коме потомци вољног убице не могу да наследе убијеног.**

1). Тако Касациони суд у својој Општој седници од 16 марта 1902. год. бр. 1339 (види Грађански законик Краљевине Србије, од Др. Г. Никетића, стр. 260—261, 1909. г. уз § 419. гр. зак.) донео је одлуку по истакнутом питању, у чијем образложењу између осталог каже:

„Кад по § 419. Грађ. зак. отац као вољни убица свога брата губи право да га наследи, то онда ни кћи убичина не може имати право наслеђа према убијеноме стрицу, јер она не долази непосредно на наследство, већ по праву престављања свога оца, дакле посредно, у смислу § 403. Грађ. Зак. Како је право престављања способност, да потомак у наследном праву заузме

10) Бројно стање адвокатских приправника на територији Адвокатске коморе у Београду кретало се овако: крајем 1929 год. било је 83 приправника; 1930 — 92; 1931 — 80; 1932 — 115; 1933 — 136; 1934 — 138; 1935 — 205; 1936 — 265; 1937 — 329; 1938 — 369; 1939 — 493.



www.unin.rs

У  
Н  
И  
В  
Е  
Р  
З  
И  
Т  
Е  
Т  
С  
К  
А  
  
Б  
И  
Б  
Л  
И  
О  
Т  
Е  
К  
А



место умрлог претка и да добије онолико колико би његов умрли предак добио (тумачење код § 401. Грађ. Зак.), то кћи заузимајући место свога оца, који је без права, не може ни добити никакво право наслеђа, дакле, не може представљати онога који је без права, све да се и узме да се може онај који је жив претстављати, по томе што се сматра да је убицино право на наслеђе угашено. У поменутом пропису § 419. Грађ. Зак. који говори о искључењу убице из наслеђа убијенога, законодавац наводећи случај кад муж убије жену, изрично вели: „Нити ће овакво наследство после дечије смрти, ако закономг потомства имала не би, на оца или очин род, но ће само на материн род прећи“. Из овога се јасно види намера законодавчева, да се искључење из наследства не односи само на убицу, већ и на његове сроднике, који би по законом реду имали да га наследе. Према наведеноме, по аналогiji поменутог § 419. Грађ. Зак. кривица оца није без значаја за ћеркино право наследства, јер кад какав случај није у закону предвиђен, онда се исти према § 10. Грађ. Зак. има расправити по оном законском пропису, који важи за сличне случајеве.“

2). Општа Седница Касационог суда од 17 марта 1927. г. бр. 2207 усвојила је противразлоге Б. А. С. а примедбе свога одељења одбацила, налазећи да потомци вољног убице немају право на наслеђе дедовине.

а). Првостепени суд расправљајући заоставштину пок. Раје Ђ. нашао је: „По § 415. Грађ. Зак. вољни убица искључен је из наслеђа добра убијенога. Према томе и С. отац тужитељке као вољни убица Д., што се утврђује величином и врстом казне, искључен је по самом закону из наследства заоставштине пок. Д., па следствено и тужиља као његова кћи — § 394. Грађ. Зак.

Приговор тужилачке стране, да тужиља има да наследи заоставштину пок. Д. без обзира на наследну способност пок. С. по праву представљања неуместан је, јер се право представљања јавља тек када је репрезентовано лице умрло пре лица чија се заоставштина наслеђује, што овде није случај, јер је убијени Д. умро пре убице — § 399. Грађ. Зак.“

б). Првостепени суд је пресудом својом бр. 113/26 одбио од тражења тужитељку, а Београдски Апелациони суд је одобрио пресуду првостепеног суда својом одлуком бр. 7002/26.

в). Међутим Касациони суд својим решењем бр. 761/27, поништио је пресуду Апелационог суда са следећих разлога:

Погрешно је Београдски Апелациони Суд узео, да је тужиља Ђ. искључена из наслеђа заоставштине свога деде пок. Д. због тога, што јој је у смислу § 419. Грађ. Зак. искључен отац С. као вољни убица свога оца, јер је оваква кривица личног карактера, те њене последице могу да постижу само њега, а не могу се и на другом простирати.

Тако исто нетачно је налажење суда да се у овом случају не може применити право представљања у смислу § 399. Грађ.



Зак. за то, што репрезентовано лице није умрло пре лица, чија се заоставштина наслеђује, јер С. отац тужиљин, као искључен из наслеђа по § 419. Грађ. Зак. има се у погледу наслеђа сматрати као умрло лице, те према томе овде има места примени начела рапрезентације“.

г). Београдски Апелациони суд (бр. 1182/27), дао је следеће противразлоге:

„... Полазећи од основне идеје у праву представљања, која је по схватању Б. А. С. та, да представљање у наследном праву не значи само обим права т. ј. део који се представљањем прибавља него значи и само право т. ј. наследничко својство, и према томе, ако такво законом статуирано својство нема онај који се представља — репрезентат, онда га не може имати ни онај који представља — репрезентант, те стоји на гледишту да репрезентант не наслеђује по сопственом праву него по праву свога претка.

Доследно овоме, у даном случају налази, да је пок. С. убивши вољно с предумишљајем свога оца пок. Д. по седи наређења § 419. Грађ. Зак. искључен из наслеђа имовине пок. Д. и да је тиме дисквалификовао и наследничку способност своје кћери Ђ., јер би она имовину свога деде наследила не по сопственом праву већ по праву свога оца, и кад то право нема њен отац не може га имати ни она.

У оваквом гледишту Б. А. С. утврђују ови законодавчеви мотиви:

Доносећи одредбу § 419. Грађ. Зак. законодавца нису руководили само етички обзир да вољни убица своје материјално благостање не повећава на рачун убијенога, нити обзир казнено правне природе, да убица искуси последице, што неће наследити имовину, коју би иначе наследио, да није вољни убица, него је, као у већини случајева нарочито у области наследног права, био тумач воље и расположења убијеног, и не може се узети, да законодавац искључујући вољног убицу из наслеђа убијеног, није мислио и на потомке овога према којима расположење убијеног не може бити друкчије него и према њиховом претку, а оно је, да не жели да га наследи ни убица ни његово потомство.

Овде се не може ни поставити питање о праву представљања тужиље Ђ., јер пок. С. није умро пре Д., него је Д. умро пре С. а право представљања јавља се тек пошто је рапрезентовано лице умрло пре лица чија се имовина наслеђује“.

Ове противразлоге Општа седница Касац. Суда, као што смо напред навели, усвојила је, а примедбе свога одељења одбацила. (Види: С. Ковачевић: Судска пракса 1927. г. стр. 265—266).

3). На истом гледишту стоји Касациони суд у својој одлуци Рев. бр. 362/37, налазећи:

„Потомци вољног убице не наслеђују имовину убијеног, јер наслеђују по праву представљања“ (В. И. Петковић: Грађански Законик Краљевине Србије 1939. г. одлука цитирана уз § 419).



WWW.UNIBERZITETSKA.BYBЛИОТЕКА

УНИВЕРЗИТЕТСКА

БИБЛИОТЕКА



## II. Гледиште по коме потомци вољног убице могу да наследе имовину убијенога.

1. Касациони суд у једном своме оделењу (одлука бр. 5461 1906. г. налази:

„И ако је син као вољни убица свога оца, по § 419. Грађ. Зак. изгубио право наслеђа, унук убијенога, син убице, према § 399. Грађ. Зак. наслеђује убијенога, пошто он то своје право није могао изгубити, јер је оваква кривица личног карактера, те се њене грађанске последице не могу на другога простирати“. (В. Др. Г. Никетић: Грађански Законик, одлука цитирана уз § 419 стр. 261. 1909. г.).

2. Исто тако Касациони суд у својој одлуци Рев. 1268/37, налази:

„Убичина деца имају право наследства имовине убијенога, јер наслеђују по сопственом праву, а по праву представљања одређује се само квота“ (В. Петковић, цитирана одлука уз § 419).

III. Као што се види, како оделења Касационог суда, тако исто и Општа седница по истом питању су доносили различите одлуке, наиме једни су налазили: да потомци убице не могу да наследе убијенога, док су други налазили да ови могу да наследе убијенога, позивајући се на исте законске прописе. Из овога је излазило да је и пракса судова морала да буде различита. Да би се ова различитост у пракси отклонила Касациони Суд је морао да по овом питању донесе своју Начелну одлуку на основу § 16. тач. 1. Закона о своме Устројству у вези чл. 46. Уводног закона за Законик о поступку судском у грађанским парницама, која је одлука обавезна за већа и Општу седницу Касационог суда.

Начелна одлука, по истакнутом питању, Касационог суда гласи: „Недостојност вољног убице да наследи убијеног, о којој је реч у § 419. Грађ. Зак. не простире се и на убичину децу, те ова, представљајући свога оца по § 399. Грађ. Зак. могу наследити заоставштину убијеног, без обзира да ли је њихов отац — вољни убица — у времену расправе заоставштине убијеног жив или не“.

Образложење ове одлуке Касационог суда гласи:

„Одредба § 419. Грађ. Зак. не садржи наређење о прелазу недостојности вољног убице да наследи убијеног, на убичине потомке, као што је то регулисано у § 541. Аустријског грађ. зак. као његовог изворника, у коме се наређује, да потомци нису искључени из наслеђа ако недостојни умре пре оставитеља, из чега а *contra* излази да ће искључење наступити, ако је недостојни у животу. У поменутом пропису нашег Грађанског Законика постављена је само норма, да вољни убица не може наследити добро убијеног. Осим тога предвиђено је, да муж, ако убије жену или је свирепо избије, да она од боја умре, нема права наследства у њеном миру, нити може наслеђе, које су



деца од мајке наследила, после смрти дечије, прећи на оца и његов род, већ само на род материн.

Дакле § 419. грађ. зак. не поставља неко опште правило о прелазу недостојности на његове потомке, већ је од правила по коме сваки за своје дело има да одговара, учинио изузетак у погледу наследства мужа и његове родбине према убијеној или злостављаној жени, која је од злоставе умрла. Тај пак изузетак не може се проширити и на остале случајеве недостојности из овог законског прописа, већ се има најуже тумачити. Опште је правило, да је недостојност за наслеђивање, као грађанско-правна казна, лична и погађа само онога, код кога се стекне а никако не може прећи и на његове потомке. Да је законодавац хтео такво дејство недостојности, он би то изрском наредио. Према томе, кад наследник извршном пресудом буде оглашен за недостојног да наследи оставиоца, онда се сматра, да му наследство није ни припало и наслеђивање се тада регулише као да недостојни није ни доживео моменат смрти оставиоца, те на наслеђе долазе потомци недостојног по праву представљања. Они ће добити део наслеђа, који би припао недостојном као њиховом претку, да је био достојан за наслеђивање — § 399. грађ. зак. Стојећи дакле на овом гледишту, да недостојност у опште не прелази на убичине потомке, Касациони суд сматра, да је ирелевантно питање, да ли код права представљања, потомци долазе на наслеђе по свом личном праву или по праву свога претка, кога при том представљају, које је питање третирано у одлуци I. грађ. већа.“

IV. Коментатори нашег Грађанског Законика по истакнутом питању, и то од најстаријих, Др. Димитрија Матића, па све до најдоцнијих Лазе Урошевића, Др. Л. Марковића, нису се јасно изјаснили. Тако Др. Д. Матић коментаришући § 419. грађ. зак. вели: „Ако би се десило, да су два брата, која имају право да наследе свога умрлог оца, па један од њих буде оглашен да је недостојан за наслеђе, онда ни његова деца неће моћи наследити свога деду; стриц ови, као најближи сродник добиће цело наслеђе. Она деца неће моћи претстављати свога оца, јер се не представља онај, који је још жив, па и кад би га представљали, дошли би на место недостојнога, т. ј. онога који је без права“. Ово своје гледиште Матић ближе не аргументише, већ само упућује на пропис § 541. аустријског грађ. зак. Истина он наводи чл. 730. франц. грађ. зак. према коме деца недостојног долазе на наслеђе свога деде сама по себи као најближи сродници, а не по праву претстављања. Он не усваја ово гледиште за своје тврђење у погледу тумачења § 419. Срп. грађ. зак. Лаза Урошевић и Др. Л. Марковић у својим коментарима Грађ. зак. нису се бавили овим питањем код објашњења § 419. г. з.

V. Што се тиче теоретичара нашег наследног права, по истакнутом питању они се не слажу. Наиме једни заступају гледиште: да се недостојност простире и на потомке, док други заузимају





супротно гледиште, дакле гледиште на коме је стала и горе цитирана одлука Касационог суда.

а). Др. М. Ђ. Миловановић заступа гледиште да недостојност има лични карактер, те да се као таква не простире и на потомке убице, дакле да они могу да наследе без обзира што је њихов предак оглашен за недостојног. (Види: Др. М. Миловановић, Интестатско наследно право у нашем Грађанском закону Београд 1884, цитат према Др. Л. Марковићу: Наследно право, књ. III. Београд 1930 стр. 31).

б). Др. Драг. Аранђеловић, у својој расправи: О праву представљања у наследном праву стр. 150) публикованој у Расправама из приватног права Београд 1913. г., по овом питању вели: „... да потомци наслеђују по сопственом праву, а не по праву свога претка, које мишљење једногласно заступа и модерна правна наука, а да припало наследство деле по праву представљања претка“. Дакле према Аранђеловићу потомци недостојног наслеђују и недостојност не прелази и на потомке, која је личног карактера.

в). По овом питању су писали, као и о праву репрезентације, како Др. Н. Крстић, Марко Стојановић, Андра Ђорђевић, Ж. Перић, Мих. П. Јовановић и други, дајући различита тумачења. Ми се на овом месту не можемо задржавати на свима овим мишљењима, али можемо то напоменути, да су иста било у прилог тезе да недостојност не прелази на потомке, било да иста прелази, увек образложавана јаком аргументацијом. Најзад да цитирамо мишљење и Др. Лазара Марковића, дато у његовом: Наследном Праву (стр. 31—32) где се између осталог вели: „Из саме природе ове установе недостојности проистиче, да је она личне природе и да потомци недостојнога не треба да губе наслеђе због туђе грешке, због погрешке свога претка. Ово нарочито не треба примити ни зато, што сваки потомак наслеђује по свом властитом праву, зато што је сродник декујусов, баш и да се користи правом репрезентације. У прилог мишљења говори и то, што аустријски § 541 у коме је реч о изузетном случају, кад и потомци недостојнога могу бити наследници, није ушао у Грађански законик, што значи да Грађански законик није у опште искључивао потомке недостојнога од наслеђа, па није имао ни потребе да предвиђа изузетне случајеве где не бива искључене. Недостојност је изузетна установа, нека врста казне, и има се примењивати само у случајевима где је изрично предвиђена. То су случајеви из §§ 419, 420 и 417. О потомцима недостојних лица законик не говори и нема се правног разлога и њих искључити из наслеђа. Само у једном специјалном случају законик је искључио и потомке недостојнога из наслеђа, а то је случај наслеђа између супруга. У § 419 стоји, да наслеђе од жене, које би припало деци, не може муж женин, а отац дечији, наследити ни од те деце, а исто тако ни његова родбина. Ван овога случаја недостојност се ограничава само на





лица, која су лично због својих поступака оглашена за недостојне“.

Као што се види из изложеног, већина правних писаца се је изјаснила у прилог гледишта, које заступа Касациони Суд у горе цитираној одлуци, а које је гледиште, с обзиром на аустријски грађ. законик тачније од гледишта које узима да се недостојност простире и на потомке недостојног. На тај начин је ово питање скинуто са дневног реда, те ће будућа пракса бити у доношењу одлука једнообразна.

*Саво Н. Поповић*, старешина суда у Алексинцу

### Рђав закон треба мењати

Општинска самоуправа какву је предвидео Закон о општинама од 27 марта 1934 год. не може одговарати своме циљу, у толико пре, што су скоро све радње општинске управе зависне од дозволе државне власти. Она ради по упуствима и надзору државне власти, према којој се налази у подређеном положају и у оним пословима чисто локалне природе, који не излазе из домена општине, као локалне самоуправне јединице. Управа општине налази се у подређеном положају према државној власти.

Законодавац доносећи Закон о општинама — радио је на дохват, без дубљег размишљања, без дозвољене критике и познавања, тако да је саму установу самоуправе довео у опреку са речи самоуправа. § 1 Закона о општинама даје битно обележје општине и каже: „Општине су самоуправна тела и правна лица по јавном и приватном праву“, а сви остали прописи који говоре о раду и делокругу општинске управе, као надзору државне власти над истим, труде се да постављено начело самоуправе, у поменутом законском пропису, што више доведу у зависност државне власти као надзорне.

Поменути Закон ставио је општинској управи много дужности али јој укратио права самосталног деловања, што значи, да је законодавац појам дужности и појам права свретао под један појам „дужности“, сматрајући да је на тај начин самоуправа довољно обезбеђена. Зар може бити речи о самоуправи тамо, где државна власт, поред овлашћења да цени законитост и целисходност акта општинске управе, овлашћује се да може донети одлуку о разрешавању председника општине, чланова општинске управе, појединих одборника или целе управе? Управо, овим законом остављено је надзорној власти да у сваком случају кад она нађе за сходно разреши од дужности часнике ако не врше уредно своје дужности. Ову уредност има да цени само надзорна власт, а под овим може се узети све што надзорна власт сматра за неуредност, и неповољне часнике разрешити од

WWW.UNILIB  
У  
Н  
И  
В  
Е  
Р  
З  
И  
Т  
Е  
Т  
С  
К  
А  
Б  
И  
Б  
Л  
И  
О  
Т  
Е  
К  
А



дужности. Закон није предвидео које су то неуредности које дају повода надзорној власти за разрешење именованих лица од дужности, већ је то ставио државној власти да сама слободно цени, и ова слободна оцена, даје повода злоупотреби на штету самоуправе.

Из наведеног излази, опстанак претседника, чланова управе и одборника зависи од одлуке надзорне власти и њеног става, а то је баш оно, што је у противности са начелом самоуправе... Општинске самоуправе има тамо, где је општина организована као јавно-правна корпорација, где се вршиоци општинске власти сматрају као општински органи а не као државни и стога стоје само под надзором а не под заповешћу централне власти. (С. Јовановић, о држави, ст. 430). Општинска власт стављена је овим законом у подређен положај тиме, што јој државна власт издаје наредбе и доноси одлуку о суспендовању самих органа, па се у свом деловању појављује као „нижа јавноправна личност према вишој“. Разуме се да је и општинска власт државна али, њена се власт простире у оквиру општине и не излази из истог. Ако је законодавцу био циљ овим законом да установи овакву самоуправу и ради растерећења државних издатака, које би трошила на органе општинске, ипак се тиме ништа није постигло, пошто исти грађани снос обадва терета. Познато је да је у већини општина једини приход за издржавање прирез, а из закона излази да исте овај прирез саме прикупљају, па изгледа да им је ово једино право — разуме се и величину приреза мора одобрити надзорна државна власт. Не треба се чудити што се код народа ствара неповерење према оваквим општинским управама, јер исте као самоуправне јединице не одговарају своје циљу, нити могу одговорати народним потребама, у толико пре, што су у своје делању удаљене од самог народа коме служе. Многи грађани општину сматрају више као терет него употребу.

Нема човека који ће сва своја прегнућа уложити у смислу стваралаштва у пословима општине, ако се његов однос са истом састоји искључиво у томе, што ће сваке треће године гласати општинске часнике, а редовно сваке године плаћати прирез. Морамо признати интересовање за овакве самоуправе се постепено гаси, и не треба дозволити да се потпуно угаси, јер тада настаје легло корупције. Често пута се из дезинтересовања прелази у мржњу, и тада свака установа па било и најидеалнија, неће моћи постићи жељени циљ. Да се народ дезинтересује за општинску управу најбољи нам је пример слабо интересовање приликом избора часника општине, где бирачи ни најмање труда не улажу да изаберу способне, поштене и карактерне људе, већ овом избору приступају као нечем што се њих самих не тиче. Ово је једна велика грешка, која се њима самима и свети. Има примера где бирачи више полажу интересовања за избор чувара сеоског поља. Па се намеће само по себи питање зашто ово чине? Бирачи су уверени да чувар поља има вршити службу по њиховим



упуштвима и својој савести, без туторства државне власти, верујући да исти врши њихове послове па их избор интересује, док су општине потчињене управној власти и морају по њиховим упуштвима и надзором да раде па су за то дезинтересовани бирачи. Дешавају се случајеви да општина предузме и корисне ствари по општину или село, али у томе не налази подршке код грађана, те је приморана да силом остварује своје тежње „сила раздражује, а слабо убеђује“. Ако се општини да пуна самоуправа тада ће иста као најближа установа народна и у васпитном погледу учинити много користи управо, више него ма која власт.

Ограничења која је Закон о општинама учинио на уштрб самоуправе донео је више штете него користи, јер је општинској управи ограничено слободно делање, чиме јој је убијен и смисао иницијативе. Овај Закон о општинама донешен је заборављајући историјски развитак самоуправе код нас, и друге важне елементе, који су дали сопствени облик општини пре доношења овог закона. Из наведеног види се да овај закон о општинама не одговара духу и потребама нашег народа, па га као таквог треба што пре изменити у интересу самог народа.

*Леон Бор. Карић, адвокат — Београд*

### **О односу кућевласника и настојника зграде (кућепазитеља)**

У каквом односу стоји настојник зграде према кућевласнику ако кућевласник откаже службу настојнику а овај и поред тога не жели или неће да се из стана, који му је дат, исели?

Судска пракса била је раздичита у решавању тога питања. Свако решење није имало свога поузданог основа у ма коме постојећем законском пропису, па и ако се неки пропис у судској одлуци наводио, да би се оваква судска одлука оправдала, ипак такве одлуке нису имале онај законски основ који би могао да служи као сигурна база за решавање тога питања. Можемо слободно рећи да је Срески суд у Београду нашао једно срећно решење овога питања, примењујући прописе за сметање поседа ако би се појавило питање које смо горе поставили; не само то, Срески суд за град Београд ишао је још даље и у току поступка у смислу § 552 Гр. п. п. доносио је извесне наредбе у прилог кућевласника а у циљу исељења настојника зграде.

Овакву судску одлуку потврђује и Окружни суд. Ма да би то решење било најпрактичније ипак нама је циљ да овде укажемо са правне тачке гледишта како би се имало поступити при појави оваквог питања и које би решење било законско. Да би ово питање решили, ми ћемо укратко изнети претходна питања која су у тесној вези са нашим главним питањем а чији нам је



да дајемо на то: да је одлука Среског суда за град Београд која је сматрала да се постављено питање има решити приликом прописа о сметањуседа, погрешна и ако она задовољава практичну страну овога спорног питања ипак сматрамо да би једном требало изнети на чистину правно решење тога питања, које би имало ослоњаца у постојећим позитивним законским прописима.

У Београду као и у другим великим градовима у којима свака зграда мора да има и свога чувара званог настојник зграде, њихов однос према кућевласницима обично се регулисавају на два начина:

1) Кућевласник даје бесплатан стан настојнику стим да је дужност овога да води рачуна о чистоћи у кући, да отвара спољна врата и уопште да врши све оно што му прописује кућни ред. Овакви настојници обично су редовно запослени на другом месту као мануелни радници а у својим слободним часовима врше дужност настојника зграде. Оно што је овде важно то подвлачим:

Настојник не плаћа закупнину већ стан добија као накнаду за свој горе означен рад.

2) У другом случају настојник је ангажован код кућевласника преко целог дана стим да је дужан да врши оне послове које врши настојник из тачке прве а поред тога дужан је да остане преко целог дана у згради како би вршио и друге послове као: ложење централног грејања, разне оправке код закупаца, надзор над лифтом и т. д. а зато он поред стана добија и извесну одређену плату.

То су углавном два типа настојника зграде као редовне појаве њиховог пословања у односима њиховим према кућевласницима.

Сада се поставља питање у каквим односима стоје ови настојници зграде према својим кућевласницима?

Код случаја под бр. 1. изгледало би да се појављује однос закупаца према закупцу али ако размотримо пропис § 677 Гр. з. видећемо одмах да ту о закупу не може бити речи.

Да би постојао закупни однос уопште, треба да се испуне два елемента:

- а) да постоји закупно добро.
- б) да купац плаћа „опредељену цену“ за закупљено добро.

У првом случају елемент под а) постоји али другог елемента под б) нема пошто кућевласник као што смо горе рекли даје настојнику зграде стан бесплатно односно као накнаду за рад који настојник врши у његовој згради. Према томе пошто оба елемента једновремено као такви се не појављују, то ни закупни однос између кућевласника и настојника не постоји. Код другог случаја под 2) имамо на првом месту исти однос између кућевласника и настојника као што је то горе речено. Међутим у овом другом случају пошто настојник при-



ма одређену плату он се исто тако налази према кућевласнику и у односу послугодаваца према послугопримцу. Према томе ово би се питање могло једноставно решити када би постојао само службени однос. Кућевласник као послугодавац отказао би настојнику као послугопримцу, службени однос на 15 дана раније и по истеку овога рока њихов заједнички однос био би тиме ликвидираан. Међутим шта ће кућевласник урадити ако настојник неће да се из датог му стана исели? Да му откаже као закупцу не може пошто међу њима као што смо то горе образложили не постоји однос закуподавца према закупцу јер нису испуњена она два елемента која су потребна за постојање закупа. Отуда проистиче спорно питање: Какав је однос међу њима и која се тужба има поднети кад наступи таква ситуација?

Као што смо горе рекли Срески суд за град Београд сматра да се у таквом случају имају применити прописи Гр. п. п. о сметању поседа. Такво судско гледиште потврђује и Окружни суд.

Ми сматрамо да се ту не могу применити прописи који говоре о сметању поседа (државине) пошто по нашем мишљењу, да би се пропис § 548 Гр. п. п. и следећи који говоре и сметању поседа (државине) могао применити потребно је да постоји државина односно да постоји сметање код онога који тражи судску заштиту.

Да ли постоји у оваквом случају сметање државине или не то је питање које треба претходно решити пошто од овога решења зависи и решење нашег главног питања. Ми ћемо у кратким потезима изнети појам државине као и историјат исте да бисмо могли извући отуда закључак потребан за решавање нашег питања.

По § 198 Гр. з. кад једно лице има фактичку власт над једном ствари онда се тај однос лица према ствари назива државином.

По римском праву државина је један корелат својине, стога сваки онај који би држао једну ствар као своју био је држалац у правном смислу те речи и као такав уживао је правну заштиту у случају узнемиравања и у случају самовласног одузимања ствари. Услов за правну заштиту био је, да је држалац уживао ствар као своју тј. да се оствари фактичка власт на ствари — да она постоји — и друго да се та власт врши у своје име. А ако не би било овог другог елемента то би онда била природна државина односно детенција за разлику од правне државине.

Детентор по римском праву није могао уживати заштиту. А када му је ова била потребна он ју је морао добити преко свога ауктора тј. онога лица у чије име детентор ствар држи пошто се то лице сматрало као правни држалац.

Такав појам о државини примило је француско право, као и аустријски Гр. з.

Међутим у немачком праву нема разлике између детентора и држаоца; он их је спојио уједно.



За појам државине довољна је фактичка власт на једној ствари. У немачком праву ови држаоци имали су правну заштиту не само према трећим лицима већ и према самом „посредном држаоцу“ од кога су они изводили своје право.

Наш србијански Гр. з. усвојио је, према аустријском праву, државинску теорију римског права по којој за појам државине потребна су два елемента: фактичка власт на ствари и воља држати ствар и уживати је као своју у своје име.

Из таквог појма државине изводила се и двојака заштита:

- 1) државинска тужба са циљем да обезбеди држаоцу мирну државину. Свака противправна радња којом се држаоцу није одузимала државина ствари већ се у ма ком правцу неповољно утицало на мирно вршење државине, претстављало је повреду државине и могло се тужбом отклонити на тај начин што ће се учиниоцу радње забранити даље узнемиравање што се по новом Гр. п. п. врши путем подношења тужбе због сметања поседа (државине).

- 2) друга врста тужбе имала је за предмет повраћај државине у случају када би је држалац изгубио противу своје воље. Претпоставка за овакву тужбу била је да је држалац имао ствар у својим рукама и да му је ствар одузета противправним путем.

Први случај државинске заштите не може да дође у обзир код решавања нашег питања; изгледа да би дошао у примену други случај државинске заштите. Али претпоставка за овакву заштиту јесте да је држаоцу ствар одузета противправним путем. Ми смо видели у почетку да је кућевласник као држалац стана који је издао настојнику, на првом месту престао бити држалац од дана када је стан предао настојнику на употребу. Поред тога и ако настојник не жели да му испразни стан ипак не можемо рећи да је кућевласнику одузета ствар противправним путем. Прво што у овом случају немамо елемената „одузимање ствари“ и друго што немамо онај главни елемент за државинску тужбу „противправност“. Према томе када не постоје ови елементи онда не можемо рећи да су испуњени они услови потребни за државинску заштиту.

Из свега изложеног поставља се питање: шта је предмет тужби сметања поседа? § 548 цитира: „када се тужбом захтева само закључак и повраћај последњег стања поседа“. Из овога и из следећих прописа видимо да се сметање поседа односи само на сметање државине. Неоспорно је да је законодавац имао намеру доносити ове прописе да заштити државину ствари или права; то се види и из § 44 Тач. 4 Гр. п. п. који говори о надлежности Среских судова па каже да ће за „спорове због сметања поседа (узнемиравања државине)“ бити надлежан Срески суд. Према томе када је сметање поседа узнемиравање државине у том случају по нашем мишљењу не би се могло рећи да би кућевласник за себе могао казати да га настојник згра-



де узнемирава у државини самим тиме што овај неће да се исели из стана. Желимо да на ову околност обратимо једну пажњу; прегледајући ово питање летимице изгледало би да заиста постоји сметање поседа државине од стране настојника али ако анализирамо ово питање као што смо то горе учинили, онда правнички као резултанта свега тога произлази да не постоји уопште елеменат за постојање државинске заштите, те према томе не може постојати ни услов за примену тужбе због сметања поседа — државине.

Према томе када не постоји ово двоје у том случају остаје само треће решење које је по нашем мишљењу једино тачно и правилно а то је употреба редовне тужбе за раскид уговорног односа између кућевласника и настојника зграде у чијем би петитуму било и тражење да настојник испразни предати му стан. Сматрамо да би ово решење одговарало правом стању ствари тј. постојећим законским прописима ма да са практичке тачке гледишта ово решење, не би задовољило потребу брзог решавања оваквог деликатног питања. Ради тога законодавне власти требале би да ово питање реше законским путем тако да се не да могућност настојницима зграде да путем спора одуговлаче доношење коначне одлуке и тиме наносе велику штету кућевласницима.

Сматрамо да би требало што пре решити то питање у циљу избегавања сукоба између кућевласника и настојника који се сукоб из дана у дан све више појављује. Напомињемо да је и скупштина кућевласника одржана ове године, указала на недостатак у нашем закону при решавању тог питања тј. на недостатак брзог и практичног решавања истог.

*Милорад В. Кукољац, судија среског суда у Алексинцу*

## **Правда у суду, задовољство у народу**

Поводом једне нове уредбе

Бог на небу, суд на земљи, каже наш народ обраћајући се суду и тражећи од њега заштиту својих права. Значи, да народ упоређује суд са Богом, али не као Свемогућим у смислу у коме је Бог непристрасан судија, пред киме су сви једнаки, богати и сиромаси, силни и бесни, као и они најсмернији и најслабији. Бог је у народној свести оличење правде, а судови су земаљске институције, које у друштву служе опет правди, у колико се она код људи може остварити. По томе, функција суда односно судије је велика и деликатна дужност, да изриче правду, да буде непристрасни судија за свакога и изнад свих, да на земљи дели оно, што и Бог на небу — Правду. Отуда народна изрека, која везује Бога и суд, И народ збиља још ве-



рву суду као Богу, поштује институцију суда као највећу светињу, у коју се још узда, и којој се обраћа, да га заштити, да га одбрани, односно да му пружи правду. Пресуде судске очекују се као реч правде, коју је изрекао непристрасни судија, и њој се поковавају у име те правде.

Велика је и деликатна дужност делити људима правду. Велика, јер је у питању изрећи правду, а деликатна, јер је изричу људи, људима, по једном несигурном критеријуму, који опет људи стварају и тумаче најчешће по своме личном схватању. Зато они који деле правду, треба да су у најбољој могућности да своју функцију могу извршити онако, како то народ очекује.

Шта треба учинити да се омогући судијама да одговоре високом задатку и послуже правди, нећемо овде износити, јер би то прешло обим овога чланка. Указаћемо само на једно, да док се не буде завела правда у самој судској институцији, да дотле судије неће моћи и сами делити правду људима. Правда ће се изрицати, и она се изриче данас, али бојати се, да ли ће ту правду осећати народ онако, како је он жели, упоређујући суд са Богом. Ми тврдимо, да ће судије, и поред свега настојања, да савесно врше деликатну дужност судије, због неправди које би према њима као личностима биле учињене, односно због неправди које би се у судству чиниле, — бити у немогућности да се одрже на потребној висини представника правде. Јер и судије су људи, који имају све склоности и мане обичних људи. Колико је шкодило и шкоди правилној функцији суда оно прескакање група, где су млађи по дискреционим правима постајали старији, услед чега је долазило до ситуације, да су ранији писари појединих судија, постали председавајући у већима, где је ранији судија своме писару требао да буде члан већа; или, да су скорашњи писари разматрали пресуде својих судија као чланови већа окружних или виших судова, — не треба истицати. Познато је да оваки и слични случајеви коче правилан рад у судовима, стварају неслагање и распре међу самим судијама, а то све шкоди самој институцији. Ако игде, у суду треба да постоји ред, а међу судијама хармонија, јер само тако може се очекивати, да суд заиста може бити представник правде која се на земљи изриче.

Поред прескакања група, неуредног унапређивања, запошљавања једних, а унапређивање других, најчешће доста млађих, па чак и мање марљивих у служби, да не кажемо мање способних, долази и једна нова уредба, која издваја и привилегише судство са једне одвојене територије, за коју опет важи Закон о чиновницима од 1931 године, као да судије у целој нашој земљи нису једнаке.

Недавно објављеном Уредбом о измени и допуни уредбе о службеним односима бановинских службеника од 12. децембра 1939 године, донетом на предлог Бана бановине Хр-



вјатске под бр. 14082/III (обнародована у Народним новинама бр. 128 од 8.VI 1940 г.), судије на територији на коју се односи ова уредба, у будуће не важи ограничење из § 258 зак. о чиновницима, по коме судије трговачких, окружних и среских судова, државни тужиоци и њихови заменици нису могли бити унапређени у трећу положајну групу 2. степена док немају 30 година ефективне државне службе и 60 год. живота. Ова одредба спречавала је унапређење многих судија, који су иначе испунили услове и провели у IV/1 групи више од 4 године, у вишу групу, управо, судије су у највише случајева морале у четвртој групи да заврше своје службовање. То ограничење у напредовању поменутом Уредбом Бр. 14082/III је укинута за Бановину Хрватску и судије ће сада моћи бити унапређене и у III групу. Тако је на територији Хрватске Бановине сада а како ће бити на осталој територији наше Државе?

Истом уредбом предвиђено је напредовање секретара окружних и трговачких судова, који испуњавају услове за судију до 6 групе закључно, док исто звање на осталој територији може напредовати само до 8 групе закључно.

На крају иста уредба предвиђа: „Суцима и свима осталим службеницима правосудне струке може се урачунати за напредовање у вишу положајну групу и оно време, које су провели било у којој нижој групи, пошто су већ стекли све законске увјете за напредовање у вишу групу, осим ако то заустављање у напредовању није настало на темељу дисциплинске пресуде.“

Ми овим чланком желимо да истакнемо велику важност ове уредбе за судство, која омогућава да се барем колико толико исправе неправде учињене судству, које је доста трпело од дискреционог права, и било у многоме запостављено. Судије са целе територије поздравиле је, као знак да се и судијама не желе више да чине неправде, већ да се полази једним путем на који судство указује већ одавно. Да се овако нешто уради за целу земљу, судије су преко својих претставника давно тражиле, па су чак добијана обећања, да ће се томе захтеву изаћи у сусрет. Што то још до данас није урађено, не можемо објаснити, нарочито сада, када се ево, на један брз, прост и лак начин то исто учинило за оне судије, који служе у оквиру ове државе, само на територији једне одређене Бановине?! Као да су судије ван ове територије нешто друго, него њихове колеге из бановине Хрватске или да и њима нису учињене неправде као и осталима, које треба нова Уредба да исправи.

Не треба правити разлику код државних чиновника уопште на ма којој територији службовали, а најмање ту разлику треба правити код судства, и то се несме радити. Судство са територије ван бановине Хрватске с правом захтева и очекује, да се и за осталу територију Југославије донесе иста Уредба, која ће изменити 252 став 1. Зак. о чиновницима од 1931 год., по којој ће се секретарима окружних и трговачких судова призна-



ти право на напредовање до 6 групе, и најзад, што ће се свима судијама признати сво оно време, које им није раније по дискреционом праву било признато за напредовање, као време за напредовање у наредним групама, док не исправе свој ранг. То би било праведно и поштено, иначе, ако се остане по старом, нова Уредба, донета само за територију Хрватске Бановине, биће још једна инјекција незадовољства убризгана у иначе нездовољно судство.

Верујемо да је ово искрена реч већине судства, а надлежни нека рекну своју реч о овоме, али нека нам се дозволи да истакнемо, да све што се чини судијама, не чини се њима лично, нити ради њих, већ правди и због правде, којој они служе.

Вој. Љ. Павловић, — судски поручник

### **Да ли је осам месеци строгаој затвора тежа казна од три године затвора. (§ 62. к. з.)?**

У једном кривичном случају Дунавски дивизиски војни суд (пресуда од 3. X. 1936 г. Бр. 4159), одмеравајући казну оптуженику за више кривичних дела у стварном стицају, узео је за основу повишене (укупне) казне 8 месеци строгаој затвора као најтежу заслужену казну, сматрајући да је досуђена казна од 3 године затвора блажа казна од прве, па је следствено у смислу § 62 к. з. осудио оптуженика на укупну казну строгаој затвора. Међутим у овом питању Велики војни суд (пресуда од 10. XII. 1936 г. Бр. 4287) стао је на супротно гледиште налазећи да је оптуженика требало осудити на повишену казну затвора. Која је од горе наведених казни тежа највиши војни суд дао је следеће образложење: „Суд је погрешно, што је оптуженога осудио на казну строгаој затвора за сва дела уместо да га је осудио на казну затвора, јер је у овоме случају 3 године затвора, колико је првостепени суд оптуженоме одмерио за дело под VI из 2 ст. тач. 1 Одељ. 1 § 64 вој. крив. зак. очигледно тежа казна за оптуженога него она од 8 месеци строгаој затвора одмерена за дело из § 114 вој. каз. зак. Код ових двеју казни у погледу тежине гледа се која је дуготрајнија и свакако да је она за оптуженога тежа. Друга је пак ствар кад уз строги затвор мора доћи ма која споредна казна. Тада је, нема сумње, казна строгаој затвора тежа од казне затвора и ако дуготрајнијег“.

Ово своје гледиште Велики војни суд испољио је и у другим одлукама тако да би се можда могло говорити о устаљеној војној судској пракси у овом смислу, али као што ћемо видети, она има мање више променљив карактер.

Међутим питање је важно пошто није свеједно која ће се



Узмећу две врсте казне, да ли строги затвор или затвор, узети за основицу укупне казне (Н. пр. губитак службе по § 49 к. з. изриче суд при свакој осуди најмање на 6 месеци строгог затвора или на годину дана затвора. Тако исто односно губитка чина на свагда за официре и подофицире — 1 од. § 28 в. к. з.). С друге стране постоји разлика у извршавању казни лишења слободe па је од значаја знати која ће од две неједнаке врсте казне представљати повишену казну.

У случају реалног стицаја примењује се т. з. асперациони систем т. ј. за сва дела у стицају изриче се само једна укупна казна која се добија повећањем најтеже заслужене казне између одмерених казни за свако поједино кривично дело. Суд ово повећање врши по својој слободној оцени а у границама 2 од. § 62 к. з. Из овога изилази да закон не овлашћује судију да арбитрарно оцењује и питање која је између више заслужених казни најтежа већ се решење овога питања има заснивати не толико на слободном нахођењу судије колико на правним начелима израженим у кривичном законикy. Пре свега одредба § 62 к. з. налази се у глави V крив. зак. („Стицај више казних закона и кривичних дела“), тако да прописи у овој глави (§§ 61—64) чине једну целину, што је са гледишта правилног тумачења ове одредбе важно. Пропис § 62 не говори која је казна најтежа али се решење овог питања може и мора извести аналогно 1 одељ. § 61 к. з., где се каже да се у случају идеалног стицаја казна одређује по оном закону који прописује најстрожију казну а при неједнаким врстама најтежу врсту. Разлика је једино у томе што се код идеалног стицаја мисли на прописане казне а у § 62 на досуђене али без обзира на ову околност општи принцип за одећење која је од неједнаких врста казни најтежа постављен је дакле у кривичном законикy. Према томе и суд се у решењу овога питања има држати овога критеријума. Другаче поступање није у духу кривичног законика.

Ако се ради о казнама исте врсте тежа је она која је дуготрајнија. Ако би уз мању казну по висини била изречена и која споредна казна опет је строжија она чији је максимум већи. Гледа се дакле у првом на главне казне и њихову величину. Иначе ако би мања по дужини казна која повлачи и коју споредну, била тежа, могло би се десити да би укупна казна била нижа од појединих одмераваних казни. Ако су истоврсне казне истога максимума а уз једну је од њих изречена која мера безбедности или споредна казна, за основицу укупне казне ваља узети ову последњу, чије је дејство свакако појачано изрицањем споредне казне. Ако су изречене казне и по врсти и по висини једнаке а уз ниједну од њих није додељена ниједна мера безбедности односно споредна казна, узеће суд за најтежу казну ма коју од њих и ову ће повисити по слободној оцени с обзиром на остале заслужене казне. Питање може бити спорно ако се тиче казне неједнаке врсте. Горе смо видели да је у 1 од. § 61 к. з. постављен крите-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА



ријум за оцену тежине оваквих казни т. ј. најстрожија је она која је најтежа по врсти. Зато треба решити претходно питање: тежину казне по врстама. Законодавац није ни овде изречно показао пут којим треба поћи али опет није оставио ни судији слободне руке. Из § 35 к. з. (§ 21 в. к. з.) и из других прописа (§§ 46, 49, 74 и т. д.) изводи се која је врста казне најтежа. На име у овом пропису постављена је казнена скала на којој су по тежини поређане све главне казне и то при врху смртна казна, до ње робија, па заточење, строги затвор и затвор и најзад новчана казна. Из овога се види већ на први поглед а још боље и из других одредаба кривичног законика који одређују положај и значај појединих казни, да је робија тежа казна од заточења као и од свих осталих казни које сљедују на казненој лествици. Према томе и казна строгог затвора тежа је од затвора. Дужина лакше врсте казне не утиче на оцену питања строгости између односних казни (1 од. § 61 к. з.). Тако 7 дана строгог затвора тежи су од 2 године затвора и кривац би повећањем прве као основне казне могао бити осуђен на укупну казну и само од годину дана строгог затвора у колико би наравно ова казна по величини одговарала своје циљу. У противном случају, ако се да превага трајању казне, повишена казна не би могла бити испод две године затвора. Исто тако споредно је да ли је уз блажу врсту казне изречена и која мера безбедности или споредна казна пошто се гледа првенствено на главне казне и која од њих на казненој лествици (§ 35 к. з.) заузима виши ранг она има бити и основица укупне казне.

Када би се прихватило у свему гледиште Великог војног суда т. ј. када би у оцени питања тежине казни узели за критеријум дуготрајност њихову, дошли би до ситуације да би једна година робије била блажа казна од 3 године затвора. Овај пример уједно показује да мерило највишег војног суда у овом питању није поуздано нити се с тога може прихватити. У осталом и овај суд не иде тако далеко да робију, макар и мању по висини, сматра лакшом казном од других временских казна лишења слободе које су у трајању дуже од робије. Чак и у случају строгог затвора и затвора Велики војни суд даће у погледу строгости превагу тежој врсти казне и ако је по висини мања од затвора и то у случају када разлика у висини ових казни није велика. Тако у решењу Бр. 2873 од 30 септембра 1937 стоји да је једна година затвора блажа казна од 6 месеци строгог затвора тако да је Велики војни суд одобрио укупну казну од 1 године и 5 месеци строгог затвора коју је првостепени суд изрекао за кривична дела у стварном стицају. Из овога се види да пракса Великог војног суда није устаљена а није зато што нема једног сигурног и објективног критеријума за оцену тежине неједнаких врста казни. Дуготрајност изречене казне код разних врста не може се усвојити као критеријум зато што не одговара у првом реду већ постављеном од кривичног законика мерилу (1 од. § 61). С друге стране његова конзеквентна при-







Др. Љубомир С. Вагнер, адв. приправник — Београд.

## Адвокат-извршилац крив. дела злоупотребе поверења

Југ. крив. закон предвиђа у § 369 к. з. да поверење злоупотребује онај који заступајући интересе извесних лица или старајући се о њиховом имању, не испуни своју дужност у намери, да та лица оштети или злоупотреби дата му овлашћења. Лице пак које своју дужност не испуни у намери, да себи или другоме прибави какву противправну имовинску корист чини квалификовано дело злоупотребе поверења.

У даљем излагању биће речи о односу горњег дела према извршиоцима — адвокатима — јавним правозаступницима и то само као уговорним пуномоћницима, а не и о осталим могућим субјектима извршења овога дела.<sup>1)</sup>

За постојање злоупотребе поверења од стране адвоката као уговорног заступника потребно је дакле:

1) Да субјекат извршеног, не и покушаног дела, поседује својство адвоката, што се цени по закону о адвокатима као и, да има право на заступање одређене личности те да је с тога дужан дати пуну заштиту властодавчевим имовинским интересима и његовој имовини а с обзиром, на власт добијену од властодавца, да за њега и у име његово што чини § 609 гр. зак.;

2) Да је адвокат — као пуномоћник повредио дужност заступања властодавчевих имовинских интереса;

3) Да је ова повреда дужности имала за последицу извесну имовинску штету по властодавца, која штета не мора увек представљати и прибављање имовинске користи за себе или кога другог, што може утицати само на квалификацију дела и

4) Да је повреда дужности и настала имовинска штета умишљено изазвата тј. потребно је, да је код извршиоца постојала не само свест одн. намера злоупотребе датог овлашћења (повредом дужности) већ и свест о томе, да имовинска штета може настати или ће наступити као последица противправног делања извршиоца. Могућност наступања последице мора бити везана за вољу извршиоца тј. извршилац мора хтети радњу извршења без обзира на то дали је последицу предвидео или је само веровао да ће она наступити (евентуални умишљај).

У свима случајевима о којима је овде реч адвокат дакле, мора бити субјекат овога кривичног дела, коме је, као вољном заступнику, поверено извесно право од заинтересованог лица за чију корист оно дела а који је поверено право повредио и тако прекорачио границе датог му овлашћења. Но свако пре-

1) Види литературу о томе: Пројекат крив. закона од 1910 г.; Garraud—Traité théorique et pratique de droit pénal français Edit. 3 1935. Knj. 6 i Freudenthal—Die Untrene u V. D. u. Ausl. Srafrecht Knj. 8 1906.



корачење границе датог овлашћења одн. свака повреда дужности правозаступникове не изазива за собом и кривично правне последице. Адвокат који чини употребу свога права заступања туђих имовинских интереса или имања, вређа у кривично правном смислу само онда ту своју дужност, када вређа баш саме имовинске интересе или имање свога властодавца која је дужан да штити. Свако неиспуњење и прекорачење уговора о пуномоћију од стране адвоката, не повлачи дакле увек и кривичну одговорност.

За кривичну одговорност, за разлику од грађанске, потребно је, да је за правни посао — уговор о пуномоћству — од битне важности дужност заштите имовинских интереса и имања властодавчевих тј. да се тај посао тиче у главном заштите потраживања и имовине налогодавца. Само таква повреда дужности, која је поред тога изазвала и материјално оштећење налогодавчеве имовине одн. имовинских интереса поверене пуномоћнику, може бити предмет кривично правног разматрања. Најеклатантнији и најчешћи примери повреде оваквих дужности јављају се код случајева располагања наплаћених сума за рачун властодавца на штету његову а од стране адвоката — пуномоћника. Мишљења смо да се у овим случајевима грађанско питање из пуномоћничког односа има решавати упоредо са питањем кривичне одговорности за дело злоупотребе поверења.<sup>2)</sup> Ово нарочито важи за случајеве када адвокат — пуномоћник нпр. у више махова наплати одређене суме новаца за свога властодавца или од свога супститута и исти потроши у своје личне сврхе, које немају никакве везе са датим му овлашћењем, или када прећути своме налогодавцу, чак и по упиту овога, да је за његов рачун наплатио одређене суме новаца и исте му евентуално тек после више месеци поврати. Тада је несумњиво кривична одговорност адвоката — пуномоћника очигледна, јер је овај умишљено у своје пуномоћничком својству произвео извесну промену у имовном стању његовог властодавца, тако, да је услед ове повреде дужности адвоката настало и оштећење имовине одн. имовинских интереса његовог налогодавца.

Позната је чињеница, да у свима случајевима уговорног заступања, (о осталим врстама заступања нећемо овде говорити), за адвоката постоји дужност, да поред реализања потраживања или вршења наплата за рачун властодавца, у колико што друго није уговорено, наплаћене суме одмах уступи одн. преда своје налогодавцу — §§ 651, 615 и 617 гр. зак. Но адвокат ипак не би био кривично одговоран, када примљене суме новаца за рачун властодавца не би овоме одмах уступио, у колико би он примљени новац или заменљиву ствар чувао као депозитар и држао у приправности, да их на захтев овлашћеног лица у свако доба овоме преда — § 887 гр. з. Ако се адвокат

2) Види противно Мишљење: Аранђеловић — Посебни део облигационог права Стр 85

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА



неби држао овога, те примљене ствари одн. новац, не би могао да на захтев преда и одговори обавези, прекршио је он своју дужност заштите имовинских интереса и имања свога властодавца. Ако је услед тога наступило и оштећење имовине а адвокат је дело умишљајно, извршио је он дело злоупотребе поверења, те за исто по нама не би било потребно претходно утврђивање односа из пуномоћства и његове обимности ван кривично правног спора. Да ли је пак оштећење имовине наступило или не фактично је питање и мора се утврдити од случаја до случаја и то: било поређењем имовине и имовинских интереса оштећеног пре и после располагања истим од стране адвоката (као код случаја преваре), било пак, кад је реч о злоупотреби овлашћења, поређењем имовине и имовинских интереса које би оштећени имао без злоупотребе располагања од стране адвоката одн. без његове повреде дужности, са имовиним и имовинским интересима које оштећени има с обзиром на одређену злоупотребу овлашћења.

Задржавање наплаћеног новца или какве ствари за рачун властодавца од стране адвоката у намери оштећења истога или злоупотребљавајући дато му овлашћење као и у намери прибављања себи или другоме какве имовинске користи представља за адвоката, начелно, дело злоупотребе поверења. Но држање једне одређене суме новца или замениве ствари по вредности, врсти и количини истоветно са првобитно наплаћеним потраживањем, у својој каси, поштанској штедионици или на коме другом сигурном месту ради исплате на захтев, овлашћеном лицу, или непоступање по налогу властодавца у погледу заштите његових имовинских интереса или имања у уверењу, сходно околностима, да би налогодавац познавајући прилике одобрио његов поступак<sup>3)</sup>, као и задржавање од стране адвоката новца или ствари које је за рачун странке примио за покриће своје награде и трошкова под условом неодложног обрачуна — § 30 Зак. о адв., представљају изузетак од напред споменутог правила и исте не повлаче за собом, када се у конкретном случају утврде, никакву кривичну одговорност.

Околност што се адвокат — пуномоћник свесно одн. умишљено враћајући своју дужност, налазио у добром имовном стању без значаја је за постојање дела злоупотребе поверења, јер он ствар коју у рукама има, држи са дужношћу, да исту чува одн. да је одмах поврати своје налогодавцу или од овог одређеном лицу, док располагање са ствари од стране адвоката као својом сопственом представља свакако већ само дело злоупотребе поверења. Жртва оваквог делања мора доказати немогућност њеног дужника тј. пуномоћника, да имање одн. новац на захтев одмах поврати налогодавцу или од њега одређеном лицу одн. да врати вредност (врсту) исте када се ра-

3) Овако Аранђеловић — Посебни део облигационог права.



ди о заменљивој ствари. Дело постоји, дакле, самим тим што је на захтев онемогућен повраћај имања или имовинског интереса по врсти и квалитету истоветног са примљеним вредностима одн. што је тиме умањена вредност налогодавчеве имовине. Код оваквих и сличних случајева могло би се евентуално узети у обзир, што ће се ценити од случаја до случаја, да је адвокат — пуномоћник претпостављао сагласност овлашћеног лица у погледу употребе за његов рачун примљеног новца или ствари као и кратко одуговлачење предаје истих властодавцу. Дали ће у овим случајевима доћи до примене кривичног или само грађанског закона, питање је које се има решити од случаја до случаја а према томе, да ли код адвоката — пуномоћника постоји умишљај одн. хотење радње извршења као и свест о узрочној вези између тога хотења и наступелог оштећења или не.

Много јасније и одређеније се изражавају како намера оштећења, тако и злоупотреба датог овлашћења одн. намера прибављања себи или другоме какве имовинске користи, када се пуномоћник — адвокат, који је присвојио властодавчеву имовину одн. повредио своју дужност заштите туђих имовинских интереса, већ налази у хрђавом имовном стању, презадужен је, гоњен од поверилаца и т. д., јер је овај приликом присвајања властодавчеве имовине одн. вређајући његове имовинске интересе морао знати, да није у могућности да накнадно тј., у свако доба на захтев или сам по својој иницијативи, преда и накнади дужне а потрошене своте одн. заменљиве ствари своје властодавцу. Овако би се имао расправити и случај прећуткивања од стране пуномоћника, да је новац или какву заменљиву ствар примио за рачун свога властодавца као и одрицање пријема истих на изричан упит налогодавца.

Накнадна исплата потраживања овлашћеном лицу од стране адвоката — пуномоћника узимањем зајма код рођака, пријатеља или разних банака или стицањем расположивог кредита продајом или залагањем својих или туђих вредносних ствари не би било од утицаја на постојање дела злоупотребе поверења. Истина је, да би се на овај начин извршеном исплатом одн. предајом ствари могла властодавцу учињена му штета и изравнати, али се при томе не сме губити из вида, да је потраживање које се оснива на накнади првобитног потраживања које је морало уследити одмах по пријему истог, без чекања и одуговлачења, од мање економске вредности него што је то првобитно потраживање. Сем тога овом накнадом властодавац губи сваку могућност, да оствари свој захтев за уручење првобитно примљене тражбине од стране адвоката — пуномоћника овлашћеног за пријем истих.

Из до сада изложеног следи: да адвокат — пуномоћник чини увек кривично дело злоупотребе поверења према своје властодавцу, када повереном му имовином и имовинским ин-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА



тересима располаже у своју личну корист а да при томе нема својих расположивих средстава која ће држати у приправности на случај захтева за исплату као и када, прећути пријем заменивих ствари за рачун властодавца у случају, да од тога настане штета по властодавца као и да је извршилац — пуномоћник делало намерно тј. ишао на то да оштети туђу имовину, злоупотреби дато му овлашћење или прибави себи или другој какву противправну имовинску корист.

## СУДСКА ПРАКСА

### а) грађанско правосудје

Оставински суд није једино надлежан да утврђује смрт неког лица и његове наследнике, већ се сродство наследника може утврђивати и општинским уверењем. (Закључак Касационог суда у Београду од 15 септембра 1939 год. Рек. 338).

По правној ствари тражиоца извршења М. П. противу извршеника М. П., због дозволе извршења, Срески суд у Алексинцу дозволио је принудну јавну продају непокретне имовине извршеникове.

По рекурсу извршеника, Окружни суд у Алексинцу закључком од 10 фебруара 1939 Пл. 12, укинуо је закључак Среског суда са разлога:

„Погрешно је првостепени суд што је дозволио предложено извршење на основу извршног наслова — решења првостепеног суда у Алексинцу бр. 38149 од 23 јануара 1928 год. у корист тражиоца извршења јер поменути извршни наслов — решење не гласи на име тражиоца извршења већ на име Милутина Пержуна, те у смислу § 6 И. п. усвојени захтев побиганим закључком не припада тражиоцу извршења, нити је у смислу § 14 И. п. тражилац извршења Миодраг доказао да је тај захтев прешао од Милутина на њега. Приложено уверење општине алексиначке бр. 11443 није доказ у смислу § 14 извршног поступка у вези § 388 Грпп. јер за утврђивање чињенице да је Милутин Пержун умро и да је једини његов наследник тражилац извршења Миодраг, па према томе да су и сва права из поменутог извршног наслова прешла на тражиоца извршења, у смислу § 22—23 ванпарничног поступка надлежан је Срески суд а не општинска управа, те приложено уверење о таквој чињеници у смислу § 388 Грпп. није јавна исправа.

Најзад одмерени трошкови предлога у побиганом закључку, с обзиром на висину дуга из предлога високо су одмерени нити су саображени правилнику о висини награда за адвокатске послове“.

По ревизијском рекурсу тражиоца извршења, Касациони суд у Београду није усвојио правно схватање привизног суда, већ је пресуду истог суда укинуо са разлога:

„По § 394 грађ. зак. права и обавезе оставиоца прелазе на наследнике у моменту његове смрти, што значи да у нашем праву није позната установа лежећег наследника (hereditas iacens), јер се томе противи наведени пропис материјалног права. Последница тога јесте, да се и пре уручења заоставштине наследник има сматрати као носилац права и обавеза умрлог, па шта више и пре отварања оставинске расправе.

Из овога произилази, да се оставински суд не може сматрати као искључиво надлежан да утврђује факат смрти неког лица и његове наследнике, јер би то суд могао установити тек по завршеној оставинској расправи или после доношења закључка о уручењу наследства — § 117 в. п., те ако би се прихватило гледиште да само оставински суд утврђује легитимног наследника, остао би један период времена, када наследника имовине не би било, а то по нашем праву не може бити, као што је већ наведено.



Са тих разлога, Касациони суд сматра, да је погрешно правно схватање рекурсног суда о томе, да је једино оставински суд у см. §§ 22 и 23 вп. надлежан, да утврди факат смрти неког лица и његове наследнике и да се само уверење тога суда може узети као доказ по § 14 ип.

Испитујући пак у колико је уверењем бр. 11443 тражилац извршења доказао, да су права из извршног наслова прешла на њега, Касациони суд налази, да општинска управа у принципу може потврдити у кругу своје надлежности факат смрти једног лица и степен сродства оних, који су на наследство позвани, — јер кад је општинска управа овлашћена по § 32 ви. да саставља смртваницу, она је овлашћена и да издаје уверење о сродству, пошто такво уверење садржи у ствари један део навода из смртванице.

Према томе, поднето уверење бр. 11443 може служити као доказ о чињеницама, које се у њему тврде и пошто је издато од јавне власти и у кругу њене надлежности, овакво уверење је и доказ у смислу § 14 ип у в. § 388 грпп., те је суд био дужан да оцени, да ли из чињеница које се у уверењу тврде, произилази, као несумњиво доказано, да је тражилац извршења постао титулар права из извршног наслова. Али, исто онако као што се смртваница у см. § 96 вп. сматра као доказ уколико није оспорена, тако исто и општинско уверење о сродству, аналого поменутом пропису, има пуну доказну снагу у колико нису од овлашћеног лица наведене чињенице које су у супротности са наводима из уверења. У колико су пак чињенице из уверења оспорене од стране извршеника, суд је био овлашћен по службеној дужности, да ради разјашњења ствари изврши потребна извињања и нареди што је потребно да се спорне чињенице утврде, држећи се при том начела грађанског парничног поступка. — § 31 ип., а у конкретном случају, суд је овако био дужан поступити у толико пре, што извршеник није оспорио степен сродства како је у поднетом уверењу наведено, већ је истакао уопште да ово уверење не признаје као истинито и да исто не може да служи као доказ у смислу § 14 ип.

Са изнетих разлога, Касациони суд је, уважавајући ревизијски рекурс тражиоца извршења, на основу § 620 грпп. у в. § 57 ип. укинуо закључак рекурсног суда и налазећи да је у см. § 51 ип. потребна расправа по спорном питању, да ли је тражилац извршења постао титулар права из извршног наслова, — вратио ствар рекурсно суду на поновну одлуку, када ће у смислу § 153 грпп бити исправљено питање о трошковима рев. поступка.

*Јован Д. Смиљанић*

#### б) кривично правосудје

**Првостепени суд применом § 71 бр. 4. к. з. мора изрећи блажу врсту казне предвиђене тим законским прописом.**

Окружни суд у Н. С. пресудом својом бр. Кап. 511/35 од 2. јуна 1936. г. прогласио је кривим К. А., Ђ. С., Ђ. Ј. и М. С. што су у грађанској парници В. А. против М. М. покренутој пред берзанским судом у Н. С. под бр. И. С. Д. 1559/931 ради 50.575 дин. преслушани као сведоци пред замољеним среским судом у Т. на рочишту од 22. II. 1932. г. бр. Гл. 136/1932 у погледу битних околности лажно сведочили, да су били присутни крајем новембра 1931. г у Н. С. у канцеларији В. А. и видели када је М. М. исплатио В. А. 45.000 дин. на име дуга који му је дуговао, чиме да су К. А., Ђ. С. и Ђ. Ј. починили сваки за себе преступ из §-а 146 к. з. а окр. М. С. на свој исказ још и положио заклетву чиме је починио злочинство из §-а 144 од 1. к. з.

Окр. М. М. што је у Г. К. на два до три дана пре 22. II 1932 г. у кафани Т. С. умишљено наговорио окр. К. А. Ђ. С. Ђ. Ј. и М. С., да учине кривично дело описано напред. Чиме је почињено потстрекивање на злочинство у § 144 к. з. и преступ у § 146 к. з. у в. § 34 од 1. к. з. па их суд осуђује:

К. А. по §-у 146 к. з. применом §-а 71 т. 4. к. з. на казну строгог затвора у трајању од 1 месеца и губитак часних права од 1 године.



Б. С. по § 146 к. з. применом §-а 71 т. 4. на казну строгог затвора трајању од 3 месеца и губитак часних права за 2 године и т. д.

По ревизији и призиву Одељење Б. Београдског Касационог суда у Н. С. довело је ову пресуду.

Касациони суд ревизију одбацује.

Међутим поводом ревизије опт. Б. С. а на основу §§ 338 од 5. и 352 од. 2. к. п. по службеној дужности поништава пресуду Окружног суда због повреде материјалног закона из § 337 бр. 3. к. п. и то у погледу казне изречене против опт. К. А. и Б. С. те ове оптужене на основу законских прописа наведених у првостепеној пресуди осуђује и то опт. К. А. на казну затвора у трајању од 3 месеца отклањајући код обојице казну губитка часних права и т. д.

Против пресуде Окружног суда изјавили су оптужени Ђ. Ј., М. С. и М. М. ревизију због повреде формалног закона из § 336 бр. 6. с. кр. п. с тим у вези због повреде материјалног закона из § 337 бр. 1. сл. а) с. кр. п. и призив због строго одмерене казне ради ублажења, док су државни тужилац и опт. К. А. изјавили само призив, и то првоименовани због примене § 71 бр. 4. кр. з. и због благо одмерене казне ради поштрена, а потом због строго одмерене казне ради ублажења.

Повреду формалног закона из § 336 бр. 6. а с тим у вези и повреду материјалног закона из § 337 бр. 1. сл. а) с. кр. п. налазе именовани у томе, што Окружни суд за чињенично стање како га је утврдио, а нарочито за то да је опт. М. М. наговорио опр. К. А. и остале суоптужене да лажно сведоче, није имао података у расправном материјалу, па да је зато нападнута пресуда погрешна, чињенично стање непотпуно и противно садржини списа, а цео поступак првостепеног суда погрешан и неправилан.

Касациони суд је ревизију као очигледно неосновану на темељу § 345 од. 1. бр. 2. с. кр. п. одбадио.

Међутим, како је Окружни суд против оптужених К. А. и Б. С. умесно применио § 71 бр. 4. кр. з. а ипак на основу § 146 кр. з. изрекао казну строгог затвора уместо затвора, прекорачио је тиме своју казнену власт и на штету именованих оптужених повредио материјални закон у смислу § 337 бр. 3. с. кр. п. Касациони суд је зато поводом ревизије опт. Б. С. а позивом на §§ 338 од. 5. и 352 од. 2. с. кр. п. ову повреду по службеној дужности уважио, пресуду Окружног суда у погледу изречене казне против ових оптужених поништио, призиве државног тужиоца делимично уважио а остале није уважио.

Кре 266/1936.

5. априла 1937. г. у Новом Саду.

*Бранко Јевремовић*

**I. Малолетнику се не може признати олакшавна околност некажњен предживот.**

**II. Примена § 30 бр. 2 и 3 к. з.**

Окружни суд у С. донео је пресуду бр. Кзп. 474/1935 од 12. октобра 1936. г. којом је прогласио кривим К. П. званог Г. старог 20 година; К. Ј. старог 19 година што су ноћу између 4 и 5 августа 1935. г. у В. (Мађарска) заједно са К. С. који је у бегству и Н. Т. који је непознатог боравишта из штале Балерт Антуна одвели два коња у вредности 5—600 пенга, а из штале Хустентајфел Антуна одвели два коња у вредности 600 пенга, — дакле туђу покретну ствар и то сваку у вредности већој од 3.000 дин. другима противправно одузели, те да су тиме починили злочинство из § 316 тач. 7. к. з.: а Ф. П. рођеног 12. маја 1918 г. што је 5. августа 1935. г. на Сомборском путу према Чонопљи од опт. К. П. купио једног од напред наведених коња, давши при том за истог 200 дин. и једно своје ждребе и ако је знао да је дотични коњ, који је вредио преко 1000 дин. украден, па је тиме починио преступ из § 333 ст. 2. к. з.; па се на основу горе наведених законских прописа осуђују и то К. П. зв. Г.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА



WWW.UNIBELIBLIOTEKA.YU

применом §§ 70 и 30 бр. 3. к. з. на казну од једне године строгог затвора; К. Л. применом §§ 70 и 30 бр. 2. као и § 76 к. з. на казну од 2 године строгог затвора; и опт. Ф. П. применом §§ 70 и 30 бр. 3. к. з. на казну 3 месеца затвора и 600 дин. новчане казне, што ако не може да плати у року од 30 дана, од дана када пресуда стане на снагу, да буде у затвору још 10 дана § 44 к. з. и т. д. Опт. Р. Ф. што је августа 1935. г. у Чонопљи купио од опт. Ф. П. коња у вредности преко 1000 дин. и ако је знао да је украден, дакле покретну ствар чији вредносни износи преко 1000 дин. себи прибавио да би тиме према оптужници појачао дело из § 333 ст. 2. реч. 2. к. з. Опт. К. Ј. да је августа 1935. г. у Чонопљи дозволио Р. Ф. да тога коња, за кога је знао, да је украден смести у К. шталу, па би тиме према оптужници починио крив. дело из §-а 333 ст. 2. реч. 2. к. з. ослобађају се од оптужбе за ова дела на основу § 280 к. п. и т. д.

До овакве пресуде дошао је првостепени суд на основу доказног поступка, казивањем оштећених Б. А. и Х. А. као и признања опт. К. П. и К. Л. и Ф. П. па их је за дела напред наведена прогласио кривим, док опт. Р. Ф. и Ј. К. ослободио од оптужбе.

При одмеравању казне суд је, опт. К. П. и П. Ф. установио олакшице признање, некажњен предживот и малолетство (старији малолетник) па им је применио §§ 70 и 30 бр. 3. к. з. а опт. К. Ј. узео олакшице признање, малолетство (старији малолетник) и као отежицу поврат, пошто је раније за подобно дело осуђиван на казну лишења слободе, коју је издржао 2 августа 1934. г. па му применио §§ 70, 30 бр. 2 и 76 к. з., те им одмерио казну као што је напред изложено.

По ревизији и призиву државног тужиоца, браниоца и опт. К. Л. и Ф. П. Одељење Б. Београдског Касационог суда под кре 10/1937 донело је ову пресуду.

Касациони суд ревизију и призив Ф. П. одбацује а призив К. Л. не уважава. Међутим призив Д. т. изјављен на штету К. П. К. Л. и Ф. П. уважава, пресуду окр. суда у погледу одмеравања казне преиначује, те ове оптужене на основу законских прописа, наведених у пресуди Окружног суда отклоном § 30 бр. 2. и 3 к. з. осуђује К. П. на казну робије у трајању од 1 године и 6 месеци; К. Л. на казну робије у трајању 2 године и 6 месеци а Ф. П. на казну строгог затвора у трајању 6 месеци и на новчану казну у износу од 600 динара, остављајући иначе пресуду окр. суда нетакнуту и т. д. а са доле наведених разлога.

Против пресуде Окружног суда уложио је опт. Ф. П. ревизију и призив не означајући у чему су повреде, молећи препис пресуде, ради оправдања; међутим након уручења преписа пресуде ревизију и призив није оправдао, зато их је Касациони суд у смислу §§ 341 и 345 бр. 1. односно § 334 од. 1. у в. § 353 од. 1. к. п. одбацио.

Исто тако противу пресуде уложио је призив Др. Т. у погледу сва три оптужена због благе казне.

Касациони суд узевши у разматрање овај призив, нашао је, да се код опт. К. П. има узети као олакшица једино признање, док се некажњен предживот код малолетника не може узети као олакшица, јер обзиром на њихово младо доба они само изнмнно могу вршити кривична дела. Исто се тако код малолетника не може узети као олакшица малолетство онда, када се при изрицању казне примени § 30 кр. з. јер се ублажавање козне по овом § врши баш обзиром на малолетност, те малолетност не може два пута доћи у обзир код одмеравања казне. То исто важи и за опт. П. Ф., коме се узима у олакшицу само делимично признање, као и за опт. К. П., код кога се отклања као отежица поврат, јер у погледу одмеравања казне долази до изражаја у примени § 76 кр. з. Према томе од олакшица, које је Окружни суд установио, Касациони суд је прихватио за К. П. и К. Л. само признање, а као отежицу установио је, да су крађу извршили на штету два лица, да су крађу починила два лица и ноћу код опт. П. Ф. само делимично признање као олакшицу, па је нашао, да при одмеравању казне нема ме-



ста ублажавању по § 30 бр. 3. кр. 3. и отклонивши ту одредбу, узео малодобност као олакшицу код сва три оптужена, па је на основу сада установљених олакшица и отежица уважио призив државног тужиоца, пресуду окр. суда у погледу одмеравања казне преиначио и оптужене осудио као у диспозитиву, јер сада одмерена казна одговара тежини кривичних дела и степену кривичне одговорности оптужених.

Услед горње одлуке, Касациони суд није могао уважити призив опт. К. Л. и т. д.

Бранко Јевремовић

в) административно правосудје

О разумевању ст. 2 § 259 Закона о чиновницима у вези ранијег чл. 102 тач. 7 Закона о унутрашњој управи.

(Решење опште седнице Државног савета од 8 фебруара 1940 године бр. 3292/40).

У чл. 102 Закона о унутрашњој управи било је прописано да средским начелницима, узузев III и IV а) групе, припада на име нарочитог додатка на службу по 1.200.— дин. месечно, који је износ био смањен на 1.080.— дин. изменом поменутог закона од 19 јула 1929 године, док цео овај пропис није био укинут одредбом §-а 306 Закона о чиновницима, који је у § 22 предвидео за све чиновнике нарочити положајни додаток. Али одредбом ст. 2 § 259 Ч. з. прописано је да „чиновници који по овом закону добију мањи положајни додаток од додатка на службу који су по досадашњим законским прописима имали, примаће ту разлику све догле док напредовањем не постигну положајни додаток који је једнак или већи од досадашњег додатка на службу“.

Код случаја бр. 9747/39, где се радило о промени наведених прописа, један средски начелник, који је у томе звању био затечен 1 априла 1931 године тј. на дан ступања на снагу Закона о чиновницима од 31 марта 1931, и који је до тада примао додаток на службу из наведеног чл. 102 З. у. у., почео је после 1 априла 1931 примати разлику између тога додатка на службу и положајног додатка из § 22 Ч. з., а на основу ст. 2 § 259 Ч. з., и примао је све до постављења у звање полицијског саветника, кад му је прекинута исплаћивање ове разлике. Пошто га је власт одбила од тражења да му се ова разлика и даље исплаћује, тужио се Државном савету, који му је тужбу одбацио, нашавши да је ова разлика потицала од додатка на службу из укинутаг чл. 102 З. у. у. и била везана за звање средског начелника, па пошто је тај пропис укинут, а тужилац променио звање, престало му је право на тај додаток, па према томе и на разлику по ст. 2 § 254 Ч. з. Међутим, код случаја бр. 17982/39, где се радило о тумачењу истих прописа, Државни савет је нашао, да је тужиоцу, ма да је изгубио звање средског начелника, ипак остало право на поменути разлику, јер је она, укидањем чл. 102 З. у. у., престала бити везана за звање средског начелника и постала самостална са одредбом из ст. 2 § 259 Ч. з. као правним основом. Из овога произилази да је у наведеном случају различито протумачен ст. 2 § 259 Ч. з. у вези ранијег чл. 102 тач. 7 З. у. у. у погледу питања: да ли губитак звања средског начелника повлачи губитак разлике између додатка на службу предвиђеног за то звање по ранијем чл. 102 тач. 7 З. у. у. и положајног додатка из § 22 Ч. з., а која је разлика исплаћивана таквом чиновнику као средском начелнику после 1 априла 1931 године на основу §§ 12 и 13 Закона о пословном реду у Државном савету и управним судовима, изложено правно питање је изнето пред Општу седницу Државног савета, која га је проучила и нашла:

До ступања на снагу Закона о чиновницима од 31 марта 1931 године специјални додаци односно додаци на службу за чиновнике појединих струка били су предвиђени посебним прописима, али су ти прописи укинати одредбом § 338 Ч. з., јер је у § 22 Ч. з. предвиђен положајни до-



датак као саставни део редовних припадљности за све чиновнике. Положајни додатак, дакле, показује се као део припадљности који је дошао на место §-ом 338 Ч. з. укинутих ранијих специјалних додатака односно додатака на службу. Самим тим овај положајни додатак није везан за одређено звање, струку или врсту службе као што су ранији додаци били, већ искључиво за положај, тј. за положајну групу, као што је у § 22 Ч. з. јасно одеђено. Али, пошто ранији додаци специјални или на службу нису били везани за положајну групу, могло би се десити да би појединим чиновницима положајни додатак из § 22 Ч. з. био мањи од ранијег додатка на службу или специјалног додатка. Међутим, Ч з прихватио је начело да делови редовних чиновничких припадљности које он предвиђа не буду мањи од оних по ранијим законима, па је у следству тога начела, прописао у § 259 да се чиновницима који су у таквом случају има исплаћивати евентуална разлика између раније основне и положајне плате и садашње плате (ст. 1), као и евентуална разлика између ранијег додатка специјалног или на службу и садашњег положајног додатка (ст. 2). Према томе, разлика за исплату коју предвиђа ст. 2 § 259 показује се као саставни део положајног додатка у случајевима где те разлике има. А пошто је положајни додатак везан за положајну групу, због тога и ова разлика припада чиновнику све док је у групи код које је положајни додатак мањи од ранијег специјалног или додатка на службу, односно све дотле док напредовањем по положајним групама не достигне положајни додатак раван или већи од ранијег додатка на службу, тако да се та разлика изгуби. С обзиром на то, а кад је ова разлика везана за положајни додатак односно за положајну групу, онда је за право на ту разлику без утицаја таква промена у звању код појединог чиновника, или чак и таква промена струке, која би по ранијим прописима имала за последицу промену или чак и губитак додатка на службу. Исто тако чињеница што је садашњим Законом о чиновницима укинут извесан пропис из ранијег специјалног закона који је предвиђао додатак на службу, овде не само да је без утицаја већ је баш нормалан случај, јер су и сам положајни додатак из § 22 Ч. з., као и разлика из § 259, предвиђени баш због тога што су §-ом 338 укинути прописи о специјалним додацима односно додацима на службу. Стога и код средских начелника, који су по чл. 102 З. у. у. примали нарочити додатак на службу, и који су после ступања на снагу Ч з. почели примати поред положајног додатка из § 22 Ч. з. још и разлику из ст. 2 § 259, право на ову разлику постало је везано за положајни додатак, односно за положајну групу, све дотле док напредовањем не достигну пложјајни додатак једнак или већи од ранијег додатка из чл. 102 З. у. у., а без обзира на то да ли ће остати у звању средског начелника или ће добити које друго звање.

Са ових разлога, а на основу § 13 Закона о пословном реду у Државном савету и управним судовима, Општа седница Државног савета је донела ово Решење о разумевању § 259 ст. 2 Ч. з. у вези ранијег чл. 102 тач. 7 З. у. у.

„Губитак звања средског начелника не повлачи губитак разлике између додатка на службу предвиђеног за то звање по ранијем чл. 102 тач. 7 З. у. у. и положајног додатка из § 22 Ч. з., а која се разлика на основу ст. 2 § 259 Ч. з. има исплаћивати поменутиим чиновницима после 1 априла 1931 године, све до наступања рока у томе ставу предвиђеног“.

Ово је решење обавезно за одеђење Државног савета према чл. 4 Закона о Државном савету и управним судовима.

Претседник Државног савета, с. р.

*Живко Јовановић*

Главни секретар,

*Богдан Мајсторовић, с. р.*

Ово је решење објављено у бр. XLVIII „Службених новина“ од 22 јуна 1940 год.





Да ли се због повреде формално-правних прописа може тужбом управно-судском нападати одлука дисциплинског суда (Одлука опште седнице Државног Савета бр. 17509/38).

1). Тумачећи пропис чл. 19. тач. 2. у в. чл. 15 зак. о Држ. Савету и управним судовима а поводом случаја побијања пресуде дисциплинског суда, Државни Савет је донео у својој општој седници следеће решење:

„Постоји административни спор у смислу чл. 15 Закона о Државном савету и управним судовима и тужба је дозвољена кад се тужбом побија решење у дисциплинској ствари, донето од стране органе управне власти, са разлога прекорачења власти: наиме са разлога да је дисциплинску ствар пресудио орган којему у конкретном случају не припада над осуђеником дисциплинска власт у опште, или да је био стварно ненадлежан, или да је применио казну а да осуђеник није био саслушан, или му није дата прилика да се брани, или да постоји која друга слична тешка повреда прописаног поступка. То вреди било да је побијени акт донео орган појединац или зборни орган (комисија, поверенство, дисциплински суд), било да се такав акт назива решењем, одлуком, или пресудом, али да је донет са стране органа управне власти“.

2). Питање по коме је донета предња начелна одлука Државног савета састојало се је у следећем: у једном конкретном случају (бр. 17. 443/37) био је један општински службеник дисциплински кажњен отпуством из службе одлуком општинске управе. На ову одлуку општинског суда изјавио је жалбу отпуштени службеник средском начелнику, који је жалбу одбацио наставши да је решење општинске управе правилно и да је она била надлежна да донесе поменуто решење, коме је жалилац оспоравао надлежност. Против одлуке начелника средског отпуштени службеник је поднео тужбу управном суду и управни суд је исту одбацио са разлога: да се у конкретном случају ради о дисциплинској ствари те да према чл. 19. тач. 2. Зак. о Држ. савету и управним судовима нема места тужби на управни суд. По жалби отпуштеног службеника на Државни савет овај је поништио одлуку управног суда налазећи: да овде није спор о самој дисциплинској ствари, већ о надлежности једне власти за расправљање једне дисциплинске ствари, а такав спор је административни, а не онакав о каквом је реч у тач. 2. чл. 19. поменутог закона. Код другог случаја (бр. 26. 429/37) општински дисциплински суд казнио је једног свога службеника отпуством из службе а другостепени дисциплински суд код Банске управе преиначио је ову пресуду у толико што је место казне отпушта изрекао казну стављања службеника на нижи положај. Против ове одлуке другостепеног суда општинска управа поднела је тужбу управном суду побијајући тужбом надлежност другостепеног суда. Управни суд је одбацио тужбу општине са истих разлога као и у првом случају. Државни савет по жалби општине поништио је одлуку управног суда са истих разлога као и у првом случају. У трећем случају по дисциплинској кривици једног чиновника једне градске општине градски дисциплински суд, као суд првог степена, а затим другостепени дисциплински суд, донео је пресуду против њега. Службеник је поднео тужбу управном суду против одлуке другостепеног суда побијајући ову одлуку са разлога: 1) што суд није био састављен на начин прописан законом; 2) што га је суд осудио за дела за која није био оптужен; 3) што му је одмерена казна по закону који се није могао применити. Ову је тужбу управни суд одбацио на основу чл. 19. тач. 2. налазећи да је у питању дисциплинска ствар, на коју се је одлуку заинтересовани службеник жалио државном савету, а овај је прихватио гледиште управног суда, одбацивши жалбу, противно ранијим решењима Државног савета.

3). У образложењу своје начелне одлуке Државни савет је између осталог навео:

Према чл. 15 и 18 Закона о Државном савету и управним судовима појединац или правно лице, ако налази да му је коначном одлуком управне власти повређено какво право или непосредни лични интерес заснован





www.unis.rs

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

на закону, може побијати тај акт тужбом на управни суд и тражити да се као противан закону поништи. По чл. 16 истога закона, под управним властима разумеју се и само управне власти. Међутим према чл. 19, тужба на управни суд односно на Државни савет није допуштена у дисциплинским стварима у колико законом не би било другачије одређено, а нарочито када је у питању акт донет на основу слободне оцене управне власти. С обзиром на чл. 15 и 18, свака повреда права коју управна власт својим коначним актом, а који испуњава услове из ових прописа, наноси појединцу, у начелу даје овоме право на подношење тужбе управном суду и тражење да се тај акт поништи. Међутим ако је тај акт један од оних који се помињу у чл. 19, тужба није допуштена. Главни критериј дакле за акт подобан да послужи као предмет административног спора, јесте повреда права коју тај акт појединцу наноси. А пошто субјективна права појединца произилазе из закона, значи да акт о каквом је реч може бити само онај којим је повређен закон на штету појединца. Услед тога, онде где нема повреде закона нема ни повреде права. Тако, код аката управне власти донетих на основу слободне оцене, самим тим што је управној власти законом дато право да акт донесе по слободној оцени, истим тим законом појединцу није дато право у односној материји да од управне власти добије акт у одређеном смислу. А кад појединац у оваквом случају у опште нема таквога права, онда му никко право не може бити повређено актом слободне оцене, па му стога закон не признаје ни право на тужбу. Али то увек под претпоставком да се управна власт, при доношењу таквога акта, креће у границама законског овлашћења, јер се у закону (чл. 19, тач. 2) каже „у стварима у којима су и у колико управне власти... овлашћене...“. Према томе, кад је од управно-судске тужбе заштићен акт слободне оцене само у колико је власт имала законског овлашћења за доношење таквога акта значи да је тужба могућна против акта у коме је управна власт прекорачила законско овлашћење о слободној оцени, и тим прекорачењем повредила право појединца. По истом разлогу, кад се ради о дисциплинским актима, тужба није допуштена у колико би се њоме нападала одлука у погледу саме дисциплинске ствари. Али, у колико би се том одлуком изишло из овлашћења прописаних за решавање по дисциплинским стварима, у закону нема запреке за тужбу у погледу тога прекорачења што значи да би тужба била допуштена. С обзиром на ово ваља утврдити да се дисциплинском ствари сматра сваки конкретни случај који се расправља по дисциплинским прописима, а то су одредбе које предвиђају случајеве повреде службене дужности, затим власти надлежне за рад поводом таквих повреда, њихов поступак и казне. Према томе, у колико је у извесном случају рађено у границама дисциплинских прописа, таква ствар је несумњиво дисциплинска, и поводом ње не може бити административног спора. С обзиром на то, кад није спор о самој „дисциплинској ствари“, наиме када није спор о томе да ли је дисциплински орган у свом коначном акту правилно применио на конкретни случај материјалне и формалне прописе, већ када је спор о прекорачењу законом дате власти органу који је одлуку донео, наиме када се тужбом покрене спор о томе да органу који је извршио дисциплинску власт није припадала у опште каква дисциплинска власт над појединцем; да му није припадала стварна надлежност у конкретном случају; да је орган коме припада дисциплинска власт над појединцем применио казну другу а не ону коју закон предвиђа; или казну већу од оне коју закон допушта; или да је казну применио без прописаног поступка, — онда је спор изван одредбе тач. 2. чл. 19. Закона о Државном савету и управним судовима, и такав спор одлази под општу одредбу чл. 15 и 18, те је у таквом случају прекорачења законом дате власти тужба допуштена свакако уз претпоставку повреде права или непосредног личног интереса тужиоцевог. Међутим, разлог помесне надлежности дисциплинског органа не може дати основа тужби због прекорачења дисциплинске власти, јер то није разлог за побијање у вишем степену мериторне одлуке кривичнога суда по Закону о судском кривичном поступку, како је то изрично одређено у § 211 тога закона. То питање, дакле, остаје у границама „дисциплинске ствари“



Исто тако, поједине мане у дисциплинском поступку које је тужитељ мо-  
рао тражити да се уклоне ако је сматрао да су од важности за исход  
дисциплинског поступка, као и мане које нису уклоњене јер је дисциплин-  
ски орган, овлашћен на то прописима дисциплинскога поступка — од-  
носни предлог одбацио по својој слободној оцени, тако и мане дисципли-  
нског поступка које нису биле од одлучног утицаја за мериторну одлуку,  
— не могу бити основ тужбе због прекорачења дисциплинске власти, јер  
сва та питања остају у границама „дисциплинске ствари“. Но ако је ме-  
риторна одлука донета у опште без ислеђења; ако окривљени није као  
такав био саслушан, или му се није дала прилика да се брани; или по-  
стоје какве друге сличне тешке повреде прописа поступка које ујемчују  
потребно ислеђење и правилно пресуђење ствари, — такве радње прелазе  
границе права даог органа у пресуђивању „дисциплинске ствари“ и могу  
дати основа тужби за поништај одлуке управног органа, донете при дис-  
циплинској ствари а у следству прекорачења законом дате му власти, јер  
као што је наведено таква одлука излази из круга тачке 2 чл. 19, а улази  
под опште правило из чл. 15. При томе, разумљиво је да је без важности  
како се такав акт назива, као и то да ли га је донео орган појединац или  
колегијални орган, већ је једино од важности да га је донео орган управ-  
не власти. Као што је напред изложено, конкретни случајеви који су били  
расправљени у Државном савету, односили су се увек на одлуке дисципли-  
нских власти које су у саставу управне власти и чији су органи чла-  
нови управне власти. Ти органи управне власти, којима је поверена дисципли-  
нска власт, имају овлашћење да, било колегијално, било појединачно,  
врше дисциплинску власт над јавним службеницима, али то само у грани-  
цама овлашћења које се увек простире само на дисциплинску материју  
и то по нарочито прописаном поступку. И у колико ти органи радећи по  
дисциплинским стварима у границама овлашћења и по прописаном поступ-  
ку врше потребне радње, те су радње дисциплинских органа извршене у  
дисциплинским стварима и оне не могу бити предмет административног  
спора, сходно чл. 19. тач. 2. Зак. о држ. савету и управним судовима.  
Међутим, ако ти органи у којој својој радњи изиђу из круга овлашћења  
датих им за дисциплинске послове, или које од ових послова изврше про-  
тивно дисциплинским прописима па на тај начин повреде какво право, —  
онда они тим радњама излазе из функције дисциплинских органа и постају  
оно што су и иначе, дакле органи управне власти. Као последица тога,  
акти њихови издати у следству такве повреде прописа, нису акти дисципли-  
нских органа већ акти органа управне власти. Чињеница пак што ти  
акти могу потицати и од зборних органа, овде није од важности стога  
што таква чињеница не долази у обзир за утврђивање да ли је један акт  
управне или какве друге природе. Овде је од важности само то да су овие  
акти издати од органа управне власти којима је поверено вршење дис-  
циплинских функција и који су при доношењу тих аката изишли из овла-  
шћења и поступка прописаних за дисциплинске послове. С обзиром на  
то ово се не односи на акте органа судске власти — редовне и управне  
судове — кад врши дисциплинске послове, јер они нису у опште у са-  
ставу управне власти и њихови акти ни иначе по правилу нису управни  
акти. Према томе акти органа управне власти о каквима је овде реч јесу  
управни акти, а таква њихова природа чини их подобним да буду пред-  
мет административног спора“.

Као што се из изложене одлуке види, питање о коме је реч изведено  
је на чистину те више у пракси неће бити о истоме сумње.

Ова одлука обавезна је за сва одељења Државног савета.

*Др. Бор. Д. Пејровић*

**И О разумевању § 10 ст. 2 у вези §§ 117 и 118 Закона о општем управ-  
ном поступку.**

(Решења опште седнице Државног савета од 24 априла 1940 године  
бр. 10471/40).

Према § 117 ст. 1 З. у. п., жалба у управном поступку улаже се  
у року од 15 дана, а по § 118 жалба се предаје оној власти која је



донела првостепену одлуку. Међутим, случај предаје жалбе ненадлежној власти предвиђен је у § 10 истог закона, где је у ст. 2 прописано: „Власт која прими поднесак за чији рад она није надлежна, донеће без одлагања одлуку о својој ненадлежности и доставити је што пре странци. Ако је пак несумњиво јасно која је власт надлежна за рад по примљеном поднеску, власт која га је примила упутиће га без одлагања власти надлежној за пријем и за даљи рад, а о томе ће обавестити странку; у овом случају, ако је поднесак везан за рок, благовременост ће се рачунати према времену кад је поднесак стигао власти надлежној за пријем“.

Код случаја бр. 6726/38, где се радило о примени ових прописа, странка у управном поступку поднела је пре истека рока жалбу против првостепене одлуке, али је послала непосредно другостепеној власти, која је жалбу спровела првостепеној власти, као надлежној за пријем, али тек по истеку рока, тако да је првостепена власт одбацила жалбу као неблагоприятну. У спору поводом тога, Државни савет је стао на гледиште да је другостепена власт, кад је жалбу добила, а стога што је ненадлежна за пријем жалбе, била дужна без одлагања послати жалбу првостепеној власти као надлежној за пријем, где би стигла на време да је тако поступљено. А пошто је другостепена власт задржала жалбу извесно време, тако да је рок у томе задржавању протекао, неблагоприятност се показује као последица непоступања другостепене власти по закону („без одлагања“), те странка не може трпети неповољне последице због оваквог пропуштања власти. Услед тога Државни савет је нашао да је жалбу у овом случају требало узети као благовремену. Међутим, у случају бр. 20437/39, а код истог чињеничког стања у колико је од утицаја на спорно правно питање, Државни савет је стао на гледиште супротно ранијем, а наиме да се, према тексту ст. 2 § 10, благовременост жалбе рачуна према времену кад је примљена код власти надлежне за пријем, а без обзира на то да ли је била задржана код које друге власти ненадлежне за пријем. Услед овако супротних гледишта изнето је пред Општу седницу Државног савета тумачење наведених законских прописа у погледу питања: да ли се има узети као неблагоприятно поднета жалба која је предата ненадлежној власти за пријем, и у случају кад је жалба предата на толико времена пре истека рока, да је могла благовремено приспети надлежној власти, да ју је власт ненадлежна за пријем послала надлежној без одлагања. Пошто је расмотрио односе законске прописе, Државни савет је нашао:

У § 114 З. в. п. право жалбе у управном поступку признато је странци, што значи да одредбе које говоре о подношењу жалбе, па и наређења садржана у тим одредбама, важе за странку. Отуда, одредба § 118 по којој се жалба предаје оној власти која је донела првостепену одлуку, садржи за странку која жели да се користи правом жалбе, налог да жалбу преда односно пошаље баш оној власти која је донела првостепену одлуку. У колико пак странка поступи друкчије и жалбу пошаље некој другој власти, несумњиво је да тиме поступа на начин противан закону, а већ само то може по њу имати неповољних последица. Такву последицу, у случају о каквом је реч, изричито предвиђа § 10, а она се састоји у томе што ће се благовременост рачунати према времену кад је жалба стигла првостепеној власти. Према томе, а с обзиром на овакав законски текст, жалба која је била послата власти другој а не оној којој је требало, биће неблагоприятна ако буде примљена код власти надлежне за пријем после истека рока.

Тачно је да ст. 2 § 10 садржи за власт ненадлежну за пријем налог да приспелу жалбу пошаље власти надлежној „без одлагања“. Међутим, пре свега сам појм израза „без одлагања“, у закону није прецизиран. А кад се има у виду да по жалби и код ненадлежних власти мора да се обаве манипулативне радње од момента пријема до доласка жалбе ономе органу који има да је расматра и пошаље надлежној власти, јасно је да већ у тим радњама мора проћи извесно време. Затим, у закону није предвиђена последица која има да наступи ако власт ненадлежна



за пријем не пошаље жалбу надлежној власти без одлагања. А кад се ове двоје доведе у везу са изричним прописом из ст. 2 § 10, да се у оваквом случају благовременост има рачунати према времену кад је жалба приспела власти надлежној за пријем, онда је јасно да неодашњање жалбе од стране ненадлежне власти надлежној без одлагања не може имати последица на благовременост жалбе, за оцену чега је у закону дат изричит пропис.

Са ових разлога, а на основу § 12 и 13 Закона о пословном реду у Државном савету и управним судовима, Општа седница Државног савета је донела ово решење о разумевању § 10 ст. 2 у вези §§ 117 и 118 Закона о општем управном поступку:

Ненадлежној власти предата жалба за пријем, има се узети као ме- благовремена и у случају, кад је она предата на толико времена пре истека рока, да је могла благовремено приспети надлежној власти, да ју је ненадлежна власт за пријем послала надлежној без одлагања.

## II О разумевању § 125 Грађевинског закона у вези са односним одредбама градских статута.

На основу §§ 12 и 13 Закона о пословном реду у Државном савету и управним судовима, изнето је пред Општу седницу Државног савета тумачење § 125 Грађевинског закона у вези са односним одредбама појединих градских статута у погледу питања: да ли су одредбе градских статута о обавези сопственика имања на подношење трошкова око постављања уличне водоводне цеви остале у вазности и после ступања на снагу Грађевинског закона из 1931 године. Код случаја број 16952/38, где је ово питање било спорно, један град са подручја Хрватске, на основу градског правилника, прописао је сопственику једног прибрежног имања плаћање доприноса за подмирење трошкова око полагања водоводне уличне цеви. Пошто је био завршен управни поступак по овоме предмету и после донете пресуде Управног суда, по предмету је решавао Државни савет и нашао да је сопственик имања дужан платити прописани му допринос с обзиром на одредбе градског статута о томе, чиме је Савет узео односну одредбу градског статута као закониту. Међутим, код случаја бр. 10402/39, Државни савет је у овоме питању стао на гледиште да је односни пропис градског статута противан § 125 Грађевинског закона и да сопственик због тога није дужан платити прописани му допринос. Пошто је услед овако супротних гледишта изложено правно питање изнето пред Општу седницу Државног савета, проучено је и нађено:

Одредбом § 46 Закона од 31 децембра 1891 године о водном праву, који је закон важио на правном подручју Хрватске и Славоније, прописано је, да је у случају, кад се радњама око уређивања вода или исушивања диже вредност коме туђем земљишту, овлашћен онај који радове врши да тражи од сопственика земљишта чија се вредност повећава, да допринесе за трошкове радње сразмерно користи која му од радње потиче. У складу са овом законском одредбом, прописано је у једном градском статуту да трошкове око полагања уличног водовода у граду снесе по једну трећину: градска општина и сопственици прибрежних имања са једне и друге стране улице, сваки према дужини фронта његовог имања. Међутим, у Грађевинском закону од 7 јуна 1931 године прописано је (§ 2) да се у смислу тога закона под грађевинско разумеју, поред осталог, и водовод па је у § 122 предвиђено да „израду коловоза, тротоара, уличне канализације и водовода и њихових спојева до приватних добара, врши искључиво општина на основу надлежно одобренних планова“. У § 123 прописана је дужност власника имања да накнаде општини трошкове око израде тротоара; затим у § 124 право општине да наложи сопственицима земљишта плаћање нарочитог доприноса за подмирење трошкова око израде нових и проширења или регулације постојећих улица или тргова; док је у § 125 предвиђена дужност вла-





УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

www.uns.ac.rs

сника изданих градилишта да вежу своју канализацију за уличну и да уведу воду из водовода, с тим да „Сви власници, како изданих тако и неизданих градилишта дотичне улице или трга, морају плаћати општини правилником утврђену таксу за одржавање и употребу канализације и водовода, и то почев од дана довршења истих“. На концу, у § 138 прописано је да даном ступања на снагу тога закона престају важити дотадашњи закони и законски прописи за поједине крајеве у колико се односе на градове и варошице, а који су у супротности са одредбама овога закона.

Из изложених прописа произлази, да Закон о водном праву од 31 децембра 1891 године, ма да не садржи посебних одредаба о оводоводу, ипак се могао, у недостатку посебних прописа за водовод, и на то применити у својим начелима. А пошто он предвиђа праву онога који радове око уређивања вода врши, да тражи одговарајућу накнаду од сопственика имања чија се вредност услед ових радова повећава, — несумњиво је да је, применом тога начела, градским статутом могла бити прописана дужност сопственика имања да градској општини накнаде извезан део трошкова око постављања уличних водоводних цеви, тако да таква одредба градског статута налази правни основ у наведеном Закону о водном праву.

Међутим, Грађевински закон од 7 јуна 1931 године у § 2 означио је и водовод међу грађевине о којима он садржи прописе, па је у § 138 предвидео да сви ранији прописи, који о томе говоре, престају важити даном ступања на снагу овога закона. Услед те одредбе престала је важност и Закона о водном праву у погледу прописа који су се односили на водоводе, а тиме је наведена одредба градског статута изгубила своју дотадашњу законску подлогу. Али, самим губитком законске подлоге из Закона о водном праву, ова одредба градског статута није морала изгубити правну важност, већ је и поред тога могла остати на снази, но само у колико би у новом Грађевинском закону имала ослоњца. Стога, за питање да ли је та одредба градског статута остала у важности после ступања на снагу Грађевинског закона, односно после престанка важности прописа који се односе на водовод из Закона о водном праву од 1891 године, меродавно је то, како је питање накнаде о којој је реч уређено Грађевинским законом.

Напред је наведено да § 122 Грађевинског закона која ставља у дужност искључиво општини израду коловоза, тротоара, уличне канализације и водовода. У следећим параграфима — 123, 124 и 125 — предвиђено је право општине на накнаду односно допринос, али то само за израду тротоара (§ 123), улица и тргова (§ 124), а у погледу канализације и водовода само накнаду за одржавање и употребу. Накнада пак за израду уличне канализације и водовода није предвиђена, како је то учињено за израду тротоара, улица и тргова. А кад је израда уличне канализације и водовода законом стављена у дужност искључиво општини, и кад се ти радови изводе само на улици, дакле на јавном добру, онда је разумљиво да трошкове око тога може сносити само онај ко радове врши, односно сопственик земљишта на коме се радови обављају, а то није приватни сопственик имања уз улицу где се ти радови изводе. Стога, у начелу, на приватном сопственику прибрежног имања не може ни лежати дужност да сноси било све било део трошкова око израде уличног водовода, о чему је овде реч, услед чега му се не може ни тражити да ове трошкове плаћа. Да би му се пак то могло тражити, потребан би био нарочити законски пропис којим би му таква дужност била наметнута. А пошто таквог прописа нема, као што је напред изложено, онда за њега та дужност не постоји па се услед тога од њега ни ови трошкови по закону не могу тражити. А кад нема законског прописа о дужности приватног сопственика на подношење ових трошкова, онда су без законског основа сви правни прописи мање правне снаге од закона који предвиђају било какву дужност приватних сопственика, било право чије на тражење накнаде ових трошкова. Стога се наведена одредба градског статута пока-



ује као одредба која је ступањем на снагу Грађевинског закона изгубила законски основ, а тиме и правну важност.

Са ових разлога, а на основу §§ 12 и 13 Закона о пословном реду у Државном савету и управним судовима, Општа седница Државног савета је донела ово Решење о разумевању § 125 Грађевинског закона у вези са односним одредбама градских статута:

Одредбе градских статута, о обавези сопственика имања на подношење трошкова око постављања уличне водоводне цеви, престале су да важе после ступања на снагу Грађевинског закона из 1931 године.

**III О разумевању напомене 7 уз Тар. бр. 12 у вези чл. 20 Закона о таксама.**

На основу §§ 12 и 13 Закона о пословном реду у Државном савету и управним судовима, изнето је пред Општу седницу Државног савета тумачење одредбе из напомене 7 уз Тар. бр. 12 у вези чл. 20 Закона о таксама у погледу питања: да ли се морају таксирати пре одобрења они уговори чија правна важност зависи од одобрења неке власти. Расправљајући ово правно питање у случају бр. 7817/34, где се радило о токсирању уговора о продаји имања једног малолетника, и где је важност уговора по закону зависила од одобрења Сирочадског стола, — надлежно одељење Државног савета је нашло да је уговор требало таксирати пре одобрења, сходно одредби из напомене 8 уз Тар. бр. 12, а ако уговор не би био одобрен, странка би могла тражити повраћај плаћене таксе по ст. 2 напомене 7 уз Тар. бр. 12. Међутим, код случаја бр. 1123/39, где се радило о уговору између општине и једног грађанина о закупу општинског земљишта, и где је важност уговора, по нахођењу и странака и власти, зависила од одобрења надлежне државне власти сходно ст. 2 § 81 Закона о општинама, једно друго одељење Државног савета заузело је гледиште супротно ономе из претходног случаја, а наме да таксирању подлежи само закључени уговор, дакле такав који је способан за заснивање права и обавеза уговорних страна, а таквим се не може сматрати онај који по прописима јавног права зависи од претходног одобрења неке власти. Услед овако супротних гледишта, изложено правно питање изнето је пред Општу седницу Државног савета која га је проучила и нашла:

У Тар. бр. 12 Закона о таксама прописана је такса за уговоре о куповини и продаји, па је у ст. 1 напомене 7 речено: „Ова такса плаћаће се за све закључене уговоре о куповини и продаји без обзира на њихово реализовање и она се у случају неизвршења уговора не враћа“. Затим је у ст. 2 исте напомене прописано: „Али, ако важност уговора зависи од претходног одобрења неке државне или аутономне власти, па се то одобрење не добије, или се уговор поништи на основу пречега права откупа, вратиће се по молби интересованог лица, плаћена такса за такав уговор“. Овај пропис, који је садржан у Тар. бр. 12 где је реч о такси за уговоре о куповини и продаји, проширен је и на остале уговоре одредбом из последњег става чл. 20 Закона о таксама, где је речено: „Пропис 7 напомене уз Тар. бр. 12 важи и за све друге уговоре и исправе“.

Кад је у Тар. бр. 12 реч о уговорима о куповини и продаји, а у чл. 20 Закона о таксама и о свима другим уговорима, несумњиво је да се ту мисли на уговоре из приватног права. По правилу, за важности таквих уговора довољно је у сваком конкретном случају постојање оних елемената које предвиђају прописи из приватног права, тако да постојање тих елемената чини уговор перфектним, а тиме и подложним таксирању. Међу тим елементима, по правилу, није и одобрење власти. Међутим, у извесним случајевима, било због личности уговорних страна било због предмета уговора, важност уговора је по нарочитим прописима условљена претходним одобрењем извесне власти. Кад би се ово одобрење, у случају где је потребно, узело као један од елемената уговора, онда би се закључило да уговор у таквом случају не постоји ако одобрења нема, односно да је одобрење услов за постојање уговора. Ме-





булим; кад је у ст. 2 напомене 7 речено: „ако важност уговора зависи од претходног одобрења власти“, онда је несумњиво да Закон о таксама одваја постојање уговора од његове правне важности, па за постојање уговора сматра довољним постојање оних елемената који су у прописима приватног права за то предвиђени; а одобрење власти, где је потребно, узима не као елемент постојање уговора, већ само као претходни услов за важност уговора. Одвајајући овако постојање уговора од његове важности, а с обзиром на чињеницу да Закон о таксама подвргава таксирању сам уговор као такав, он и у напомени 7 предвиђа обавезу таксирања уговора као таквог, без обзира на то да ли ће такав уговор добити правну важност путем одобрења неке власти где је то потребно. У следству оваквог схватања, закон је у ст. 1 напомене 7 и предвидео да се такса има платити за сам уговор, а у ст. 2 да се имавратити по молби заинтересованог лица, ако потребно одобрење не буде добијено. С обзиром на ово, уговор чија важност зависи од претходног одобрења неке власти, мора се таксирати пре добијеног одобрења, а ако оно не буде дато, странка има право на повраћај плаћене таксе.

Са ових разлога, а на основу §§ 12 и 13 Закона о пословном реду у Државном савету и управним судовима, Општа седница Државног савета је донела ово Решење о разумевању напомене 7 уз Тар. бр. 12 у вези чл. 20 Закона о таксама: Према напомени 7 уз Тар. бр. 12 у вези чл. 20 Закона о таксама, уговори, чија правна важност зависи од одобрења неке власти, морају се таксирати и пре одобрења истих.

Ова су решења обавезна за одељења Државног савета према чл. 4 Закона о Државном савету и управним судовима.

Претседник Државног савета,  
*Живко Јовановић с. р.*

Главни секретар,  
*Богдан Мајсторовић, с. р.*

Ова решења објављена су у бр. 140-XLVIII „Службених новина“ од 22 јуна 1940 године.

#### г) дисциплинско правосуђе

Да ли апелациони као дисциплински суд приликом доношења одлуке о удаљењу судије од службе привремено може изрећи обуставу половине или трећине припадљности за време трајања удаљења.

(Поводом решења Дисц. суда Ап. Суда у Скопљу Бр. Су 27/40 од 3. маја 1940 год.).

Предњим поменути решењем одлучено је: „Н. Н. и Х. Х., судије из Н., на основу чл. 39 Од. I зак. о суд. ред. суд. удаљују се привремено од дужности до пресуђења дисциплинских кривица с тим, да им се за време док буде трајало удаљење са дужности, а на основу § 237 Од. I з. о чин., — обустави једна половина чистих припадљности и то почев од првог наредног месеца од дана доношења овога решења“.

За овакву у диспозитиву одлуку Суд даје следеће образложење: „Што се тиче одлуке дисциплинског суда о обустави половине чистих припадљности за време удаљења од дужности иста је заснована на §-у 237 Од. I зак. о чин.“

А ово зато, што се одредбама §-а 237 Од. I зак. о чин., а према законском наређењу §-а 198 зак. о чин., — допуњују одредбе закона о суд. ред. судова у погледу дисциплинских прописа.

То пак што је у одредбама чл. 40 зак. о суд. ред. судова прописано, да Мин. Правде може у одлуци којом наређује привремено уклањање судије од службе, — изрећи, да се овоме за време док буде трајало удаљење обустави једна трећина плате, — не мења стање ствари и не спречава примену §-а 237 Од. I зак. о чин. у предметном случају, јер одредбе чл. 40 зак. о суд. ред. судова, по нахођењу овога Суда, важе само у оним случајевима када одлуку о удаљењу доноси Мин. Правде, али не:

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА



и тада када такву одлуку доноси дисциплински суд. А за одлуку дисциплинског суда у предметном питању важе начела у §-у 237 Од. I зак. о чин., јер у закону о судијама ред. судова нема прописа у овом погледу за дисциплински суд, те зато дисциплински суд по сили §-а 198 зак. о чин. мора применити § 237 Од. I зак. о чин. и тиме допунити недостајући пропис закона о суд. ред. судова“.

Гледиште суда код тумачења одговарајућих прописа у образложењу одлуке, нама изгледа, да је у основи погрешно, па чинимо покушај да то и изложимо.

Пропис §-а 198 зак. о чин. неоспоран је у томе, да ће за државне службенике грађанског реда, за које постоје у специјалним законима нарочите дисциплинске власти остати и даље надлежне те власти, а у другој реченици истог прописа још и то, да ће се, у колико дисциплински прописи специјалних закона не би достајали, — поступити по дисциплинским прописима овога закона, т. ј. закона о чиновницима. Прописи пак закона о чиновницима, који се допуно имају да примене у одсуству дисциплинских прописа специјалних закона за материју која није регулисана овим последњим законом, — јесу поименце за овај случај прописи §-а 237 Од. I з. о чин. а по којима: службенику који је по одлуци дисциплинског суда удаљен од дужности обуставиће се половина чистих припадљности за време трајања удаљења од службе. У образложењу одлуке суда, а поводом обуставе припадљности у једној половини у место једино исправно једне трећине, као што ћемо доле утврдити, Суд аргументишући односне прописе, што ћемо још једном резимирати, — закључује: чланом 40 з. о суд. ред. судова, као прописом специјалног закона, предвиђено је, да ће Мин. Правде у одлуци о удаљењу од службе одлучити и о обустави само до једне трећине плате, али, како дисциплински суд доноси одлуку о удаљењу од службе на основу чл. 39 з. о суд. ред. судова, онда је суд принуђен применити наређења §-а 237 зак. о чин. као недостајући пропис специјалног закона у смислу § 198 зак. о чин., пошто по чл. 39 з. о суд. ред. судова као специјалним прописом дисциплински суд није био овлашћен да доноси одлуку о обустави припадљности.

Реченица друга §-а 198 зак. о чин.: „у колико дисциплински прописи специјалних закона не би достајали“ исправним тумачењем упућују једино и само на следеће:

1.) у колико у једном специјалном закону не би достајали дисциплински прописи предвиђени у закону о чиновницима ови се последњи имају супсидијерно применити и

2.) у колико дисциплински суд не би по специјалном закону имао овлашћења одлучивати приликом доношења одлуке о удаљењу у исто време и о обустави припадљности за време трајања удаљења, да и о томе може одлучивати у колико су таква овлашћења предвиђена за те власти у закону о чиновницима.

Следствено, проблем се своди и исцрпљује предходно одговором на питање: постоји ли у закону о судијама редовних судова, као специјалном закону, дисциплински пропис, установа обуставе припадљности службенику за време трајања удаљења истог од службе или не постоји, коју установу статуира § 237 зак. о чин. Одговор је позитиван, јер закон о судијама редовних судова, као специјални закон познаје установу обуставе припадљности службенику удаљеном од службе, а за време трајања удаљења од службе, када се у чл. 40 поменутог закона предвиђа, да Мин. Правде може у одлуци којом наређује привремено уклањање судије од службе изрећи, да се овоме за време док траје привремено уклањање има обуставити једна трећина припадљности. Према овоме, када се је у присуству постојања једне установе специјалног закона, једног дисциплинског прописа специјалног закона, онда се тај пропис има применити баш по сили одредаба §-а 198 зак. о чиновницима и то и у врсти и обиму, под условима и са последицама предвиђеним у том дисциплинском пропису специјалног закона. Ту нема места примени онакве установе обуставе припадљности службенику за време трајања удаљења од служ-



бе какву установљава § 237 зак. о чин. јер се та одредба прописа о обустави примењује у одсуству прописа као категорије у једном специјалном закону.

Суд приликом доношења одлуке није двојио две сасвим различите по себи у опште ствари и то: постојање одн. непостојање установе обуставе припадности као дисциплинског прописа у једном специјалном закону од питања овлашћења органа да одлуку о обустави доноси. Јер, до доношења Зак. о чиновницима по закону о суд. ред. судова Дисц. суд у смислу чл. 39 пом. закона могао је доносити одлуку о удаљењу судије са дужности приликом одлучивања о дисциплинској истрази, али није могао одлучивати и о обустави припадности судији за време удаљења судије од дужности докле је насупрот овоме на основу § чл. 40 з. о суд. ред. судова Мин. Правде био овлашћен одлучивати и о обустави припадности, али само у једној трећини плате. Како је пак одредбама §-а 237 Од. I з. о чин. предвиђено, да се службенику који је по одлуци дисциплинског суда удаен од дужности обуставља половина припадности, суд је протумачио овај пропис, а у вези § 198 з. о чин., не само да је овлашћен за доношења одлуке о обустави, што до сада није имао овлашћења по специјалном закону, него још и да је овлашћен изрећи обуставу у мери, под условима и са последицама какву предвиђа § 237/I з. о чин. насупрот оној обустави из чл. 40 зак. о суд. ред. судова, коју обуставу, као дисциплински пропис специјалног закона одредбе § 198 з. о чин. не само не дерогирају, него изричито остављају на снази.

Погрешно тумачење одговарајућих прописа, ако би се такво схватање провело доследно до краја, уочава се једном немогућом правном ситуацијом која би отуда резултирала, а у овоме:

I. Ако би одлуку о удаљењу судије привремено од службе доносио на основу чл. 40 з. о судијама ред. судова Мин. Правде, — онда:

- 1.) обустава не може бити већа од једне трећине плате;
- 2.) из обустављеног дела плате на завршетку поступка могу се наплатити једино и само трошкови поступка у колико судија буде осуђен и
- 3.) ако судија пак буде ослобођен исплатиће му се одмах задржата плата.

II. Ако пак одлуку о обустави доноси Дисц. суд, — онда:

- 1.) обуставиће се једна половина припадности и
- 2.) ако судија буде осуђен казном умањења припадности, губитком времена за унапређење или пак премештајем са умањеном накнадом или без накнаде путних и селидбених трошкова дисциплински ће суд решити: да ли ће му се и у колико вратити обустављене припадности с тим, да му се не може вратити више од половине тих обустављених припадности — § 237/III зак. о чин.

Обустава припадности, нема сумње, не представља дисциплинску новчану казну, већ је то једна мера мотивисана идејом правичности, да, када чиновник не врши своју службену дужност, давши сам повода за удаљење од исте, не може ни рефлектовати на пуне припадности, јер за то време не пружа јавној служби никакав радни еквивалент. Та идеја свакако и руководила је законодавца када је у § 237/III з. о чин. одлучио, да се службенику ни у ком случају не може вратити више од половине обустављених припадности, ма колико био вишак остатка од покривених трошкова поступка. Међутим, када Мин. Правде у смислу § 40 зак. о судијама ред. судова одлучује о обустави припадности, не само да та обустава, као што смо видели, не може ићи преко једне трећине припадности, него се вишак исте, а по обустави трошкова поступка враћа службенику у случају осуде, а у случају ослобођења задржата враћа. То значи, да установа обуставе припадности у закону о судијама ред. судова, као дисциплински пропис специјалног закона и по мотиву, по висини и последицама није истоветна са оном из § 237/I и III зак. о чиновницима, а отуда даље пак нужно, да је правно несхватљиво допустити упоредо и истовремено постојање под видом једне мере установу обуставе припадности у два вида и са различитим правним последицама и што је најгоре, примену једне или друге врсте обуставе.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

www.uns.edu.rs



уништи зависним од органа који ће је конкретно применити, т. ј. да ли ће обуставу изрећи Мин. Правде одн. Дисциплински суд. Тиме би се дошло у питање не само јединственост мера у сваком правном законодавству, него и једнакост грађана у примени закона у једном правном поретку: ако би се примило тумачење које је суд дао. Јер и ако би се у крајњој линији могло и дискутовати, да ли је обустава припадности какву предвиђа § 237/III з. о чин. ипак казна, ван сумње је, да је то једна мера и као мера позитивног законодавства она мора бити јединствена, а да је то начело и озаконено у самом закону о чиновницима доказ је баш сам § 237 Од. I зак. о чиновницима који текстуално каже, да обустава не може бити више од половине припадности било да ту одлуку доноси старешина било дисциплински суд.

*Спира Гроздановић*

судија Ср. Суда — Прешево

### СТАЛЕШКО ПРАВОСУЂЕ

Адвокат одговара и дисциплински за правилно руковање повереним му стварима. — Адвокат чини дисциплинску кривицу, ако не испуни обећање, које је као адвокат дао страници, противнику или уопште трећем лицу.

(Пресуда Дисц. већа у Загребу од 7. XI. 1939. број Д. В. 3/139/10; одлука Одв. Дисц. Већа код Стола седморице од 10. III. 1940. Дисц. 1/4/1940).

Горе цитираном првостепеном дисциплинском пресудом проглашен је адвокат Н. Н. кривим и кажњен новчаном казном од Дин. 4.000.— што је

а) примивши у години 1929. као тада именовани скрбник канцеларије умрлог адвоката Х. У. уложницу Праштедионе на Дин. 21.936.— која је гласила на име С. Ф., с овом расположио и исту издао Н.—и Ш.—у као пуномоћнику Ф. Ј.-а, и ако је знао и морао знати да уложница служи као сигурност за тражбину т. т. В. у парници против Ф. Ј.-у, коју је парницу Ј. изгубио;

б) И ако се почетком 1938. године обвезао загребачком адвокату дру П. Н. као заступнику тф. В. С. из З. да ће у року од 8 дана подмирити трошак у предмету исте фирме и Ф. В., није обавезу испунио кроз више месеца, него тек након дисциплинске пријаве дра П. Н.

Осуђени адвокат уложио је против ове пресуде призив који Адв. Дисц. Веће код Стола седморице није уважило него је првостепену пресуду у целости одобрило.

Из разлога другостепене одлуке:

„По §-у 30. Зак. о адв. није допуштено адвокату, да врши право задржавања на полозима, у погледу којих је преузео обавезу, да ће с њима поступати на одређен начин.

За пресуђење окривљеникове кривице је зато једино од важности, да ли је окривљеник знао и морао знати да је уложница, коју је имао на чувању, служила као сигурност за трећу особу за случај ако тужени изгуби парницу, поведену од стране тф. В.

При томе је посве без важности, да ли је окривљени примио уложницу као скрбник канцеларије преминулог адвоката дра М. Ф. или као уговорни преузиматељ канцеларије, да ли је именован скрбником пре ступања на снагу Зак. о адв. или касније преузиматељем канцеларије, да ли је као скрбник добио аутоматски право на заступање Ф. Ј. или је за то требао да има посебну пуномоћ, да ли је коначно после брисања из именника адвоката успостављен као адвокат, т. ј. да ли је брисање поништено или да ли је наново уписан, а да после тога није поново именован за преузиматеља канцеларије.

Кад адвокат прими на чување ствар од странака он не одговара



само материјално-правно према прописима грађанског закона о чувару, и по општим прописима §-а 21 и 50 За. дисциплински, будући да је дужан заступање вршити по Закону, а права своје странке бранити против свакога, ревносно, верно и савесно.

Странком се има сматрати свака особа, према којој је адвокат у вршењу свог звања примио обавезу да ће њена права бранити и заштитити.

Пристанком интересената може адвокат у вансудским и ванпарничним стварима заступати и више странака, и једино ако дође до спора или ако се од почетка радило о спорној ствари, дужан је одбити заступање по пропису § 22 За.

Није стога оправдана одбрана окривљенога да је странка пок. дра М. Ф. или његова, био само Ф. Ј. и да он у исто време није могао ни смео заступати никога другога, већ се мора и С. Ф. сматрати странком, у чију корист је основан полог и предат на чување адвокату.

Окривљеник не би одговарао дисциплински само ако би доказао, да је радно у доброј вери и да је имао оправданог разлога за своје веровање. Тај доказ окривљени није поднео.

Побијана пресуда долази на основу исказа сведока В. М. и Ж. А. до закључка, да је окривљеник знао и морао знати, да уложница има служити Ф. С. као сигурност за бестеретни пренос некретнина, купљених од Ј. С. а и независно од тих исказа пресуда држи да је окривљени само трупом повредом дужности могао предати уложницу пуномоћнику Ј. Ф., јер су све признате околности силиле окривљенога да настоји прибавити упут о томе како се има поступати с уложницом, ако му то не би било познато.

Ово становиште побијане пресуде усваја се у целости и од стране свог Дисциплинског Већа.

Чим је окривљеник знао да уложница има служити за сигурност парнице, која је била у току, морао је бити свесан тога, да се та уложница након решења парнице у корист тужитеља, никако не може предати туженом. Што он није никога питао, у чију корист је учињен полог, може се само тако разумети, да је он то сам знао.

Он није питао особље канцеларије није питао служитеља, нити је питао онога, који је на уложници био означен као улагач. И ако име улагача у уложници нема по себи значења, да је именовани и овлашћеник на полог, ипак упућује на то, да би између улагача и полога могла постојати веза.

Али најнападније је то, што окривљеник није питао Б. М., од кога је полог примио и од кога је морао тражити разјашњење, ако га није примио већ приликом пријема полога.

Сведоци Т. Б. и З. А. исказали су, да су окривљеног обавестили о својим правима а сведокиња Г. К. посведочила је, да су првоименовани сведоци долазили, распитивали се за стање парнице Ј. В. и да су говорили с окривљеником.

Не може се оправданом сматрати одбрана окривљеника, да Ф-ова деца нису имала легитимацију, јер после смрти пок. Ф. С. није била проведена оставинска расправа. До часа, док није била решена парница у корист тф. В. и док им окривљеник не би саопштио, да могу располагати с пологом, нису наследници ни имали повода да траже провођење оставинске расправе.

Одбрана окривљеника утемељена на таквим приговорима не служи му ни најмање на корист, јер сви ти приговори не доказују битно: добру веру и оправдане разлоге за такво веровање него насупрот упућују на то, да је окривљеник намерно избегавао да предузме оно, што би био дужан да чини сваки верни чувар, а нарочито адвокат. Зато се мора прихватити мишљење побијане пресуде, да је окривљеник имао пред очима само интерес, да што пре наплати свој трошак и да је због тога предао



уложницу, не бринући се за права оних, којима би она имала служити као сигурност.

У погледу факта под б) пресуде није уважен призив јер је окривљеник примио парничне списе С. против В. на основу обећања да ће платити у року од 8 дана трошак дра Н. Чим је адвокат то обећао, није могао ускратити ни одговлачити плаћања ради неприпослања упутнице. Обако поступање противно је угледу и части адвокатског staleжа јер је примио списе пре потпуне исплате очито с обзиром на то, што припада staleжу адвоката.

С обзиром на то, није се могао уважити окривљеников призив због одлуке о кривници.“

**Адвокат, одрекавши се, током дисциплинског поступка а пре брисања, права на поновни упис, не може никад више стећи адвокатуру.**

(Одлука Одбора А. К. у Загребу од 22. I. 1940. број 3662/1939; закључак Стола седморице у Загребу од 28. III. 1940., Рек. 162/1-1940).

Горе цитираном одлуком Одбора А. К. у Загребу ускраћен је молиоцу дру Н. Н. упис у именик адвоката поводом његове друге молбе за поновни упис. Своју одлуку оправдао је Одбор прописом § 36, други став За, који пропис искључује поновни упис, јер се адвокат и још 1932. године док је текао дисциплински поступак одрекао права на поновни упис па је баш на основу таквог његовог одрицања против њега био обустављен дисциплински поступак. Он је, додуше, приложио овој молби три лекарска уверења, којима је хтео доказати да је у часу давања оне изјаве о одрицању био неурачуњлив, јер се налазио у тешком депресивном душевном и живчаном стању. Одбор А. К. није уважио лекарско мишљење јер Одбору познате чињенице упућују на противно, т. ј. на потпуну промишљеност и свесност оне изјаве о одрицању. Осим тога кад би Одбор и могао уважити ова лекарска уверења, не би био овлашћен без даљњег уписати поновно молитеља у именик адвоката, јер је дисциплински поступак против њега био обустављен, па би га најпре требало сада наставити да се удовољи захтеву § 7. За, за испитивање достојности поверења. Код овог испитивања ваљло би узети у претрес и пресуде кривичног суда којима је молитељ био кривично осуђен.

Против ове одлуке Одбора А. К. уложио је молитељ жалбу, коју Сто седморице својим закључком од 28. III. 1940. Рек. 162/I-1940, није уважио.

Из разлога другостепеног закључка:

„Жалилац се 1932 године пред Дисциплинским већем Адвокатске коморе у Загребу одрекао адвокатуру и уједно се у смислу § 36. За одрекао права на поновни упис у именик адвоката па је на основу те изјаве брисан из именика, а дисциплински поступак противу њега обустављен. Закон не даје таквим бившим адвокатима право на поновни упис, као што га даје адвокатима брисаним на основу дисциплинске или кривичне пресуде (§ 57 За). Насупрот, Закон о адвокатима у § 4 ст. 1 сл. е) изричито наређује, да таква лица не могу стећи адвокатуру. Основано је зато Одбор коморе побијаном одлуком тражење жалиоца одбио.

Жалилац у својој молби за поновни упис тврди, да је горе поменуту изјаву пред Дисциплинским већем дао у таквом душевном стану које искључује ваљаност његовог одрицања. Но такво чињенично стање не би могло чинити основ за поновни упис жалиоца, већ евентуално за анулацију његовог ранијег брисања из именика адвоката уз истовремену анулацију и одлуке о обустави дисциплинског поступка против њега, јер је обоје уследило на основу његове изјаве, за коју тврди да није дана ваљано. За то међутим није надлежан Одбор коморе ни овај Сто седморице као власт другог степена у погледу уписа у именик адвоката. Једини могући пут за постигнуће овога био би да се жалилац обрати на Дисциплин-



ско веће коморе са тражењем да оно по утврђењу његове неурачунљивости у доба давања изјаве, ревидира своју одлуку о пријему на знање његовог одрицања и о обустави дисциплинског поступка против њега, па да исходи код Одбора коморе успоставу његовог уписа и да настави дисциплински поступак против њега. (За то не би било запреке у прописима о застаревању дисциплинских кривица, јер се застаревање прекида за време док је окривљени избрисан из именика — § 58 ст. 1 За).

Закон о адвокатима нема додуже наређење, које би овакав поступак предвиђало, но нема ни наређење које би пречило Дисциплинско веће да у случају, ако утврди да одрицање предвиђено у § 36. За није учињено ваљано, повуче своју одлуку донесену на основу тог правно неваљаног одрицања. Последица таквог поступка била би у случају утврђења неурачунљивости успостава окривљенога у именуку адвоката, али и наставак дисциплинског поступка против њега т. ј. потпуна реституција стања како је било пре давања неваљалог одрицања. Дисциплинско веће могло би у том случају истовремено донети и одлуку о претходној обустави адвокатуре (§ 76 За) до окончања дисциплинског поступка."

Ово правно мишљење не чини никакво прејудуцирање за дисциплинске власти, у колико би се жалилац на њих обратио, нити је изнето мишљење за њих обавезно.

(Оба чланка прештампана су из „Одвешњика“ бр. 5-6/40)

## ИЗ АДВОКАТСКЕ КОМОРЕ — БЕОГРАД

Седница од 29. маја 1940. год.

Уписан је у именик адвоката Пашалић Зија са седиштем у Београду. Уписани су у именик адв. приправника: Тодоровић Петар код адв. Перл Др. Александра у Београду са почетком вежбе од 15. V. 1940.; Мирковић Ратко код адв. Поповића Милорада у Београду са почетком вежбе од 14. V. 1940. год.; Тимотијевић Милош код адв. Лукића Драгутина у Београду са почетком вежбе од 20. V. 1940.; Драговић Вук код адв. Батавељића Владана у Београду са почетком вежбе од 14. V. 1940.; Максимовић Радослав код адв. Штрбића Борислава у Смедереву са почетком вежбе од 26. V. 1940.; Букавац Бранко код адв. Чубинског Др. Арсена у Београду са почетком вежбе од 28. V. 1940.; Поповић Ратислав код адв. Поповића Дамјана у Београду са почетком вежбе од 27. V. 1940.; Младеновић Борђе код адв. Павлићевића Миодрага у Београду са почетком вежбе од 21. V. 1940.

Одобрен је прелаз адв. приправницима: Божиновићу Храниславу од адв. Трајковића Косте код адв. Лукића Драгутина у Београду; Нешковићу Војиславу од адв. Целатовића Гвоздена из Јагодине код адв. Савковића Илије у Београду; Бермановићу Драгољубу од адв. Ђурића Макевије из Богатића код адв. Токмаковића Милорада у Београду и Трковићу Андреји од адв. Милошевића Војислава код адв. Олипа Др. Јанка у Београду.

Избисани су из именика адв. приправника: Вукотић Милован под 1. III. 1939. због ступања у државну службу; Маркштајн Михаило под 22. IV. 1940. због ступања у државну службу; Јовичић Тихомир под 22. IV. 1940. због ступања у државну службу и Лисавац Миливоје под 25. V. 1940. г. по одјави принципала.

Седница од 12. јуна 1940. год.

Претседник Владимир Симић, отварајући седницу саопштава, да је од Г. Министра правде примио акт, којим се од Коморе тражи мишљење по питању скраћења времена вежбе адвокатских приправника, као и одговор Загребачке коморе по истом питању, па је одлучено, да се Г. Министру одговори да се ова Комора слаже са његовим мишљењем о скраћењу времена вежбе адв. приправника на три године.



Уписан је у именик адвоката Ристић Никола М. са седиштем у Београду.

Уписани су у именик адв. приправника: Ђикановић Миливоје код адв. Грубића Милана у Београду са почетком вежбе од 1. VI 1940.; Стошић Живадин код адв. Влаховића Јова у Београду са почетком вежбе од 30. V. 1940.; Гајић Ранко код адв. Вајнера Др. Зденка у Београду са почетком вежбе од 29. V. 1940.; Шлот Људевит код адв. Милосављевића Томе у Београду са почетком вежбе од 1. VI. 1940.; Јотић Костадин код адв. Панајотовића Светислава са почетком вежбе од 25. IV. 1940.; Пламенац Данило код адв. Продановића Стојана у Београду са почетком вежбе од 30. V. 1940.; Максимовић Никола код адв. Мишића Миољуба у Београду са почетком вежбе од 5. VI. 1940.; Вучковић Јован код адв. Паљића Божидара у Београду са почетком вежбе од 1. VI. 1940.; и Томашић Вељко код адв. Поповића Радована М. у Београду са почетком вежбе од 11. VI. 1940.

Одобрен је прелаз адв. приправницима: Сасон Регини од Миљаквића Павла код адв. Демаја Морица у Београду; Илићу Марку од адв. Белимарковића Миливоја код адв. Ракина Саве у Београду; Бојковићу Филипу од адв. Токмаковића Милорада код адв. Маглајлића Фадила у Београду; Илићу Милораду од адв. Јевтића Селимира код адв. Савковића Илије у Београду; и Миловановићу Ђорђу од адв. Лукића Велимира код адв. Миликића Др. Ђорђа у Београду.

Избрисани су из именика адв. приправника: Константиновић Даница под 22. IV. 1940.; Мијалковић Милен под 22. IV. 1940.; Павићевић Борислав под 22. IV. 1940.; Николић Живојин под 22. IV.; Јаблановић Бранислав под 22. IV. 1940.; Поповић Никола под 22. IV. 1940.; Вуксан Јован под 15. V. 1940.; Поповић Ратимир под 25. IV. 1940.; и Круљ Врлета под 25. IV. 1940. — сви због ступања у државну службу, — Чарапић Милан под 1. I. 1940.; Дунђерски Петар под 1. V. 1940. и Калеф Марсел под 25. IV. 1940., — сви по одјави принципала и Стефановић Светолик под 20. V. 1940. због ступања у војску ради одслужења кадровског рока.

#### Седница од 26. јуна 1940. год.

Уписани су у именик адвоката: Пранорчетовић Др. Михаило, Бандић Олга, Антић Др. Казимир и Михаиловић Миодраг, — сви са седиштем у Београду.

Уписани су у именик адв. приправника: Кош Ерих код адв. Савковића Илије у Београду са почетком вежбе од 1. VI. 1940.; Јовановић Најдан код адв. Ђурића Ранка у Београду са почетком вежбе од 18. VI. 1940.; Трајковић Петар код адв. Мијатовића Ђуре у Београду са почетком вежбе од 25. VI. 1940.; Бишкуповић Милан код адв. Пашалића Зије у Београду са почетком вежбе од 15. VI. 1940.; Божовић Милош код адв. Леви-а Исака А. у Београду са почетком вежбе од 24. VI. 1940.; Поповић Ддагомир код адв. Каменовића Боривоја у Београду са почетком вежбе од 22. VI. 1940.; и Стојановић Драгомир код адв. Јевтића Данила у Свилајци са почетком вежбе 1. VI. 1940.

Одобрен је прелаз адв. приправнику Тимотијевићу Милошу од адв. Лукића Драгутина код адв. Крчевинца Димитрија у Београду.

Брисани су из именика адв. приправника: Марјановић Светозар под 29. V. 1940. и Поповић Др. Љубомир под 22. IV. 1940. због ступања у државну службу, Николић Миодраг под 6. VI. 1940. и Тодоровић Новак под 15. V. 1940. због преласка у другу Комору, и Филиповић Милан под 26. V. 1940. по одјави принципала.

Одређен је за члана Пореског одбора при IV Пор. управи у Београду Здравковић Јован, адв. из Београда на место адв. Поповића Дамјана, који више територијално не припада пом управи.

Како је данашња седница последња пред судски распуст, то је Одбор једногласно донео одлуку, да у времену од 27. јуна до 21. августа 1940. год. Претседништво коморе обавља све послове, доноси потребна решења и пуноважно одлучује по свима предметима који дођу на решавање.



## ИЗ АДВОКАТСКЕ КОМОРЕ — СКОПЈЕ

## I

На седници ужег Одбора Коморе од 26. јуна 1940. год. којој су присуствовали: Драгутин Тасић претседник, Др. Јосип Седмак и Благоје Поповић чланови Одбора и Стеван Тривунац секретар Одбора Коморе, донесене су одлуке:

У именик адвоката уписан је Чедомир Арсенијевић са седиштем у Скопљу.

Из именика адвоката брисани су:

Војислав Бановић из Светог Николе под 25. V. 1940. г. због смрти. За преузиматеља његове канцеларије именован је Милош Симић адвокат из Велеса, и Војислав Ђукић из Скопља под 25. V. 140. г. због ступања у државну службу. За његовог преузиматеља именован је Чедомир Арсенијевић адвокат из Скопља.

У именик адвокатских приправника уписани су:

Никола Ђурчијевић код Милана Магарашевића адвоката из Велеса, Ратко Кичић код Душана Нешића адвоката из Врање, Војин Куртовић код Јакше Богдановића, адвоката из Пријепоља, Славка Вдовенков код Светозара Недића адвоката из новог Пазара.

Из именика адвокатских приправника брисани су:

Тодор Манасијевић код Нове Вугделића адв. из Скопља.

По жалби Сотира Тренчевића адвоката из Битоља решено је да се интервенише код Министарства унутрашњих послова и Банске управе.

Примљено је на знање, да је Мирко Анђеловић адв. приправник ступио на бесплатну вежбу у Срески суд у Скопљу.

На седници ужег — извршног Одбора Коморе од 13. јула 1940. г. којој су присуствовали: Драгутин Тасић претседник, Крунислав Органџијевић и др. Јосип Седмак чланови Одбора и Благоје Поповић секретар Одбора Коморе, донесене су одлуке:

Уписани су у именик адвокатских приправника:

Милан Крстић код Боре Јанковића адвоката из Скопља с тим да је на бесплатној вежби у Среском суду у Скопљу.

Одобрен је прелаз вежбе адвокатским приправницима:

Панајоту Поленаквићу из канцеларије Војислава Ђукића у канцеларију Чедомира Арсенијевића оба адвоката из Скопља, Петру Хаци Андоновићу из канцеларије Павла Милићевића адвоката из Скопља у канцеларију Харалампиа Перевића, адвоката из Прилепа.

Брисани су из именика адвокатских приправника:

Риста Момировић на вежби код Демостена Маневића, адв. из Охрида, и Ратомир Корда на вежби код Војислава Ђукића адв. из Скопља, — оба због ступања у државну службу.

Стављена је ван снаге одлука Одбора којом је решено да се у именик адв. приправника упише Јанко Бојковић из Куманова, пошто на позив није хтео да плати дажбине а ступио је у државну службу.

## II

## Члански улог

Позивају се чланови ове Коморе адвокати, да преко Комориног чековног рачуна Бр. 81305 пошаљу Комори члански улог за треће тромесечје ове године у 120.— динара, у колико то до сада нису учинили, а тако и они који су у заостатку, позивају се да плате и дуговани улог за раније време.

Члански је улог и за ову годину 480.— динара, и плаћа се по § 11 Пословника за рад Коморе унапред у тромесечним ратама.

Ко нема тачну евиденцију о своме задужењу и одужењу нека уз пошиљај рате за ово тромесечје учини питање на упутници, па ће га Комора обавестити.



И овом приликом напомињемо, да Комора живи једино од улога њених чланова.

### III

Одлуком Одбора ове Коморе Бр. 2 од данашњег брисан је из именик адвоката ове Коморе под 25. мајем 1940. г. Војислав М. Бановић, адвокат из Светог Николе, због смрти.

### ПРИКАЗ

**Анри - Робер**, члан Француске академије, Адвокат. С француског Доривоје Дим. Бранковић. Београд — 1940. Страна 130 више V—VIII. Цена Дин. 25.—.

Анри - Робер, један од најчувенијих француских адвоката у ери између последња два велика рата и претседник Адвокатске коморе у Паризу, својим примерним и заслужним радом, створио је био себи најугледније име. Његова правничка спрема и адвокатска вештина, а нарочито у погледу цивилно-правних питања, природна обдареност и велика вредноћа а можда највише његов стил, — учинили су да је његово име постало не само чувено већ и славно и изван редова правника — практичара, адвоката и њихових клиената и судова код којих је заступао интересе својих клиената, па и преко граница Француске, тако да је његов начин рада и писања постао, у неку руку, образац, модел, како треба да се пише и ради, а нарочито када је реч о правничким манифестацијама, а у првом реду адвоката, јер је Анри-Робер оличење најодличнијих својстава људи тога реда. У том погледу, за Роберов стил је најкарактеристичније: савршено познавање правних норми и судске праксе, тачно сазнање факата од важности за конкретан случај, урођено осећање правичности, а изнад свега концизност, краткоћа и јасноћа, праћена елегантном прецизношћу израза.

Због свега тога је не само сасвим природна, већ и похвална идеја г Бранковића да преведе на српски Роберовог Адвоката, у коме налазе свога израза Роберове особине о којима је горе било речи, пружајући прилику и нашим правницима, а у првом реду адвокатима — ма да Роберово дело, поред своје чисто правничке еминентности, својом козерском нотом, прожманом духовитошћу и продубљеном психологијом, може оправдано свратити на себе пажњу и социолога и књижевника — да се на нашем језику упознају са сјајним Роберовим стилем, као и да, евентуално, сазнају, а свакако употпуне интересантне опсервације, сведочанства и чињенице у вези с адвокатским позивом.

Врло би нам тешко било резимирати садржину Роберовог Адвоката. У осталом, ми смо већ подвукли концизност Роберовог стила: С тога, уместо анализе грађе Роберове књиге, набрајамо радије њене главе: I У суду; II У Првом одељењу; III Одбрана пред судом; IV Некадањи и садањи адвокати; V Развој судског беседништва; VI Адвокатов живот; VII Адвокатски приправник; VIII Адвокатов позив; IX Послови адвокатског приправника; X Жене адвокати; XI Адвокати - политичари; XII Награде; XIII Суђија и, најзад, XIV Неколико адвокатских „портрета“. Додајмо томе: да се у Роберовом Адвокату, у првом реду осећа непосредност и искреност у саопштавању, затим, да се, у овом по обиму малом делу, констатује велика ерудиција и опробано искуство после тога, да кроз дело провезава историјски профил правника, а нарочито адвоката и најзад, да се књига односи углавном на адвокате у Француској, с обзиром на њено законодавство, њене институције, њену историју и њене нарави, тако да Роберов Адвокат ипак има извесну специфичност, — пре је Француски адвокат него Адвокат — и онда сматрамо да читалац ових редова може имати претставу о ближој садржини Роберове књиге, с једне стране, и њеној вредности, с друге стране.





Роберовом тексту Адвоката претходи импресиван предговор г. Љуб. В. Стефановића, адвоката из Београда, који је врло топло написан у погледу Робера и његове отаџбине и који одаје заслужно признање преводиоцу г. Бранковићу, за његов преводилачки рад, који је, по нашем мишљењу, пре свега користан а затим и врло коректан.

Др. Бошко Перић.

**Тих. М. Ивановић:** Судска пракса од 1932—1939 год. — Издање тшшчево. Задружна штампарија Београд, Франкопанова 16 1940 год. Цена 120.— динара броширано, 140.— динара укоричено. Стр. 928.

Јуна 1940 године изишла је из штампе нова збирка одлука Одељења и Опште седнице Касационог суда у Београду од 1932—1939 године, у редакцији г. Тихомира М. Ивановића, секретара Касационог суда у Београду. Збирка обухвата одлуке Одељења и Опште седнице Касационог суда у Београду по Кривичном и Грађанском законнику, Кривичном и Грађанском парничном поступку, Меничном и стечајном закону, Закону о адвокатима, Закону о заштити радника, Закону о побијању правних дела изван стечаја, Закону о радњама и Закону о штампи. Поред тога збирка садржи начелне одлуке Опште седнице Касационог суда од 1934—1939 године и одлуке „Већа за решавање сукоба о надлежности“ од 1935—1940 год.

Г. Ивановић се не јавља први пут са издавањем судске праксе, већ је ово његова трећа збирка, којом, одржавајући континуитет, даје јудикатуру Касационог суда у Београду скоро за читаву деценију. Прву збирку за год. 1930, и делом за 1929, г. И. издао је 1932 године, а другу за 1931 год. издао је 1934 године. Пре г. И., судску праксу код нас уређивао је поч. Србислав Ковачевић, бив. Касациони судија, који је издао збирку одлука Касационог суда у Београду за период од 1925 до 1928 год. закључно, а пре поч. Ковачевића у Краљевини Србији овај тежак, а за правнике — практичаре тако користан, посао, обављао је поч. Стеван Максимовић, бив. адвокат из Пожаревца, који је, објављујући збирку важнијих одлука Касационог суда у Београду од 1879—1895 године закључно, ударио темељ издавању судске праксе у нашој држави. Као што се види и на овоме пољу била је потребна приватна иницијатива, штета је само што није било увек подухватних људи, те за извесне периоде наше јудикатуре немамо објављену збирку судских одлука.

Нова збирка г. Ивановића веома је обимна, садржи 1364 одлука, прегледна је у сваком погледу, а нарочито с обзиром на распоређени материјал и што је специјално важно и корисно, има одлично израђени регистар који помаже да се без икакве тешкоће и брзо нађе потребна одлука.

Овај рад г. Ивановића, поред практичне вредности, коју доноси свака збирка одлука највишег суда, од специјалног је значаја и вредности, јер долази као прва збирка после ступања на снагу новог јединственог Зак. о судском поступку у грађ. парницама од 13 јула 1929 године, чија је примена на подручју Касационог суда у Београду почела 1 јануара 1934 године. Поред тога, помоћу ове збирке долазимо до комплетније и већ устаљене праксе Касационог суда у Београду из материје осталог законодавства, које је ступило на снагу у 1929 и 1930 години. Јер, судска пракса г. И. од 1930 и 1931 године, ма да садржи одлуке Касационог суда и у вези ових закона, због скорашњих ступања њиховог на снагу није могла да нам пружи ни примере за све прописе ових закона, нити су одлуке из тога времена могле претстављати устаљену судску праксу.

Препоручујући најтоплије Судску праксу г. Ивановића, желимо да г. И. истраје у овоме послу и крај чињенице што је његов посао за свакога читаоца врло користан и благотворан, а за њега лично веома тежак и потпуно незахвалан.

Милан Ж. Живадиновић



## НЕКРОЛОГ

## † ПАВЛЕ М. ТОДОРОВИЋ

Изненада и неочекивано преминуо је на дан 1 августа 1940 године београдски адвокат Павле М. Тодоровић.

Поч. Павле родио се у Београду 21 септембра 1889 године, где је завршио целокупно своје школовање и где је провео цео свој кратки век. Адвокат је постао 22 октобра 1920 године, пошто је поднео оставку на положај начелника Министарства за аграрну реформу. Као и у државној служби, тако и у адвокатурн поч. Павле се брзо истакао и стао у прве редове. По природи приступачан и комуникативан а као појава симпатичан и ауторитативан, поч. Павле је од првог сусрета са људима уливао поверење и уважање. Ове особине су утицале да је поч. Павле већи унапред постављао ствар својих клијената на добру основу, наилазећи свуда на предусретљивост и пажњу. Али, поред тога, поч. Павле је располагао са солидним правним знањем и спремом, а уз то умео је да ствар, коју заступа, прикаже на јасан и разумљив начин, располагајући лакоћом говора и лепим стилем, тако да је сваки његов клијент биогао мирно и са пуним спокојством сачекати крај своје правне ствари.

Ценећи рад поч. Павла и његово интересовање за сталешка питања, колеге га још 1922 године бирају на разна почасна звања, прво у Удружење јавних правозаступника, а затим у Адвокатску комору и Пензионни фонд, тако да се може рећи да је поч. Павле бивао биран скоро беспрекидно, од времена када је постао адвокат па све до своје смрти.

Први пут поч. Павле је изабран за члана управе Удружења јавних правозаступника за Србију и Црну Гору на годишњој скупштини од 2 јула 1922 године. Приликом конституисања нове управе, поч. Павле је изабран за секретара удружења, коју је дужност вршио са пуно воље и разумевања. Те године Управа удружења је спремила дефинитивне примедбе на пројект Закона о адвокатима и предала их Министарству правде. Знатан део око израде ових примедба примио је на себе поч. Павле као секретар Удружења, извршујући га на потпуно задовољство целе Управе удружења. Поч. Павла видимо, са извесним прекидима, и у доцнијим управама Удружења јавних правозаступника, као активног сарадника и борца за заштиту сталешких интереса и нарочито као поборника за једним модерним јединственим законом о адвокатима, који би заменио разне и застареле законе о адвокатима, на многобројним правним подручјима у нашој земљи.

У Адвокатској комори поч. Павле је 6 година вршио звање адвокатског судије при Касационом већу. Први пут је био изабран на скупштини од 30 октобра 1932 године са мандатом од три године, а затим је изабран за исти период на скупштини од 27 октобра 1935 године. Као адвокатски судија, поч. Павле је достојно заступао сталешке интересе бранећи објективно пресуде Дисциплинског већа Адвокатске коморе. Посао у исто време деликатан и тежак, у времену када је свакоме дозвољено да бесомучно критикује рад целокупног адвокатског реда и када сталешки суд улаже све напоре, да адвокате који у истини не заслужују да остану у томе реду, елиминише из сталеша, како би се једном спречило неоправдано генералисање и неоснована критика целог реда.

Али поч. Павле је нарочито још развио своју делатност и показало пуно разумевања у вези са сталешким социјалним осигурањем, због чега је од оснивања Пензионог фонда Адвокатске коморе у Београду бивао стално биран за члана његовог Управног одбора. Изабран први пут за члана Управе на оснивачкој скупштини од 10 маја 1931 године, поч. Павле је остао члан Пензионог фонда све до своје смрти. На овоме пољу поч. Павле је свесрдно радио специјално у циљу да заинтересује што већи број колега за упис и за приступање фонду, како би се његова егзистенција осигурала и како би постао што моћнији и на тај начин пружио пристојну и довољну помоћ удовима и сирочади умрлих адвоката. Изналазећи путеве и начине како би осигурање адвоката постало обавезно за све





WWW.UNILIB.RS

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

чланове Коморе поч. Павле је у једном запаженом чланку, у „Браничу“ од јануара 1928 године, под насловом „Предлог за социјално обезбеђење адвоката“, поред осталог, тражио да се и држава заинтересује за осигурање адвоката, сматрајући да томе има места и разлога, када се данас држава путем многобројних закона и уредаба већ стара и залаже да ни један социјални ред не остане без осигурња. Поч. Павле, као да је осећао да ће његовој породици остати као главни приход пензија нашега Фонда, увек је истицао и наглашавао, да се ни један адвокат не може сматрати ни сувише богатим, ни сувише младим, да њему лично, или његовој породици, неће бити потребна помоћ сталешког Пензионог фонда. И заиста, од оснивања Пензионог фонда имали смо прилике да видимо, да су адвокати који су живели врло угодно за свога живота, остављали породице слабо ситуиране и у исто време изненађене пред чињеницом, да покојник није уплаћивао у Фонд и да оне немају никаква права према Фонду. Још чешће смо били сведоци прераној смрти врло младих колега који нису ни помишљали да приступе Фонду, а остављали су породицу скоро без икаквих сретстава.

\*

Поч. Павле М. Тодоровић сахрањен је у Београду 3 августа 1940 године уз учешће великог броја пријатеља и познаника. У име Адвокатске коморе у Београду и њеног Пензионог фонда са поч. Павлом опростио се претседник Пензионог фонда г. Никола Распоповић, адвокат из Београда. После г. Распоповића са поч. Павлом су се опростили: г. Звонимир Пишкулић, адвокат оvd. и г. Герасим Вујић, учитељ и то први у име партијских пријатеља, а други у име Главног савеза српских земљорадничких задруга.

Слава Павлу М. Тодоровићу!

Мил. Ж. Живадиновић

**БЕЛЕШКЕ**

**Полагање адвокатског и судијског испита пред Апелационим судовима у Београду и Скопљу**

Министарски савет, на основу члана 1 Уредбе о изменама постојећих прописа и доношењу нових Мсбр. 1118 од 16 септембра 1939 године а на предлог Министра правде прописује

**УРЕДБУ**

О изједначењу прописа о полагању судијског испита као и прописа о полагању адвокатског испита

**Члан 1**

Прописи о полагању судијског испита Правилника о вршењу судијске приправне службе и о полагању судијског испита од 15 априла 1938 године као и прописи о полагању адвокатских испита Правилника о вршењу адвокатске приправне вежбе и о полагању адвокатског испита од 15 априла 1938 године проширује се на подручје Апелационих судова у Београду и Скопљу, а престају важити;

1) прописи § 33 т. 4 Финансијског закона за 1938/39 годину;

2) прописи § 52, ст. 1 Правилника о вршењу судијске приправне службе и о полагању судијског испита од 15 априла 1938 године;

3) пропис § 48, ст. 1 Правилника о вршењу адвокатске приправне вежбе и о полагању адвокатског испита од 15 априла 1938 године.

**Члан 2**

У року од 15 дана од дана обнародовања ове Уредбе имају се образovati за текућу годину испитни одбори предвиђени у правилницима поменутих у чл. 1 ове Уредбе.

**Члан 3**

Наређења члана 1 ове Уредбе неће се примењивати на оне случајеве, где до дана када ова Уредба добије обавезну снагу буде већ одобрено полагање судијског односно адвокатског испита. Ти ће се испити полагати по досадашњим прописима.

**Члан 4**

Ова Уредба добија обавезну снагу 15 дана по обнародовању у „Службе-



ним новинама", осим наређења правилника о образовању испитних одбора и прописа члана 2 ове Уредбе који ступа на снагу даном обнародовања ове Уредбе у „Службеним новинама“.

у Београду  
7 јула 1940 године  
М. с. бр. 950

„Службене новине“ број 164  
од 20 јула 1940 године

### Награда адвокатским приправницима који су на вежби у суду

Уредбом о буџетским дванаестинама М. с. бр. 1019 од 29-VII-1940 год. у § 20 прописано је:

Адвокатским приправницима припада за вршење једногодишње приправничке вјежбе код редовног суда (ст. 1 § 5 Закона о адвокатима) ако су предходно провели на вјежби код адвоката најмање двије године, мјесечна награда у износу од 1.000.— дин.

„Службене новине“ број 174  
од 1 августа 1940 год.

### Чланови испитних одбора за полагање адвокатског и судијског испита на територији Апелационог суда у Београду.

Министар правде решењем бр. 69732/40 поставио је испитни одбор за полагање *адвокатског испитића* код Апелационог суда у Београду за годину 1940:

за претседника: Милоша Јовичића, претседника Апелационог суда у Београду, а њему за заменика Владислава Вујовића, потпретседника Апелационог суда у Београду;

за чланове: Михаила Злајановића и Милана Божића, судије Апелационог суда у Београду и Др. Видана Благојевића и Владимира Симића, адвокате из Београда, а њима за заменике Бранка Јевремовића и Драгутина Кнежевића, судије Апелационог суда у Београду, и Љубомира Радвановића и Др. Војислава Вујанца, адвокате из Београда.

Министар правде решењем број 69734/40 поставио је у испитни одбор за полагање *судијског испитића* код Апелационог суда у Београду за годину 1940:

за претседника: Милоша Јовичића, претседника Апелационог суда у Београду, а њему за заменика Владислава Вујовића, потпретседника Апелационог суда у Београду; за чланове: Михаила Злајановића, Милана Божића и Драгутина Кнежевића, судије Апелационог суда у Београду, и Др. Војислава Вујанца адвоката из Београда, а њима за заменике Бранка Јевремовића, Будимира Плакаловића и Николу Ракића, судије Апелационог суда у Београду, и Љубомира Радвановића, адвоката из Београда.

### Чланови испитних одбора за полагање адвокатског и судијског испита на територији Апелационог суда у Скопљу

Министар правде решењем број 69980/40 поставио је у испитни одбор за полагање *адвокатског испитића* код Апелационог суда у Скопљу за годину 1940:

за претседника: Драгутина Димитријевића, претседника Апелационог суда у Скопљу, а њему за заменика: Драгутина Димића, судију Апелационог суда у Скопљу;

за чланове: Др. Милана Маринковића, и Др. Живана Марковића судије Апелационог суда у Скопљу, и Бору Јанковића и Божицара Тадића, адвокате из Скопља, а њима за заменике: Димитрија Сјанковића, и Јована Кулића, судије Апелационог суда у Скопљу, и Јевту Николића и Драгутина Тасића, адвокате из Скопља.

Министар правде решењем број 69979,40 поставио је за испитни одбор за полагање *судијског испитића* код Апелационог суда у Скопљу за годину 1940:

за претседника: Драгутина Димитријевић, претседника Апелационог суда у Скопљу, а њему за заменика: Драгутина Димића, судију Апелационог суда у Скопљу;

за чланове: Др. Милана Маринковића, Др. Живана Марковића и Димитрија Сјанковића, судије Апелационог суда у Скопљу, а њима за заменике: Јована Кулића, Мурата Кайицића и Николу Јанковића, судије Апелационог суда у Скопљу и Божицара Радића, адвоката из Скопља.





## Анри Рабер : Адвокат

## Глава прва — У суду

Адвокат! Какву слику пре свега изазива ова реч у души оних који немају посла са судом? Какво осећање обично она буди код света?

За једне, адвокат је, по предању, „бранилац удовице и сирочета“, некористољубиви поборник свију племенитих ствари, онај, чија је преданост осигурана свима пониженима, свима беднима, свима лишеним среће, Он чини да се пред судом чује глас људске милости и опроштаја.

Будимо пак скромни и увиђавни да признамо да би такав требало увек да буде наш глас. Рецимо ипак да, обично, у књижевности, адвокат није добро виђен.

Представљају га, врло радо, под видом неподношљивог брбљивца, лукавог пријана, који воли удурме, неваљалства, парничење, способног да заступа сваку парницу, да доказује пред судом невиност и ако је убеђен у кривичну одговорност...

Са овим мало ласкавим обележјем, или бар са нечим од тога, појављује се у лакрдији адвокат Пателин, у Препознатој Реми Белта и Расиновим Парничарима. Такав је и под пером Молнера, Ла Фонтена и Бомаршеа. Таког га препознајемо у карикатурама Домиевим или са писаљком Форена и Абела Февра.

„Стара срџба скромних писаца против надарених говорника“, рекао је љубазно Анри Ружон да би објаснио ову готово општу књижевну срџбу против адвокатског реда.

Објашњење је пуно нежности и може да важи за све скромне писце, и ако сви адвокати нису надарени говорници!

Али не говоре само књижевници рђаво о адвокатима.

И, нема сумње, прави разлог њихове непопуларности лежи баш у њиховом позиву.

То је с тога што се у истини клијент, редовно, њему обраћа у невољи, кад га обузму неспокојство, неприлике, тешке бриге, одговорности које каткад тешко погађају његову част и имовину.

Адвокати су по струци сведоци тешких дана, неизбежни повереници. Човек је приморан да им повери породичне тајне, чак и мале гадости којима се нико не би подичио.

Зато што се тако клијент пред њим нашао у неповољном положају или тешком стању, зар није природно што га мрзи, можда несвесно, и што о њему гаји рђаво осећање или чак (што је потпуно у људској природи — иако се не може рећи да је то много отмено!), зар није природно да дође у искушење да се свети и да говори о његовим рђавим особинама што је више могуће... чим му није више потребна његова помоћ?

Ето, бесумње, зашто адвокати нису и никада нису били поштеђени. Ова редовна незахвалност која једног мислиоца не може узбудити, трпи срећом изузетке где се истичу одабране природе.

Њихова случајна реткост даје већу цену сведочанствима захвалности. Ова је увек дирљив израз награде врло често непризнатог рада, и несравњива драг нашег позива.

Али што је адвокат често неправилно цењен, зар није то и због тога што је недовољно и неверно упознат?

Зар није то и зато што је он жртва предрасуда и што свет ствара о његовом позиву обично лажну представу?

Кад би то било само и са ове тачке гледишта, било би потребно да се оцрта, у бројој скици, врло вешто подражаваној, прави лик савременог адвоката.

Најјача нерасположења, лична и друштвена, почивају најчешће на непознавању правог карактера људи. Потребно је добро се упознати да би се међусобно у истини ценили.

Примедба је често била чињена. Већ „упознати“ мало неког је колко и „упознати“ оквир где се он развија, средину у којој живи...



Судска зграда је кућа у којој се адвокатски ред родио, у којој је растао, у којој се на сваком кораку нижу успомене његове историје. Ова историја је присно везана за историју Француске.

Пре него што у њу уђете, посматрајте тренутно њен профил чист и јак. Ту су векови исклесали своју недостижну боју.

Зар није симболично да се, на овом острву стародревног града, овој колеџи одакле се Париз поступно испилио на две речне обале, недалеко један од другог, дижу ова два дивна споменика у којима је оличен у неку руку традиционални дух расе: Богородична црква и Палата правде: храм верског идеала и храм правосуђа?

Видите ли како ове истурене куле — четвртаста сахат кула, округле куле чуварнице куће — уздижући своје шиљасте торњиће изнад суседних кровова, допуњују и довршују складно својим смелим профилом уздржљиви тон јединствене слике француске земље?

Какву несравњиву целину свара у средини реке овај брод стародревног града, привезан својим мостовима за обалу?

И какве стилске финоће у ублаженом преливању боја, између овог затворено-сивог париског неба, сиве боје светло-сребрнасте двају рукава Сене чија се светлост у јесен појачава златним одблеском платана са кеја, и тамније сиве боје старог камења које показују у профилу на тамном видуку своје огромно тело са одмереним цртама, између неба и воде.

Странац, који посећује Париз, кад види привнут овај узбудљиви споменик, остатак старе Француске међу данашњим кућама, долази у искушење да помисли да пред очима има само гробницу наше историје, празан оквир живота који га одушевљује као Лувр или Версаљ.

Колика би била његова заблуда!

\* \* \*

Палата правде, напротив, ври од пуног живота и дрхти од многу-струке делатности која зачуђује и збуњује непосвећеног.

Ако тамо уђете нарочито уторником кад се доносе хитне привремене одлуке, ту ћете наћи огромну дворану великог претсобља у суду да се буквално црни од света.

Гомила која се гура и комеша, права људска плима и осека, удара својим надаложењем и спуштањем. Ту преовлађују црне хаљине и беле широке поше адвоката и заступника. Одатле долази огромна хука састављена од свију помешаних разговора. Она се грана још и од свог сопственог одјека одбијајући се, у звучним таласима, под овим високим сводовима.

Призор је одиста узбудљив за све оне којима то није свакодневни живот и који, по навици, то више чак не примећују.

Овај призор може дати исцрпну слику необичне делатности у суду.

Међутим, посетилац тамо види само незнатан део свеколиког рада који се тамо сврши у току једног дана.

Палата правде! то је у истини, ако себи допустимо ово упоређење, огромна радионица Правде у коју сваки нови дан доводи, у исте часове, разне посленике овог великог општег дела.

Сваки заиста ту ради у своме делокругу и према важности своје надлежности, од претседника до најмањег помоћног чиновника.

Клијенти ове радионице су парничари — сировина за прерађивање — и спорови: сви они многобројни предмети које судије, адвокати, заступници, судски пријавници, писари и званичници носе у својим кожним торбама набреклим од хартије.

Сву ову прераду врше државни службеници и адвокати који пружају рад судијама.

Они, најзад, деле правду по праву и својој савести, ради заштите друштвеног поретка.

То је детимичан преглед огромног посла који се свакодневно свршава у суду.

Тамо се иде чак и до принципа поделе рада који није занемарен.

Свако одељење има, у извесној мери, свој нарочити посао.





WWW.UNILIB.RS

УНИВЕРЗИТЕТСКА  
БИБЛИОТЕКА

Рад је подељен према нарочитим делокрузима и надлежностима за суђење. Сви точкови огромне машине иду упоредо, без застоја, према прописаном времену, предвиђањима по важности суђења, до крајњих граница радне моћи сваког појединца.

Али свет још довољно не види да је суд, поред све своје делатности, ипак само још позорница до које допиру резултати овог огромног и у тишини већ свршеног рада.

Адвокат који даје вишечасовну одбрану пред судом, судија који изриче пресуду, доносе само плод недовољно познатог и значајног рада, извиђањем, читањем и размишљањем коме су се морали повучено предати у својој библиотеци.

Само они познају време и труд који их је стао и неспавања кога су се требали лишити ради припремања посла. Тај међутим посао претставља по изгледу мали напор.

Глумац, на позорници, слободом говора и савршенством памћења, чини да се заборави сав дуги и тешки приправни рад око улоге, коју је морао научити и понављања, где је требало одредити и брижљиво урадити став и позоришну игру свакога.

Али глумац бар може да се нада да ће његов рад послужити за велики број позоришних представа. У њима ће се само понављати, без доказивања извора и нових изума.

Адвокат пак никада неће дати двапут исту одбрану пред судом. Сваки пут кад треба да говори мора исти припремни рад да понови од почетка до краја.

Сав његов непознати рад, тако дуг, тако брижљив, упознаће само премијеру и једину представу од неколико часова, кад кад од неколико кратких тренутака. А тада, он треба да покаже сву своју меру, да утврди или оправда свој добар глас, привуче пажњу судија, постигне да их убеди, и изазове повољно решење свога спора.

Нашто се чудити да такав напор тражи напон целог бића, прикупљање, скупљање, ако могу рећи, свих снага воље, свих способности убеђивања, и да адвокат — који има свести о својој улози, осећај о својој одговорности и самољубље лепог гласа, макакво било у осталом његово понашање и говорнички занос — не излаже никад одбрану пред судом, од ма какве важности она била, без скривеног и сталног узбуђења и оставља салу за суђење, своју дужност, заморен уложеним напором, најчешће без знања свију.

Срећан је, ако његов непознати напор није био узалудан и ако је повољна одлука, отета тешком борбом, дошла да награди његов рад и преда забраву његов замор.

Очигледно је да све одбране пред судом не троше толико нервних систем.

Обично мирна средина грађанских расправа пружа мање изненађења. Она мање тражи борбености, мање захтева брзине у одговору, једном речи, више чува нерве адвоката него средина пуна електрицитета при поротним суђењима.

**ПРЕГЛЕД ЗАКОНОДАВСТВА**

Бр. 111—XLI од 16. маја 1940 год.: 324) Уредба о Међународној конвенцији за заштиту људског живота на мору, потписана у Лондону 31. маја 1929 год., са додацима I и II и актом међународне конференције за заштиту људског живота на мору 1929.

Бр. 113—XLII од 18 маја 1940 год.: 325) Уредба о допуни Уредбе са законском снагом о проширењу пензионог осигурања службеника на новинаре. — 326) Уредба о државном одбору за одбрану привреду. — 327) Уредба о обезбеђењу неутралности у погледу штампе. — 328) Уредба о помоћној војсци земаљске одбране. — 329) Уредба о упућивању шпекуланата на принудни боравак и принудни рад. — 330) Наредба Ђ. бр. 13968 Министра Војске и Морнарице за 15 мај 1940 године за сву војну снагу, сувоземну, ваздухопловну и поморску. — 331) Наредба о привременој



забрани зборова и скупова. — 332) Правило о курсевима за полагање испита за чин капетана II класе главних родова војске. — 333) Наредба Управника града Београда о ревизији путних исправа и боравка страних држављана на подручју Управе града Београда. — 334) Решење о исплати принадлежности платежника Српске православне цркве у мобилном и ратном стању. — 335) За лица привремено или стално неспособна не треба тражити ослобођење од војне дужности. — 336) Исправке у Уредби о организацији Министарства п. т. т. — 337) Исправка.

Бр. 118—XLIII од 25. маја 1940 год.: 338) Уредба о уговору о трговини и пловидби између Краљевине Југославије и Савеза Совјетских Социјалистичких Република, са допунским протоколом закљученим и потписаним у Москви 11 маја 1940 год. — 339) Уредба о допуни Уредбе о преносу послова социјалне политике и народног здравља са државе на Бановину Хрватску. — 340) Уредба о допуни Уредбе о државном финансијском инспекторату у Загребу. — 341) Уредба о измени и допуни Уредбе којом се овлашћује Министар пољопривреде да може употребити своту од 1.500.000 динара из закљученог зајма код Државне хипотекарне банке у Београду по решењу Министарског савета бр. 38940 од 19. јула 1935 године за откуп земље М. с. бр. 350 од 15 марта 1940 године. — 342) Правилник о допуни Правилника о поступку приликом издавања одобрења за преглед и жигосање мера и справа за мерење. — 343) Упусто за извшење Уредбе о промету кукуруза од 8 маја 1940 год. М. с. бр. 621. — 344) Отварање станице за контролу угља и кокса. — 346) Измена правилника за полагање вишег државног стручног испита за чиновника финансијске контроле бр. 72630/III од 14. септембра 1932 године. — 347) Исправке.

Бр. 123—XLIV од 31 маја 1940 год. бр.: 348) Издавање заселка Вукова Гора из општине Зреци и припајање са општином Витање среза коњишкога Дравске бановине. — 349) Уредба о измени Уредбе о трговинским, индустријским и занатским коморама бр. 24640) У од 3 августа 1932 године. — 350) Правилник о наплати црквених такса за званичне радње самоуправних власти, тела и органа реформоване хришћанске цркве Краљевине Југославије. — 351) Измена правилника за извршење Уредбе о начину разреза течевине односно друштвеног пореза обвезницима који послују на подручју Бановине Хрватске и на осталом подручју државе О. п. бр. 29000/III од 1 маја 1940 год. (Службене новине бр. XXXVI од 7 маја 1940 год.). — 352) Правилник о раду у монополским установама. — 353) Правилник о измени и допуни Правилника о начину откупа некретнина италијанских држављана у Маховљанима, среза бањалучког, додељивању истих аграрним интереситима, процени и отплати бр. 25880/VI-a од 29 марта 1940. — 354) Измене и допуне у Правилнику о извршењу закона о судским таксама. 355) Измене у Правилнику о пословном реду Министарства финансија. — 356) Измене и допуне у таксеном пристојбинском правилнику. — 357) Измене Правилника о полагању државног стручног испита у пољопривредној струци за чиновничке приправнике са средњом пољопривредном школом. — 358) Допуна Правила Пензионог фонда радника завода и установа артилериско-техничке гране. — 359) Допуна Правилника о рударским школама. — 360) Продужење рока из Правилника о установама хуманог карактера. — 361) Шта се има сматрати луксузним предметима по Закону о непосредним порезима. — 362) Кесе од хартије и џакови од хартијиног предива признати су за завоје. — 363) Промена назива места. — 364) Издавање овлашћења за вршење актуарске дужности. — 365) Паковање кристалног шећера. — 366) Болнички трошкови у Државном лечилишту у Ковиљачи. — 367) Продужење споразума Југословенско-турског о извозу опијума.

Бр. 128—XLV од 7 јуна 1940 год.: бр 368) Уредба о споразуму о коначном уређењу питања двовласничких имања на граници између Краљевине Југославије и Краљевине Бугарске са Правилником који чини његов саставни део. — 369) Уредба о допуни Уредбе о организацији Министарства Пошта, телеграфа и телефона. — 370) Уредба о рангу римокатоличких богословских школа. — 371) Уредба о откупу домаће овчије



вуне. — 372) Уредба о изменама и допунама Уредбе Техничких факултета Универзитета у Београду, Загребу и Љубљани, као и Уредба о изменама и допунама ове уредбе. — 373) Правилник стручне радне заједнице балнеолошко-климатолошког одељења Централног хигијенског завода и Института за медицинску хидрологију и климатологију Медицинског факултета Универзитета у Београду. — 374) Правилник о измени и допуни Правилника о саставу, организацији и делокругу рада Саветодавног одбора при Дирекцији за проучавање и организацију пољопривреде у сврху исхране, Д. бр. 2118 од 2 децембра 1939 године. — 375) Пренос надлежности са државних правобранилаштва на Бановинска одвјетништва Бановине Хрватске. — 376) Опис униформи за сестре - нудиње.

Бр. 131—XLVI од 11 јуна 1940 год.: бр. 377) Уредба о изради и употреби голих и изолованих електричних водовода и изолованих цеви са прибором. — 378) Уредба којом се овлашћује Министар пољопривреде да закључи зајам у циљу откупа и стављања у погон фабрике за прераду риба у Црнојевића Ријечи. — 379) Уредба о пореским повластицама друштва „Ужичка фабрика оружја и муниције А. Д.“ у Ужицу. — 380) Уредба о преносу надлежности за издавање дозвола за угодитељске радње са бана на власти опште управе првог степена. — 381) Правилник о савету за спољну трговину. — 382) Правилник о вршењу приправничке лекарске службе у војсци и морнарици. — 383) Упуства за примену уредбе од 10/0 доприносу народном инвалидском фонду. — 384) Нредба о спровођењу осигурања радника за изнемоглост, старост и смрт код Пензионог фонда квалификованих и неквалификованих радника-ца запослених код завода и установа по артилериско-техничкој грани. — 385) Проширење контроле цена. — 386) Допуна упуства за пријем надничара на рад у одељењу за грађење железница. — 387) Отварање пешачког прелаза у нивоу на км. 304—695 пруге Лапово—Скопље.

Бр. 135—XLVII од 15 јуна 1940 год.: рр. 388) Измене и допуне у уредби о ослобођавању људства од војне дужности Ђ. бр. 26371 од 30 децембра 1937 године. — 389) Уредба о контроли залиха робе. — 390) Уредба о изменама и допунама Уредбе са законском снагом о грађењу и опреми судских зграда и о уређењу земљишних књига. — 391) Решења о изменама и допунама у увозној и извозној тарифи предлога закона о општој царинској тарифи. — 392) Начин исплате платезника Српске православне цркве у мобилном и ратном стању. — 393) Измене и допуне Правилника о службеном оделу и оружју службеника финансијске контроле и давању државне помоћи за набавку службеног одела број 4100/IX од 28. XII. 1935 бр. 5900/IX од 8 маја 1940.

Бр. 140—XLVIII од 22 јуна 1940 год.: бр. 394) Правилник о држању паса на подручју Управе града Београда. — 395) Правилник о сеоским поштошима. — 396) Подношења пријава о залихи робе. — 397) Нова туристичка места. — 398) Решења опште седнице Државног савета од 8. фебруара 1940 год. бр. 3292/40. — 399) Решења опште седнице Државног савета од 24 априла 1940 год. бр. 10471/40. — 400) Укидање брика на путним прелизима. — 401) Исправка. — 402) Исправка у Уредби М. с. бр. 538/40. — 403) Исправка у изменама и допунама Правилника о службеном оделу и оружју финансијске контроле и давању државне помоћи за набавку службеног одела бр. 4100/IX од 28 децембра 1935 — бр. 5900/IX од 8 маја 1940 („Службене новине“ бр. 135—XLVII од 15 јуна 1940 год.).

Бр. 141—XLIX од 24 јуна 1940 год. бр.: 404) Уредба о максимирању цене и принудном откупу пшенице и кукуруза. — 405) Уредба о обиму рада радња за инсталацију електричних постројења основаних на подручју важности Закона о радњама од 29 јуна 1910 године пре ступања на снагу Закона о радњама од 5 новембра 1931 године. — 406) Уредба о изменама и допунама Закона о универзитетима од 28 јуна 1930 године и опште Уредбе универзитета од 11 децембра 1931 год. — 407) Измена правилника о пријављивању заразних болести и сабирању података о њиховом кретању. — 408) Објашњење почетка и престанка запослења из чл. 9 ст. 2 Уредбе са законском снагом о легитимацијама (пословним књижицама) рад-



- ника и намештеника из чл. 6 ст. 2 Правилника за њено извршење. — 409) Исправка у решењу о изменама и допунама у увозној и извозној тарифи предлога закона у општој царинској тарифи. — 410) Исправка.
- Бр. 145—L од 28 јуна 1940 год. бр.: 411) Указ о стварању Генералног консулата Краљевине Југославије у Алжиру. — 412) Аутентична тумачења чл. 5, 6 и 7 Општих правила лутријског плана за текућа и ранија кола срећама Државне класне лутрије. — 413) Аутентично тумачење Уредбе о ликвидацији земљорадничких дугова. — 414) Упутство за извршење Уредбе о штетњи животних намирница од 10 маја 1940 г. М. с. бр. 643. — 415) Правилник о раду Централне амбуланте Опште државне болнице у Београду. — 416) Допуна пословног реда Продајне централе за квасац. — 417) Допуна правилника о повластицама социјалног значаја на железницама и бродовима у државној експлоатацији. — 418) Допуна чл. 43 Правилника о телефонској служби у унутрашњем саобраћају. — 419) Конвенција о једнаком поступању према страним и домаћим радницима у погледу обештећења код несрећних случајева при раду — Ратификација Ирака. — 420) Међународна конвенција за сузбијање промета и трговине неморалним публикацијама — Приступ Марока. — 421) Конвенција и статут о стварању Међународне уније за помоћ — Примена на Бирманију. — 422) Конвенција о фискалном режиму страних моторних возила — Примена на острво Тринидад. — 423) Конвенција о ропству — Примена на Бирманију. — 424) Конвенција о принудном и обавезном раду — Ратификација Швајцарске. — 425) Конвенција о правима удруживања и коопирања пољопривредних радника — Ратификација Швајцарске. — 426) Међународни споразум о укидању конзуларних виза на здравственим патентима — Приступ Арбаније. — 427) Међународна конвенција за сузбијање промета и трговине неморалним публикацијама — Ратификација Француске — 428) Исправка. — 429) Исправка.
- Бр. 147—LI од 1 јула 1940 год. бр.: 430) Уредба о конзуларном уговору са закључним протоколом закљученим у Београду 1 маја 1934 године између Краљевине Југославије и Немачког Рајха. — 431) Уредба о међународној конвенцији за изједначење метода вођења и држања генеалогских књига за стоку, закључена у Риму 14 октобра 1936 године. — 432) Уредба о осмом допунском споразуму уз трговински уговор између Краљевине Југославије и Немачког Рајха, са прилозима А. и Б., потписана у Београду 31 маја 1940 године. — 433) Указ о премештању Општине павличке Среза студеничког Зетске бановине из Павлице у Мислопоље исти срез и општина. — 434) Уредба о измени Уредбе о грађењу и уређењу Београдског пристаништа и унапређењу речног бродарства од 1 априла 1936 године. — 435) Правилник о начину наплате ванредног доприноса поморских теретних бродова трговачке морнарице Краљевине Југославије и о руковању и употреби прихода од овог доприноса. — 436) Правилник о колаудовању и суперколаудовању техничких радова Управе поморства и речног саобраћаја у подручју речног саобраћаја. — 437) Измене и допуне у обрасцу правила за удружења трговца и занатлија II бр. 9805 од 31 марта 1932 године. — 438) Територијална надлежност пољопривредних огледних и контролних станица. — 439) Произвођачка задруга професионалних новинара ослобођена плаћања друштвеног пореза. — 440) Допуна упуства за пријем надничара на рад у одељењу за грађење железница. — 441) Ранг разних школа и течајева.
- Бр. 156—LII од 11 јула 1940 год. бр.: 442) Указ о отварању Посланства Краљевине Југославије у Москви. — 443) Указ о отварању 7 разреда Самоуправне гимназије у Аранђеловцу. — 444) Уредба о измени и допуни чл. 269 и 270 у Закону о устројству војске и морнарице Ђ. бр. 23060 од 30 септембра 1931 године. — 445) Уредба о изменама и допунама Уредбе о максимирању цене и принудном откупу пшенице и кукуруза М. с. бр. 856 од 22 јуна 1940 год. — 446) Уредба о изменама и допунама у Закону о администрацији војске и морнарице Ђ. бр. 43310 од 28 новембра 1929 год. — 447) Уредба о допуни Уредбе о откупу стоке и возила за потребе активираних јединица војске и морнарице. — 448) У-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА





Уредба о допуни Закона о уређењу аграрних односа у ранијим покрајинама Јужне Србије и Црне Горе од 5 децембра 1931 године са његовим изменама и допунама од 24 јуна 1933 године. — 449) Измене и допуне Уредбе о штедњи животних намирница М. с. бр. 643 од 10 маја 1940 године. — 450) Правилник о руковању Фондом за грађење, оправку и опрему судских зграда и за уређење земљишних књига. — 451) Правилник о полагању државног стручног испита чиновничких приправника у казеним и сличним заводима у ресору Министарства правде. — 452) Правилник о контролорима цена. — 453) Правилник за полагање ревизорског испита. — 454) Допуне у Правилнику о устројству пензионог фонда особља Дирекције речне пловидбе Краљевине Југославије. — 455) Додатак за теренски рад службеника Министарства финансија. — 456) Упутство о наплати доприноса за Народни инвалидски фонд. — 457) Како треба таксирати прилоге уз поднеске, који се са подручја Бановине Хрватске упућују државним властима. — 458) Начелне одлуке опште седнице Касационог суда у Београду. — 459) Исправка. — 460) Исправка.

Бр. 160—LIII од 16 јула 1940 год. бр.: 461) Преглед државних расхода и прихода за период април—мај 1940 по буџету за 1940/41, као и за период април 1939 — мај 1940 по буџету за 1939/40. — 462) Правилник о организацији железничке страже. — 463) Отварање царинског одељка Главне београдске царинарнице у Сланкамену. — 464) Измена члана 48 и 62 Правилника о унутрашњој телефонској служби.

Бр. 164—LIV од 20 јула 1940 год. бр.: 465) Допуна Уредбе о раду и пословању Друштва црвеног крста. — 466) Уредба са законском снагом о оснивању пољопривредно-шумарског факултета у Сарајеву. — 467) Уредба о изједначењу прописа о полагању судијског испита као и прописа о полагању адвокатског испита. — 468) Уредба о опијуму. — 469) Измена чл. 7 Уредбе о помоћним летиштима. — 470) Уредба о измени и допуни Закона о државним монополимa од 5 децембра 1931. — 471) Правилник течајева Министарства физичког васпитања народа за спремање наставника обавезног телесног васпитања. — 472) Наставни програм и план за течајеве Министарства физичког васпитања народа за спремање наставника обавезног телесног васпитања. — 473) Правилник о делокругу одељења и отсека Министарства и отсека Дирекције пошта, телеграфа и телефона. — 474) Измене и допуне Наредбе број 3 о ограничењу продаје течног горива. — 475) Упутство за прикупљање статистичких података о индустрији. — 476) Посебно упутство за прикупљање повремених (Б) података и испуњавање формулара за фирме и творнице за 1939. — 477) Овлашћење за максимирање цена појединих артикала. — 478) Упутство за примену Уредбе о штедњи животних намирница. — 479) Објашњење о наплати доприноса у корист Народног санитетског фонда на миришљава уља.

Бр. 166—VI од 23 јула 1940 год. бр.: 480) Уредба о оснивању српских шеријатских судова у Вел. Кладуши, Козарцу и Тешњу и о отпочињању тих судова са радом. — 481) Правилник о заштити од ваздушних напада V део. — 482) Измена решења А. б. бр. 7124/35. — 483) Полагање заклетве војних обавезника у иностранству. — 484) Уредба о измени и допуни уредбе о обезбеђењу земаљске одбране рударским и топионичким производима. — 485) Измене и допуне Правилника о привременим и споредним принадељностима службеника Речне пловидбе Краљевине Југославије. — 486) Упутства за извршење одредаба § 19 Финансијског закона за 1939/40 по предмету специјалног доприноса О. п. бр. 24984 од 12 маја 1939. — 487) Трговински споразум између Краљевине Југославије и Републике Словачке од 5 јула 1939. Продужење важности. — 488) Исправка.

Бр. 170—LVI од 27 јула 1940 год. бр.: 489) Уредба о промету пшенице и државној интервенцији на тржишту пшенице у привредној 1940/41 години. — 490) Правилник о хмељарским удружењима. — 491) Максимирање цена огревних дрвима. — 492) Измене расписа Ц. бр. 34710 од 30 јула 1924 год. — 493) Забрана бојења војних сокова.

Бр. 174—LVII од 1 августа 1940 год. бр.: 494) Уредба о буџетским

WWW.UNIBELGRADE

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА



дванајестинама за месеце: август, септембар, октобар, новембар и децембар 1940 и јануар, фебруар и март 1941 године и о накнадним и ванредним кредитима уз буџетске дванаестине. — 495) Уредба о измени и допуни § 126 Закона о радњама. — 496) Уредба о оснивању комасационих поверенстава. — 497) Припајање Царинског одељка у Доњој Лендави царинарници у Горњој Радгони. — 498) Телеграфске таксе у унутрашњем саобраћају. — 499) Повишење таксе за новине и часописе који се отпремају у унутрашњем саобраћају на основу дозволе за повлашћену тарифу.

Бр. 175—LVIII од 2 августа 1940 год. бр.: 500) Уредба о ванредном додатку државних службеника и пензионера. — 501) Уредба о доспелости за плаћање првог obroка земљарине за 1940 год. — 502) Уредба о изменама и допунама Уредбе медецинских факултета Универзитета у Београду, Загребу и Љубљани. — 503) Наредба о олакшању снабдевања градова огревним дрветом. — 504) Повећање цена димним кутијама. — 505) Промена назива Царинског одељка Свечина у Плач. — 506) Коментарско објашњење за бр. 178 Увозне царинске тарифе. — 507) Стављање ван снаге Упутства за узимање у службу хонорарних службеника односно надничара за повремене радове у Министарству физичког васпитања народа. — 508) Ранг разних школа и течајева. — 509) Радно време берберско-фризерско-власуљарских радња на подручју Управе града Београда. — 510) Повишење телефонских такса у унутрашњем саобраћају. — 511) Новонасеље Горелјак. — 512) Нове телефонске релације Југославија—Немачка/Аустрија. — 513) Исправка.

Бр. 177—LXI од 5 августа 1940 год. бр.: 514) Уредба о принудној управи рударско-топионичким предузећима. — 515) Правилник о образовању забавиља. — 516) Продужење рока важности приметбе иза бр. 177 увозне царинске тарифе. — 517) Допуна чл. 8 телефонске тарифе. — 518) Телефони Краљевских Намесника, активних министара и бана бановине Хрватске.

Бр. 182—LX од 10 августа 1940 год. бр.: 519) Промене имена општине Шт. Јошт Среза љубљанског Дравске бановине у „Општина Шт. Јошт над врхнико“. — 520) Уредба о регулисању службених односа за случај позивања службопримца на војну дужност. — 521) Уредба о изменама и допунама Закона о радњама. — 522) Уредба о измени Уредбе о Југословенском портфељу бившег „Феникса“ друштва за осигурање живота у Бечу од 16 децембра 1936 год. са свима њеним доцнијим изменама и допунама. — 523) Упутства за извршење Уредбе о буџетским дванајестинама за месеце: август, септембар, октобар, новембар и децембар 1940 год. и јануар, фебруар и март 1941 год. и о накнадним и ванредним кредитима уз буџетске дванаестине. — 524) Упутство о примени Уредбе о штедњи животних намирница. — 525) Одредбе о полагању испита на Правном факултету у Љубљани. — 526) Забрана израде предмета од гуме. — 527) Отварање Царинског одељка у Бачкој Паланци. — 528) За средњу утоварну станицу за снабдевање Београда огревним дрветом одређена је Кремна. — 529) Максимирање цена огревном дрвету на подручју Управе града Београда. — 530) Провизија велико-трговаца дрвима. — 531) Тумачење става 2 и 6 Закона о апотекама. — 532) Снижење терминалних телеграфских такса у међусобном односу између Југославије, Румуније и Грчке.

Власник и издавач „Бранича“ је Адвокатска комора у Београду коју претставља претседник **Владимир Св. Смић**, адвокат.

Штампарија Ж. Маџаревића, Београд Цара Николе II, 28